

Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad

Års- och hållbarhetsredovisning

2018

Länsförsäkringar
Göinge-Kristianstad

Bank & Försäkring

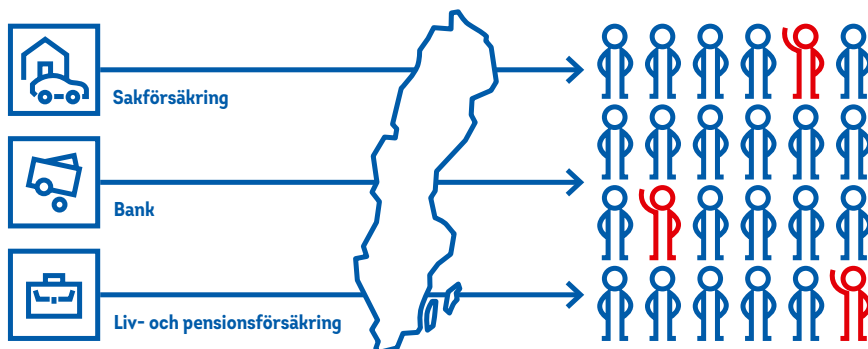

Om länsförsäkringsgruppen

Länsförsäkringar består av 23 lokala och kundägda länsförsäkringsbolag och det gemensamt ägda Länsförsäkringar AB, som är bankens moderbolag. Länsförsäkringsbolagen ägs av försäkringskunderna, och kundägandets principer utmärker även bankverksamheten. Genom respektive länsförsäkringsbolag får kunderna ett helhetserbjudande inom bank, försäkring och fastighetsförmedling. Utgångspunkten är den lokala närvaron och förankringen – erfarenheten visar att lokal beslutskraft, kombinerad med gemensam förvaltning och affärsutveckling, skapar ett mervärde för kunderna. Grundläggande är också en långsiktig omsorg om kundernas trygghet: Det finns inga externa aktieägare och kundernas behov och krav är därför det primära uppdraget. Länsförsäkringsgruppen har mer än 3,9 miljoner kunder och cirka 6 700 medarbetare.

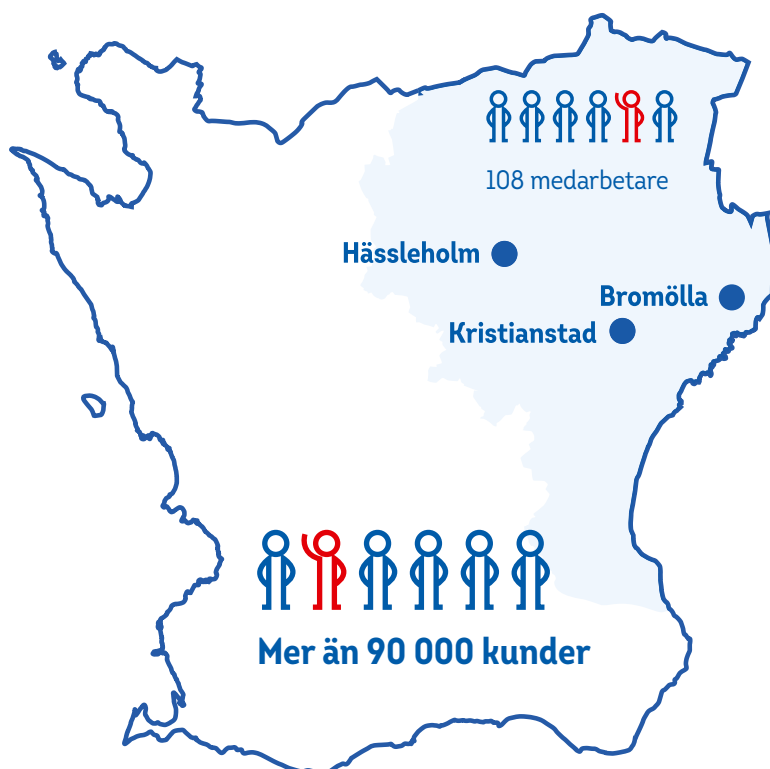
Erbjudande 23 lokala bolag

> 3,9 miljoner kunder

Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad

- våra kontor

Innehåll

Inledning

- 3 Om länsförsäkringsgruppen
- 4 Vd-ord: 2018 blev ett utmanande och utvecklande år på många sätt
- 5 Års- och hållbarhetsredovisning i korthet

Verksamheten

- 6 Kunderna kommer först
- 8 Det lilla bolagets stora möjligheter
- 10 Det känns bra att vara med och påverka det som händer här
- 22 Samverkan som stärker

Hållbarhetsredovisning

- 12 Hållbarhetsredovisning

Finansiella rapporter

- 24 Förvaltningsberättelse
- 35 Noter

Övrig information

- 67 Revisionsberättelse
- 70 Styrelse
- 72 Ledning
- 73 Fullmäktige
- 74 Ord & Uttryck

Bolagsstämma 2019

Ordinarie bolagsstämma hålls torsdagen den 25 april 2019 på Kristianstad teater.

Redovisningen är framtagen av:

Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad i mars 2019.

Foto: Sven Persson/swelo.se.

Foto: sidan 4 Länsförsäkringar Göinge-Kristianstads egen bild.

Grafisk form: swelo.se

2018 blev ett utmanande och utvecklande år på många sätt

Vi hade ovanligt många och stora bränder i vårt område och det ledde till skador som var besvärliga för våra kunder och kostsamma för bolaget. Våra medarbetare har hanterat komplicerade problem inte minst i skaderegleringen, men löst detta på ett föredömligt sätt och med kundens bästa i fokus. Att få vara en del i arbetet och på nära håll ta del av engagemang och spetskompetens gör mig stolt och full av respekt. Våra kunders återkoppling ger bekräftelse på att vi lever upp till våra värderingar även i svåra situationer. Vi är **lokala och engagerade på riktigt**.

Vi har också sett hur vi inom Länsförsäkringar-gruppen har ett väl fungerande återförsäkringsprogram som gör att vi ekonomiskt kan hantera även omfattande skador. **Tillsammans** blir vi motståndskraftiga och klarar av att leverera ännu ett fint resultat för 2018, trots allt.

Året har också gett oss möjlighet att se hur vi fortsätter att växa inom alla verksamhetsgrenar och jag är särskilt glad för att fler valt att bli Guldkunder under året. Under fjolåret valde **1 039** personer att bli **nya Guldkunder**, vilket är långt över vår förväntan och mycket glädjande. Det ser vi som ett kvitto på att vårt helhetserbjudande är uppskattat av våra kunder och att vi är på rätt väg.

Under året har vi även utvecklat vår förmåga att driva stora projekt vilket visade sig inte minst i införandet av nya regelverk och systemutveckling. Fortsatt reglering ger ökat kundskydd, vilket vi välkomnar, men det kräver också stora anpassningar av verksamheten och ökade kostnader. Trots detta har vi lyckats hålla våra totala kostnader på en föredömligt låg nivå och därmed kan vi fortsatt ha konkurrenskraftiga erbjudanden.

I slutet av året fick vi även glädjen att ge våra kunder återbäring på totalt **100 miljoner kronor**. Jag är stolt att presentera årsredovisningen för ett starkt, kundägt och lokalt bolag.

Niklas Larsson, vd

Års- och hållbarhetsredovisning 2018 i korthet

2018 blev ett anmärkningsvärt år för Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad utifrån flera perspektiv. Vi genomförde en återbäring där cirka 90 000 kunder fick dela på 100 miljoner kronor. Återbäringen gav oss tillfälle att prata om vårt lokala, engagerade och kundägda bolag och självklart våra produkter och tjänster. Det resulterade bland annat i 1 039 nya Guld-kunder. Vi har en stadig tillväxt i flertalet av bolagets affärer och vi vet att vårt interna arbete som vi valt att kalla **"Tillsammans"** har varit avgörande för vår framgång. Genom samverkan mellan avdelningar och affärsområden, medarbetarnas kompetens och ett genuint engagemang i lokalsamhället har vi förtjänat våra kunders förtroende. Bolaget genomför löpande kundundersökningar och där mäter vi bland annat NPS (Net Promoter Score). Mätningen visade i år att 67,8 % av våra kunder är så nöjda att de även är ambassadörer. Det ger oss en fantastisk start på 2019.

Men 2018 var också ett skadedrabbat år och det har påverkat vår verksamhet och vårt resultat på flera sätt. Bolagets totalkostnadsprocent blev cirka 100 innan avvecklingsvinster från tidigare års skador förbättrade totalkostnadsprocenten till 95. Vi har haft flera stora skador att ta hand om och våra medarbetare och chefers erfarenhet och kompetens har varit avgörande i hantering av kunder och företag som drabbats. Förtroendet för vår lokala skadeavdelning är unikt. Vi mäter även här våra kunders nöjdhet regelbundet och de resultat vi får är mycket positiva. Mätningen i december 2018 visade att 90,6 % av våra kunder som varit i kontakt med skadeavdelningen var nöjda och gärna rekommenderade Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad. Under 2018 har bolaget också implementerat GDPR och IDD, två omfattande regelverk som inneburit administrativa ansträngningar.

Marknadsmässigt har vi lyckats bevara våra höga andelar och tillväxten blev cirka 5 % varav 1,5 % är fler antal försäkringar och resterande 3,5 % från prisökningar och förändring av återförsäkringsprogrammen. Totalt hade vi 91 990 kunder vid årsskiftet 2019, vilket var en uppgång med 950 under året.

För Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad är hållbarhetsarbetet en del av bolagets fundament där varumärket och bolagets värderingar tillsammans med hållbarhet utgör plattformen för allt vårt arbete. När vi möter kunder och samarbetspartners i internt arbete och i vårt arbete med fullmäktige är det utifrån detta fundament vi agerar och levererar.

"Trygga Tillsammans" är bolagets ledord och inom vårt hållbarhetsarbete är det dessutom en förutsättning. Tillsammans med näringslivet, offentlig verksamhet, civilsamhället och skolan driver vi vårt hållbarhetsarbete i enlighet med bolagets strategiska mål för att bidra till samhällets utveckling i frågor som rör trygghet och långsiktigt skadeförebyggande arbete. Vi är en engagerad aktör i hållbarhetsfrågor i vår del av Skåne och vårt arbete gör skillnad.

Att skapa långsiktiga och trovärdiga relationer med kunder och samarbetspartners kräver uthållighet, engagemang och kunskap kring kunders behov samt de lokala förutsättningar, det är tydligt, inte minst i vår företagsaffär. Men att bygga förtroende kräver också mod att våga se och ta sig an de utmaningar som finns i vår del av Skåne och för våra kunder. Det gör vårt bolag, vi finns där i alla lägen och vi har ett förtroendekapital inom bank, försäkring och skadeförebygg.

Detta bör ni ta hänsyn till när ni läser hållbarhetsrapporten i sin helhet på sid 12-21:

1. Vi har tagit utgångspunkt i lagkrav för hållbarhetsredovisning, länsförsäkringsgruppens gemensamma Hållbarhetsarbete samt låtit oss inspireras av FN:s globala mål i vårt arbete med att planera och strukturera rapporten. Hur vi uppfyller lagkraven specificeras i förvaltningsberättelsen på sidan 25.
 2. Hållbarhetsredovisningen avser all verksamhet inom bolaget och dess dotterbolag.
 3. Hållbarhetsredovisningen presenteras som en rapport med korta intervjuer.
- Våra hållbarhetsprojekt beskriver vi löpande i vår lokala tidning **Trygga Tillsammans** som ges ut två gånger om året till samtliga hushåll i vår del av Skåne.

Petter Berg, CFO Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad

Renée Carlsson, Hållbarhet- och kommunikationschef Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad

Kundnöjdhet i hela bolaget

90,8%

Antal nya kunder

950

Antal nya Guld-kunder

1039

Våra hållbarhetsprojekt hittar ni beskrivna i vår lokala tidning Trygga Tillsammans.

Vd Niklas Larsson sätter kunderna först och låter kundnyttan styra över produkter och tjänster.

Kunderna kommer först

Flera stora utvecklingsprojekt och fortsatta satsningar på digitalisering under 2018 har förberett Länsförsäkringar Göttinge-Kristianstad för framtiden. Resultatet blir i slutändan ännu större kundnytta, menar vd Niklas Larsson.

Ett modernt bolag kräver modern teknik. Arbetet med digitaliseringen har fortsatt under 2018 och under innevarande år lanseras både ett nytt banksystem och ett nytt kärnsystem för försäkringar.

– Systemen kommer att förbättra både effektiviteten och våra möjligheter att vidareutveckla produkterna. När vi ser ett förändrat kundbehov kan vi snabbare implementera nya produkter och leverera det kunderna önskar, säger Niklas Larsson, vd Länsförsäkringar Göttinge-Kristianstad.

Digital utveckling

Samtidigt fortsätter utvecklingen av smarta app-tjänster för att ytterligare förenkla kundernas interaktion i den mobila kanalen. Den befintliga appen, som innefattar både

bank och försäkring, har redan fått flera utmärkelser och är väldigt uppskattad av kunderna.

– Det är en förutsättning i dag att man ligger långt framme i den digitala utvecklingen. Och det är vår självklara strategi att fortsätta de satsningarna, samtidigt som vi fortsätter att erbjuda bra fysiska kontaktvägar. Det gör oss unika. Nu ska vi bli ännu bättre på att sy ihop erbjudandet, så att det blir enkelt för kunden oavsett vilken mötesplats man väljer, säger han.

Exempelvis ska man som kund kunna ringa Länsförsäkringar Göttinge-Kristianstad, för att sedan göra klart sitt ärende över nätet. Länsförsäkringar Göttinge-Kristianstad ska alltid finnas där kunden vill mötas.

– Kunderna kommer alltid först, produk-

terna och lösningarna vi tar fram är enbart till för att öka kundnyttan. Vi har skapat en egen organisation runt detta, som bland annat utvecklar kundgränssnitten till att i princip vara oberoende av kanal och produkt. Vi vill skapa en sömlös interaktion. Med ett sammanhållet erbjudande blir det enkelt för kunderna att se vilka behov man kan få uppfyllda hos oss på Länsförsäkringar Göttinge-Kristianstad.

Hög kunskapsnivå

Rätt kompetens inom bolaget är avgörande för att framgångsrikt kunna följa med i den snabba utvecklingen. Stora satsningar görs därför på interna utbildningar av personalen, med målet att behålla och stärka kompetensen.

– Eftersom vi är ett förtroende- och kompetensföretag är utbildning enormt viktigt att satsa på. Vi har bland annat investerat i ett eget e-utbildningsverktyg som ska göra det lättare för våra medarbetare att kontinuerligt öka kompetensen och leva upp till alla de krav som kommer från både myndigheter och kunder.

2018 har till stor del präglats av anpassningen till nya regelverk, Dataskyddsförordningen GDPR och Försäkringsdistributionsdirektivet IDD.

– Vi har riggat vårt bolag för framtiden. Det har varit en tuff och tidskrävande uppgift, som samtidigt är helt nödvändig och som görs för kundernas bästa. Samtidigt har arbetet gjort oss ännu mer professionella när det kommer till att leda och driva stora projekt. Vi har tagit stora kliv framåt under

året och kan se att projekten kommit i mål inom beslutad tidsram, kostnad och kvalitet.

Ser fortsatt tillväxt

Även det administrativa arbetet med återbäringen på 100 Mkr har tagit stora resurser under året. Mot bakgrund av detta – samt ovanligt många och kostsamma bränder som belastat bolagets ekonomi – känner sig Niklas Larsson trots allt nöjd med 2018 års resultat.

– Jag är väldigt stolt över allt vi lyckats genomföra under året, och att vi kunnat hantera allt detta utan att behöva använda äldre vinstmedel. Vi tjänar pengar på kapital-, liv- och bankverksamheterna,

som gör att vi får en bra balans i affären. Det går bra för oss, även när det går sämre inom ett visst område.

” Rätt kompetens inom bolaget är avgörande för att framgångsrikt kunna följa med i den snabba utvecklingen.

Optimismen inför 2019 är stor.

– Jag ser en fortsatt tillväxt i alla våra affärgrenar, vilket innebär att vi kan slå ut våra kostnader på fler affärer och nå en hög effektivitet. Det gör att vi kan bära kostnaderna när vi nu investerar stort i produkt- och systemutveckling.

– Att bespara kunderna lidande är lika viktigt som att spara pengar, menar styrelseordförande Göran Trobro.

Det lilla bolagets stora möjligheter

Länsförsäkringar Göinge-Kristianstads skadeförebyggande arbete lyfte till nya nivåer under sommarens torka. Krisen hanterades med brandspaningsflyg, fria brandsläckare och ett snabbt beslutsfattande, förklarar styrelseordförande Göran Trobro.

Ett litet bolag kan åstadkomma stora saker. Det blev särskilt tydligt under sommarens historiska torka.

– Vi hade inget regn här under nästan tre månader och detta var precis samtidigt som grillarna tändes och bönderna gick in i trösksäsongen. Som försäkringsbolag var vi förstas jätteoroliga att något skulle hända, säger Göran Trobro, styrelseordförande på Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad. Efter ett första samtal inom styrelsen förvandlades oron till en konkret lösning. – Vi visste att vi inte hade något brandspaningsflyg här nere men kom att tänka på Kristianstad Flygklubb. Om vi hjälpte dem, skulle de kunna hjälpa oss. Piloterna vill ju ha många flygtimmar, och vi kan bidra med bränsle.

Räddningstjänsten i Kristianstad kontaktades och anslöts till samarbetet. Bara ett dygn senare hade 30 piloter anmält sig till det unika samarbetsprojektet, och ytterligare ett dygn senare var flygplanen uppe i luften. Uppdraget: Att tidigt upptäcka och avvärja eventuella bränder.

– Planen flög en timme och femton minuter varje dag. Piloterna kunde direkt se om något börjat pyra någonstans, och kunde också vid flera tillfällen dirigera brandbilarna till olika platser.

Vi gör skillnad

Lantbrukare och skogsägare erbjöds också fria brandsläckare. Även kommunala vandringleder och vissa skogs- och campingområden utrustades med brandsläckare

från Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad.

– Det skadeförebyggande tänket genom-syrar hela vår organisation, och tillsammans med det lilla och lokala bolagets snabbhet kan vi verkligen göra skillnad i vår del av Skåne. Det handlar inte bara om att spara pengar, utan också om att bespara våra kunder massor av lidande.

De befarade bränderna uteblev under sommaren. Hösten präglades dock av ett antal större brandolyckor, som inte hade något med torkan att göra.

– Vi klarade hela sommaren, när det brann i skog och mark på flera andra håll i Sverige, men tyvärr hade vi några stora bränder under hösten. Därför är det så viktigt att vi alltid är välkonsoliderade, att vi driver bolaget affärsmässigt och har flera ben att

stå på. Våra kunder kan sova gott om natten även när det inträffar flera obehagliga överraskningar på kort tid.

Med investeringar i aktier, fonder, räntebärande papper, fastigheter – samt fjolårets stora investering i skog – sprids både riskerna och de ekonomiska möjligheterna på ett effektivt sätt.

– Dessutom har vi skapat en fantastisk struktur inom länsförsäkringsgruppen, där vårt återförsäkringssystem gör det möjligt att hantera ett antal stora skador utan att få ekonomiska problem. Allt detta ger våra försäkringstagare både en stabilitet och en trygghet.

Lyckad återbäring

Det affärsmässiga tänket i bolaget spelade också en nyckelroll i fjolårets stora åter-

bäring på 100 Miljoner kronor.

– 2017 hade vi lite skador, samtidigt som vi lyckades bra på börsen och hade goda finanser. Det gjorde att vi kunde betala ut 100 Mkr i återbäring till 90 000 kunder.

Det är ett fint bevis på vad ett ömsesidigt ägande faktiskt är. Om det blir pengar över i ett kundägt bolag så är det också kunderna som får del av vinsten, antingen i form av bättre service eller som pengar på fickan. Det är fantastiskt. Det är också ett konkret bevis på hur nära Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad arbetar med sina kunder, menar Göran Trobro. Närheten visar sig också i det ständiga hållbarhetsarbetet, där bolaget ser sig som en samhällsaktör med engagemang för ekonomisk,

miljömässig och social hållbarhet. Det visar sig i allt från nattvandringar, stipendier och långsiktiga klimatprojekt – till akuta krissituationer.

” Hållbarhetsarbetet och samhällsansvaret är centrala frågor för oss som lokal aktör.

– Hållbarhetsarbetet och samhällsansvaret är centrala frågor för oss som lokal aktör. Vi bryr oss, på riktigt. När samhället mår bra, mår vi också bra.

Det känns bra att vara med och påverka det som händer här

Som fullmäktige i Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad är man inte bara med och påverkar verksamheten. Möten och föreläsningar ger också givande information om både bolaget och samhället i stort, menar fullmäktige Karin L Widerberg.

Sedan sex år tillbaka sitter Karin L Widerberg som fullmäktige för valdistrikt 7, Bromölla, Näsrum och Oppmanna-Vånga. Den 7 november i fjol valdes hon till ytterligare en treårsperiod.

– Det känns både roligt och viktigt att man kan vara med och säga vad man tycker och att även de lite mindre byarna finns representerade, säger hon.

Karin L Widerberg verkar därmed i bolagets högsta beslutande organ, som bland annat väljer styrelse, revisorer och valberedning. Fullmäktige ger också styrelse och vd ansvarsfrihet, fastställer balansräkningen och tar del i olika beslut som fattas i företaget. – För några år sedan fattade vi till exempel

beslut om att genomföra kampanjen Trygga Tillsammans. Ett skadeförebyggande arbete som innebar att bolaget delade ut brandvarnare, brandfiltar, brandsläckare, sjukvårdskit och en massa andra saker. Jag tycker om att man kan påverka lokalt i det som faktiskt händer här.

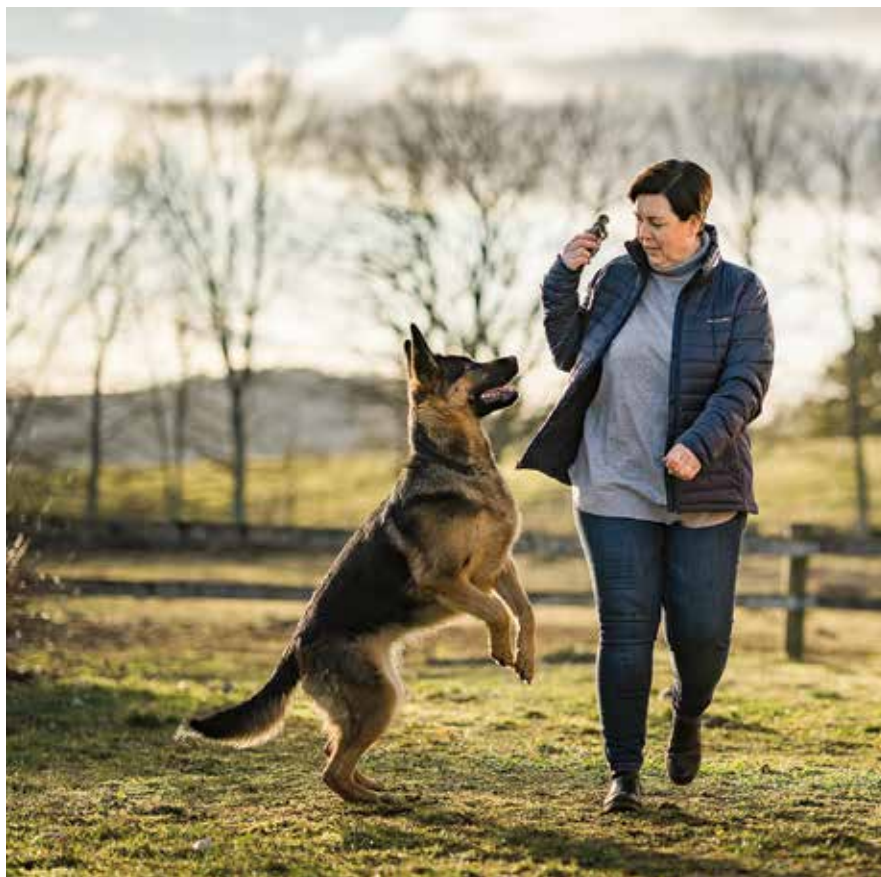
Som fullmäktige är man en ambassadör för bolaget och agerar också som representant för övriga kunder. Man kan exempelvis framföra specifika önskemål eller förslag från det egna valdistriktet. För att kunna bli vald till fullmäktige ska man vara försäkringskund i Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad och även uppfylla en lämp-

lighetsprövning. Som fullmäktige kan man exempelvis inte samtidigt ha förtroendeuppdrag, anställning eller liknande uppdrag i något konkurrerande bolag.

Trivs med värderingarna

Karin bor strax utanför Näsrum tillsammans med sin familj och arbetar i Bromölla som gruppleddare i daglig verksamhet inom omsorg och funktionsnedsättning. Maken driver ett företag som reparerar entreprenadmaskiner. Att familjen blev kunder i just Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad är inte så konstigt.

– Mina föräldrar har alltid varit kunder där, så det känns naturligt. Min mamma satt till

” Jag tycker också om bolagets värderingar, att man arbetar förebyggande, hållbart och klimatsmart.

och med i styrelsen under en period. Innan jag själv blev vald till fullmäktige satt jag dessutom som suppleant i många år, säger Karin.

– Vi har precis som de flesta andra kunder jämfört med en del andra banker och försäkringsbolag, men alltid stannat kvar. Att det är vi kunder som äger bolaget känns viktigt för mig, blir det pengar över är det vi kunder som får ta del av dem. Jag tycker också om bolagets värderingar, att man arbetar förebyggande, hållbart och klimatsmart. Man tar också ett socialt ansvar och engagerar sig även för de mindre byarna, inte bara för det som händer i de större städerna.

Intressanta möten

Fullmäktige består av 48 ledamöter och minst 24 suppleanter och i Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad finns 12 valdistrikt. Förutom vårens bolagsstämma bjuds man in till ytterligare ett antal möten under året och ett digitalt nyhetsbrev förser alla fullmäktige med viktig information och viktiga händelser i verksamheten.

– Vi bjuds in till olika informationsmöten, där man blir mer insatt i hur bolaget fungerar och arbetar. Dessutom lyfts också aktuella samhällsfrågor och vi har haft ett antal föreläsningar, bland annat med meteorologen Pär Holmgren. Det är jätteintressant.

Vill du också vara med och påverka?

Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad är ett kundägt bolag. Eller uttryckt på ett annat sätt: är du kund hos oss är du också delägare. Fullmäktige är bolagets högsta beslutande organ och finns till för att bevaka kundernas intresse i bolaget. Ledamöterna väljs bland kunderna och av kunderna genom röstningsförfarande.

Länsförsäkringar Göinge-Kristianstads verksamhetsområde är uppdelat i 12 valdistrikt och val till fullmäktige sker vart tredje år för respektive distrikt enligt ett rullande schema. Målet är att fullmäktiges sammansättning ska spegla vår kundbas. Vår förhoppning framöver är därför att öka mångfalden och att fler kvinnor och yngre personer vill ta chansen att påverka vårt lokala bank- och försäkringsbolag. Gör det du också!

Det här gör fullmäktigeledamöterna

- Företräder kunderna
- Fattar strategiska beslut om bolagets utveckling
- Utser styrelse
- Är ambassadörer för bolaget

Följande distrikt har val till fullmäktige hösten 2019

Valdistrikt 3, 5, 8 och 10.

Hässleholm, Stoby, Vankiva, Osby, Örkened, Kristianstad, Nosaby, Vä, Fjälkinge och Åhus.

Hållbarhetsredovisning

Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad

Hållbar organisation

Vi har ett viktigt samhällsuppdrag. Som lokalt försäkringsbolag och bank erbjuder vi lösningar för trygghet och ekonomisk säkerhet även om något oförutsett händer. Vi ska bidra till ekonomisk tillväxt och finansiell stabilitet och vi ska göra det med vår värdegrund – närhet, engagemang och trygghet – som bas. I grunden vill vi vara en aktör som skapar trygghet och stabilitet i den region där vi verkar, och i det uppdraget inryms även att ta ett stort socialt, ekonomiskt och miljömässigt ansvar. På det sättet bidrar vi både till att minska våra egna och våra kunders risker och till en hållbar utveckling av nordöstra Skåne och Österlen. Tillsammans med lokalsamhälle, kunder och affärspartners arbetar vi för att förebygga risken för brott, skador och olyckor samt minska utanförskap. Vi arbetar metodiskt med klimat och miljöfrågor och har en ambition att vara ett föredöme och inspirera andra aktörer till förändring.

Hållbarhetsrisker

Riskvärdering och riskhantering är en central del av vår verksamhet, både som försäkringsbolag och som bank. Därför har vi under lång tid utvecklat rutiner och metoder för att värdera risker och i dessa ingår även att identifiera och värdera hållbarhetsrisker. Varje år gör vi en riskworkshop där vi identifierar olika typer av risker, som till exempel hållbarhetsrisker vilka kan påverka vår verksamhet. I det arbetet har vi med både möjlighets- och riskperspektivet. Vi lyfter fram både de möjligheter vi har att bidra positivt genom vår verksamhet, och de områden som vi påverkar negativt. Ett exempel på möjlighet är det arbete vi har med unga i utsatta områden, där vi ser att risken för skadegörelse och utanförskap minskar genom vårt arbete. Klimatfrågan är ett område där vi ser att vi kan ha både en negativ och en

positiv påverkan och där vi alltså ska agera för att minska den negativa samtidigt som vi ska verka för att öka vår positiva påverkan. Vårt arbete med att minska antalet skador och minska effekterna av redan inträffade skador ger en stor positiv miljöeffekt. Vi strävar efter att dela med oss av vår kunskap inom dessa områden, för att på detta sätt göra ännu större nytta.

I vår riskvärdering har vi även identifierat kompetens- och personalfrågor och har lyft vikten av en god arbetsmiljö, präglad av mångfald och respekt. När det gäller mänskliga rättigheter har vi sett att dessa risker finns i huvudsak i de investeringar vi gör, men även gällande diskriminering mot kunder och medarbetare.

Etiska affärer

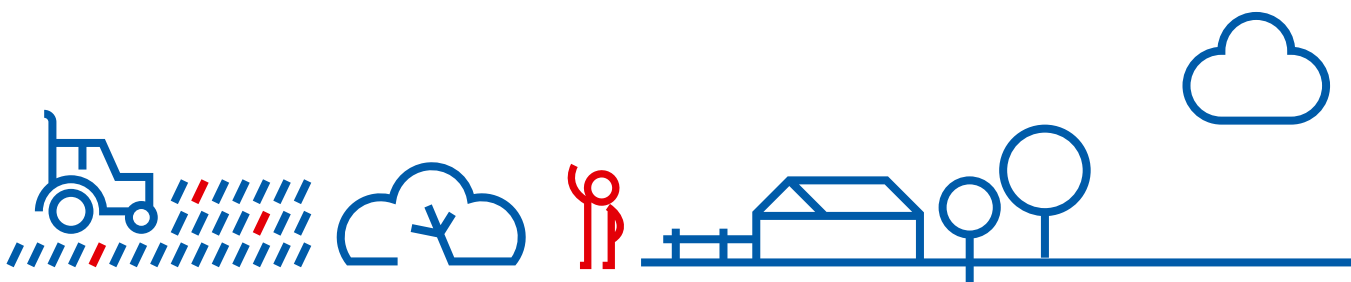
Vi verkar inom en förtroendebransch, där det är viktigt att våra kunder, affärspartners och övriga intressenter ser oss som trovärdiga och att vi lever upp till den bilden. Vi liksom alla bolag inom försäkrings-, finans- och bankbranschen är utsatta för affärsetiska risker. Penningtvätt, finansiering av brottslig verksamhet, intressekonflikter och korruption är några av de risker som vi har identifierat inom området. Vi lyder under strikta regler och lagkrav som syftar till att minimera dessa risker. 2017 kom en lagförändring i penningtvättslagen, som innebär att vi är skyldiga att bedöma risken om vi används för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Vi ska bland annat göra det genom att ställa frågor till kunder när de gör större transaktioner, men vi ska även inhämta information om samtliga kunder för att kunna identifiera eventuella risker. Våra medarbetare genomgår regelbundet utbildningar och deltar i olika workshops om affärsetiska frågor. En av våra medarbetare är expert på penningtvätt, deltar i

utbildningar om lagen och för ut information till hela organisationen i interna kurser och workshops. Det är viktigt för oss på Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad att ständigt vara vaksamma och föra en intern dialog kring vårt affärsetiska arbete. Vi arbetar med att hålla frågorna levande internt och har en visseblåsarfunktion där våra medarbetare och andra intressenter kan anmäla oegentligheter eller misstankar om missförhållanden. Inga oegentligheter har konstaterats under 2018.

Organisation och styrning

Ytterst ansvarig för bolagets hållbarhetsarbete är vd. Företagsledningen, som leds av vd, bestämmer den övergripande strategiska riktningen för hållbarhetsarbetet. Hållbarhet- och kommunikationschefen har ansvar för att styra, samordna och följa upp hållbarhetsarbetet. Denne rapporterar till ledningsgruppen och styrelsen regelbundet, samt genomför workshops där hållbarhetsfrågor lyfts med både styrelse och ledning.

För att säkra att kunskap och medvetenhet kring våra hållbarhetsrelaterade risker är välintegrerade i organisationen, medverkar såväl styrelse, ledning, riskkontrollfunktion, som de som arbetar med compliance i riskvärderingen. Vi styr vårt hållbarhetsarbete genom våra policyer och riktlinjer. Vi har dels egna, lokala styrdokument och rutiner och sådana som gäller för alla bolag inom Länsförsäkringsgruppen. Under året har vi börjat arbeta för att förbättra vårt systematiska miljöarbete. Vi har skapat tydliga rutiner och uppföljningar för att säkra att vi har ett relevant och effektivt miljöarbete och att vi gör ständiga förbättringar.

PRIORITERADE HÅLLBARHETSFRÅGOR UTIFRÅN RISKER OCH MÖJLIGHETER

Fokusområde	Förklaring	Hur vi jobbar med frågan
MILJÖ		
Klimat	- Klimatpåverkan från transporter, resor och fastigheter - Klimatförändring innebär ökade risker för översvämningar och skyfall, men också för torka och bränder - Utsläpp av växthusgaser vid bränder och andra skador	- Genom energianpassningar och satsning på förnybar energi i fastigheter minskar klimatpåverkan - Vi försäkrar enbart nybyggda fastigheter som ligger havsnära om de följer Länsstyrelsens rekommendation för nybyggnation i klimatsutsatta områden, och om de är minst tre meter över havsnivån - Detta på grund av risk för översvämningar och havsnivåhöjning, som ger skador på fastigheten - Vi bidrar till ökad medvetenhet och kunskap om klimatfrågan genom informationsprojekt och dialog med kunder och leverantörer - Skadeförebyggande arbete
Föroreningar, avfall och resursförbrukning	- Skador och reparationer innebär miljöpåverkan från sanering, materialanvändning och avfall	- Genom skadeförebyggande arbete bidrar Länsförsäkringar Göttinge-Kristianstad till att minska behov av renoveringar och reparationer - Vi ställer höga kvalitetskrav i samband med skadereparationer av fastigheter och bostäder - Vi har tagit fram en certifiering (miljö- och kvalitetscertifierat företag, tidigare Lupincertifiering) av bilverkstäder där miljö- och kvalitetskrav ställs vid skadereparation

SOCIALA FRÅGOR OCH MEDARBETARE

Utanförskap	- I utanförskapsområden finns högre risk för bränder och förstörelse - Ungdomar som växer upp i utanförskap löper högre risk att hamna i kriminalitet och/eller hamna i en svår socioekonomisk situation	- Vi har flera satsningar på att stärka utanförskapsområden i vår del av Skåne - Vi har flera projekt med fokus på att stärka ungdomar och minska risken för utanförskap
Medarbetare	- Psykisk ohälsa ökar i Sverige, ofta relaterad till pressade arbetssituationer - Hotfulla kundsituationer - Fortfarande finns brister på många arbetsplatser när det gäller mångfald, både utifrån kön och annan bakgrund än svensk - För att vara relevanta för kunderna behöver vi ha medarbetare med olika bakgrunder, språk och åldrar	- Vi har regelbundna samtal och uppföljningar med våra medarbetare för att tidigt kunna fånga tecken på ohälsa - Vi strävar efter att anställa medarbetare med olika bakgrund och eftersträvar en bred språkkompetens och en jämn ålders- och könsfördelning - Hot rapporteras - Utbildning för alla medarbetare om hotfulla situationer

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Investeringar	- Det finns risk för brott mot mänskliga rättigheter i företag som verkar i länder med auktoritära regimer och i länder med svag lagstiftning	- Vi har till största del investeringar genom Länsförsäkringar AB och där gäller länsförsäkringsgruppens etiska regler. Våra lokala investeringar sköts av utvalda förvaltare och där gäller deras etiska regler
Diskriminering	- Det finns risk för diskriminering av både kunder och medarbetare, utifrån flera olika aspekter	- Våra kunder kan anmäla om de upplever att de har blivit diskriminerade, felbehandlade eller kränkta på annat sätt. Vi rapporterar och följer upp samtliga fall och rapporterar inom bolaget - Medarbetare kan anmäla diskriminering till vår HR-avdelning, där det hanteras på adekvat sätt, följs upp och rapporteras

AFFÄRSETIK OCH ANTIKORRUPTION

Korruption och mutor	- Som försäkrings- och bankbolag finns betydande risker gällande penningtvätt och finansiering av brottslig verksamhet. Även otillbörlig påverkan och mutor är risker som identifierats	- Vi har strikta lagkrav och regler att följa, och vi för löpande en intern dialog för att hålla frågorna levande och för att inte brista i vaksamhet - Vi har riktlinjer och funktion för visuellblåsning och rutiner för att följa upp tips och anmälningar
----------------------	---	--

Klimat

Sommaren 2018 tydliggjordes allvaret i de pågående klimatförändringarna. I vår del av Skåne drabbades många bönder av torka, men även för privatpersoner blev det tydligt hur torka och värmeböljor påverkar oss, med allt från värmerelaterade hälsorisker, till vattenbrist och svåra skogsbränder. I klimatförändringarnas spår följer svåra konsekvenser både för privatpersoner, företag och för samhället i stort. Det medför också stora kostnader för skador och som försäkringsbolag är därför klimatfrågan och klimatanpassningar en av de viktigaste riskerna att hantera.

Vi arbetar med frågan genom att:

- minska vår påverkan från vår egen verksamhet och våra fastigheter
- sprida information och engagemang till kunder och allmänhet
- bidra med stöd till utsatta och minska risken för skador
- se över hur vi kan styra våra försäkringar för klimatanpassning

I vårt klimatarbete samarbetar vi alltid med någon myndighet som har möjlighet att fatta beslut och genomföra effektiva åtgärder. Det är en viktig del i vårt hållbarhetsarbete – att alltid välja samarbetspartners strategiskt för att få största möjliga effekt av arbetet.

Försäkring av havsnära fastigheter

Havsnivåhöjningar är en av de effekter som kommer påverka kustnära samhällen framöver. Det är viktigt att redan nu börja planera för en bebyggelse som inte är utsatt för stora risker för översvämning. I vår del av Skåne ser vi en särskilt stor risk, eftersom vi inte har någon landhöjning som kompenserar för havsnivåhöjningen. Stränderna runt Åhus och Äspet tillhör dessutom Skånes mest erosionsutsatta.

Under 2018 tog vi beslut att inte försäkra nybyggnation som inte uppfyller Länsstyrelsens krav, det vill säga tre meter över havsnivå, eftersom dessa riskerar att drabbas av översvämningar och stranderosion. Vi har redan sett exempel på plötsliga och tillfälliga höjningar av havsnivån, men detta är

förmodligen bara början. Som försäkringsbolag är det vårt ansvar att sätta korrekta riskanalyser, både på kort och lång sikt, för att minska risken för ekonomisk skada både för våra kunder och för oss.

Skogsbränder

Torkan och värmeböljorna i vår del av Skåne ökade oron för skogs- och markbränder. Vi arbetade tillsammans med räddningstjänsten och Kristianstads Flygklubb för att stärka övervakningen och öka möjligheten att reagera i tid vid eventuell brand. Vi betalade för flygbränsle så att flygklubben kunde övervaka stora områden i nordöstra Skåne. Piloterna upptäckte flera småbränder och rapporterade till räddningstjänsten, som kunde rycka ut och släcka bränderna innan de hann bli stora och svårsläckta. I samband med torkan och bränderna under skördeperioden delade vi även ut 500 stycken brandsläckare till våra lantbruks- och företagskunder som en del i vårt förebyggande arbete. Genom att undvika bränder minskar risken för att liv och egendom skadas, men dessutom undviks förlust av naturvärden och stora utsläpp av CO₂ från bränderna.

Egen verksamhet

I vårt systematiska miljöarbete arbetar vi både med vår egen verksamhet och med våra leverantörer och kunder. Internt satsar vi mycket på att utbilda och engagera våra medarbetare inom miljöfrågor, och arbetar för att minska vår miljöpåverkan från resor i tjänsten. Vi har bytt ut de bilar som används av våra fastighetsskötare till hybridbilar som klarar att köra mellan kontoren enbart på el. Genom att byta till hybridbilar har bränsleförbrukningen minskat med 80 procent. Vi har dessutom en poolbil som är en ren elbil och som kan användas av all personal. Vi har även investerat i laddstolpar både på våra egna kontor och i våra fastigheter för hyresgäster. Där kan både våra anställda, hyresgäster och allmänheten ladda sina elbilar till självkostnadspris för elen.

Hållbar skadereglering

En viktig del i vår verksamhet är skadereglering, att renovera och reparera bilar och fastigheter. Utöver de bekymmer och

ekonomiska effekter som skadan får för ägaren kan skadereglering ha betydande miljöpåverkan, i form av energiförbrukning, sanering, transporter, materialanvändning och avfall. Därför arbetar vi mycket förebyggande och får med oss våra kunder i det arbetet.

När man har tecknat en försäkring för sin villa ingår alltid ett besök av en trygghets-tekniker. Denna går igenom boendet från källare till vind för att identifiera eventuella befintliga eller pågående skador. Under besöket ser våra trygghetstekniker även detaljer som på sikt kan ge skador, såsom risk för fuktskador, hängrännor som är igensatta, träd som står illa till och kan falla över huset. Teknikern tittar på risker för brand, fukt och vatten. På det här sättet kan vi hjälpa till att förhindra skada, vilket i sin tur gör att behovet av renovering minskar och därmed konsumtionen av resurser och energi.

” Vi vänder oss i första hand till lokala företag, det är ett sätt för oss att bidra till att hålla liv i företagandet i bygden.

Lokala verkstäder och avtal för hållbara reparationer

I de fall en skada sker och det finns behov av renovering ställer vi krav på att renoveringarna sker med miljöhänsyn, att material och kemikalier som används ska hålla en viss miljöprestanda och att allt avfall hanteras korrekt. Vi har avtal med både bilverkstäder och byggföretag för att säkra att arbetet sker i linje med våra miljö- och hållbarhetskrav. Vi vänder oss i första hand till lokala företag, det är ett sätt för oss att bidra till att hålla liv i företagandet i bygden. Vi arbetar med ett 30-tal lokala verkstäder och alla dessa har genomgått vår miljö- och kvalitetscertifiering. På så sätt säkerställer vi att bilarna repareras efter tillverkarens anvisningar och därmed behåller den säkerhet tillverkaren garanterat.

Det säkrar också att verkstaden och den utrustning de använder lever upp till våra miljökrav som är mer långtgående än några andra som gäller för bilverkstäder. Vi ställer

krav på att de ska ha ett aktivt miljöarbete, med en miljöpolicy och mål för minskad miljöbelastning. Vi ställer även krav på att de ska ha en viss andel begagnade reservdelar och reparationer. Om de inte uppnår målen så påverkar det nästa års prisförhandling. Vi har ett nära samarbete och en mycket god uppföljning av hur de arbetar.

Två delar som rör hållbarhet:

- När vi skriver avtal så kräver vi att de ska ha ett aktivt miljöarbete med policy och mål.
- Genom ett externt bolag gör vi årliga revisioner. Under revisioner kontrolleras att miljöpolicy efterlevs och att vi konkret arbetar med och följer upp dessa mål.

Cirkulära bilar

Vi försäkrar många bilar, det är en stor del av vår verksamhet. När en bil har fått en skada, även om den är begränsad, skrotas bilen ofta för att reparationskostnaderna blir för höga. Produktionen av en bil är material- och energiintensiv och vi ser gärna att bilar som går att använda repareras istället för att skrotas. Det är en del av vår ambition att få mer cirkulära flöden i vår verksamhet. Vi har därför avtal med lokala verkstäder, som köper skadade bilar, reparerar dem och säljer dem vidare. Verkstäderna har ofta dessa bilar som utfyllnad av verksamheten. I mindre arbetsintensiva perioder arbetar de med den skadade bilen och kan sedan tjäna in pengarna genom att sälja den vidare.

Hållbara investeringar

I vår riskanalys identifierade vi investeringar som det område med högst risk när det gäller mänskliga rättigheter. Utöver dessa frågor är investeringar också kopplade till miljö- och klimatrisker och risk för korruption. Den största delen av våra egna investeringar gör vi genom moderbolaget Länsförsäkringar AB, som gör ett omfattande arbete med att ställa krav, genomlysna bolag och följa upp investeringarna. Länsförsäkringar AB har skrivit under FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (PRI). Alla bolag som Länsförsäkringar AB investerar i ska följa de internationella konven-

tioner Sverige har undertecknat inom miljö, mänskliga rättigheter, barnarbete, arbetsrätt, korruption och kontroversiella vapen. Bolag vars aktiviteter strider mot denna värdegrund exkluderas från portföljen. Totalt har 39 bolag hittills exkluderats från Länsförsäkringar AB:s innehav.

En fråga som blir alltmer aktuell i arbetet med ansvarsfulla investeringar är klimatfrågan. Klimatrisker innebär även en finansiell risk för våra investeringar, då bolag som baserar sin verksamhet på fossila bränslen riskerar att bli så kallade strandade tillgångar i takt med ökade regleringar för att nå globala klimatomål. Länsförsäkringar AB har sedan 2016 minskat risken för strandade tillgångar genom att sälja av ett stort antal kolbolag. Utöver detta förs dialog med ett antal bolag kring deras miljö- och klimatpåverkan. Länsförsäkringar AB mäter också koldioxidavtrycket av de egna aktiefonderna och de traditionella försäkringsportföljerna.

Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad förvaltar också kapital lokalt, vilket placeras i fonder som sköts av en upphandlad förvaltare. De har egna regler, där de utesluter innehav i pornografi, tobak, kontroversiella vapen och sedan en tid tillbaka även kol och spelbolag. Det är en utmaning att följa både våra regler kring risk och avsättning och riktlinjer för hållbarhet. I fonderna flyttas kapitalet regelbundet runt i olika bolag, räntebärande papper och andra innehav för att minimera risk och optimera avkastning. Det är svårt att följa upp alla dessa innehav, och därför har vi lagt ut det ansvaret på vår förvaltare. Vi känner stort förtroende för dem och för deras etiska regler, och strävar efter att framöver skifta över till innehav som ger en än mer tydlig hållbarhetsnytta. Där ser vi våra investeringar i skog som en möjlighet att ha en hållbar placering med låg ekonomisk risk. Vi förvärvade vid årsskiftet 2017/2018 sammanlagt 672 hektar skog i nordöstra Skåne, Blekinge och Halland fördelat på ett antal skogsfastigheter. Förvär-

vet är en viktig naturresurs och innebär en långsiktig och hållbar ekonomisk trygghet som gynnar kunderna. Vi har börjat se över möjligheten att i ännu högre grad föra över våra investeringar till skog och fastigheter, som både har god hållbarhetsprestanda, relativt låg risk och god avkastning. Vi har större möjlighet att påverka genom våra utlåningar och där arbetar vi långsiktigt. Innan vi går in i ett bolag ser vi över hur de arbetar med hållbarhetsfrågor, att de har ett aktivt hållbarhetsarbete, och därefter gör vi en bedömning från fall till fall. På det sättet kan vi stötta företag som vi ser tar ett tydligt ansvar för hållbarhetsfrågor. Det är en god affär, eftersom företag med en god hållbarhetsprestanda ofta även har en bra ekonomisk utveckling.

”Sedan vi började arbeta brandförebyggande har uttryckningarna minskat med 50 procent.

Brandförebyggande arbete

Vi har ett skadeförebyggande samarbete med AB Kristianstadsbyggen (ABK), och Räddningstjänsten i Kristianstad, i form av en informationskampanj med syftet att minska risken för lägenhetsbränder. Syftet är att sprida information om hur man undviker bränder och att uppmuntra alla att ha brandsläckare, brandfilt och hemförsäkring.

Tre brandinformatörer besöker föreningar, sprider informationsmaterial och deltar i olika aktiviteter. Många nyanlända saknar kunskap om hur man ska undvika och släcka bränder och därför är det viktigt att vi når också dessa grupper. Brandinformatörerna talar även andra språk än svenska och kan därmed nå ut till en bredare allmänhet. En del i detta arbete riktar sig specifikt till barn. I kampanjen får barn lära sig om brandsäkerhet och bli brandsuperhjältar. Vi vill att de ska känna stolthet över att ha kunskap som kan förhindra brand. Sedan vi började arbeta brandförebyggande har uttryckningarna minskat med 50 procent.

Agneta Wennberg,
Affärsområdeschef Privat

Hållbarhet – en del av det dagliga arbetet

Agneta Wennberg är affärsområdeschef för privata försäkringar. Hon berättar att hållbarhetsfrågorna vävs in i kundkontaktarna från start.

- Redan i första kundmötet börjar vi lyfta hållbarhetsfrågor, till exempel genom att vi pratar om skadeförebyggande åtgärder och vilka fördelar det har både för kunden och för miljön. Vi har sett att en av våra viktiga miljöåtgärder är just att minska behovet av renoveringar, säger hon.

Genom att ha fokus på att undvika eller minimera skador minskar behovet av renoveringar och skadehantering, åtgärder som är förknippade med miljörisker till följd av hög energianvändning, hög resursanvändning och mycket avfall.

- Vi arbetar mycket med att integrera detta arbetssätt i hela organisationen. Vi vet att även om många av våra medarbetare är medvetna om hållbarhetsfrågor så behöver vi bli påmind för att få in det i den vardagliga rutinen.

För att få upp frågorna på agendan har vi varje månad ett affärsområdesmöte och ett större personalmöte. På dessa möten presenteras vilka hållbarhetsrelaterade projekt och frågeställningar som är aktuella. Utöver det lyfts frågorna med trygghetstekniker och skadeförebyggare vid månadsvisa avstämningsmöten.

- Vi ser att det ger en god effekt, att vi tar upp frågorna internt regelbundet. För fem år sedan tyckte fler medarbetare att det var konstigt att vi arbetade med hållbarhet. Nu har det blivit en del av det dagliga arbetet, väl integrerat och en självklarhet. De allra flesta förstår vikten av arbetet, både för företaget och för samhället i stort, säger Agneta Wennberg.

Riktlinjer och policyer

Etiska regler

Vi har etiska regler som gäller medarbetare, styrelse och de som arbetar på uppdrag av oss. Reglerna omfattar bland annat vårt förhållningssätt till kunder och leverantörer, hur vi upphandlar tjänster, representation och gåvor samt sekretess och tystnadsplikt. Syftet med riktlinjerna är att varje medarbetare ska känna att denne har en etisk kompass som guidar i de vardagliga besluten. Vi har också riktlinjer för visseblåsning. Den ger möjlighet att anmäla tips eller misstankar om brott eller missförhållanden.

Policy för hållbarhet

Polycyn är en vägledning för medarbetare och chefer i det dagliga hållbarhetsarbetet. Där tas riktlinjer upp kring resor, tjänstebilar, jämställdhetsfrågor och motverkande av penningtvätt. Den omfattar både vår egen verksamhet och samhället som vi verkar i, och hur vi genom våra aktiviteter kan bidra till hållbarhet. Polycyn kopplar även till Agenda 2030 och beskriver hur hållbarhetsarbetet avspeglar de 17 globala målen för hållbar utveckling.

Riktlinjer för systematiskt miljöarbete

Det systematiska miljöarbetet omfattar i första hand det som kan påverkas inom den egna verksamheten, men även möjligheter att påverka kunder och leverantörer att göra mer miljöanpassade val. Riktlinjerna beskriver hur vi arbetar systematiskt med att identifiera, värdera och följa upp miljöaspekter, och hur vi organiserar och följer upp miljöarbetet.

Instruktion för hållbara inköp

Instruktionen innehåller rutiner för inköp av matvaror, engångsbestick, pappersmuggar med mera. Enligt instruktionen ska vi i första hand välja närodlad, därefter KRAV-märkt, ekologiskt och därefter Fairtrade-certifierat. Genom våra krav vill vi påverka våra leverantörer att göra mer hållbara val, till exempel att förmå restauranger att välja svenska ekologiska varor, gärna i säsong och närproducerat.

HR-policy

Polycyn beskriver vårt förhållningssätt och våra principer avseende HR-området och bygger på den grundläggande värderingen att bolaget är beroende av medarbetarnas engagemang och kunskap. Polycyn slår också fast att en positiv människosyn, öppenhet och respekt för olikheter ska prägla arbetet. Därefter följer riktlinjer för relevanta HR-frågor, bland annat gällande ersättningsnivåer, rekrytering, personalutveckling, arbetsmiljö samt etik och moral.

Riktlinje för jämställdhet

Riktlinjen beskriver arbetet för att främja jämställdhet i bolaget. Där finns information om syfte, ansvarsfördelning och hur bolaget ska agera i relevanta frågor, bland annat kring föräldraledighet, trakasserier, rekrytering och löner.

Policy för kapitalförvaltning

Polycyn beskriver styrelsens avsikter och viljeinriktning gällande kapitalförvaltningen, både avseende risk och hållbarhet. I polycyn finns en ansvarsbeskrivning och en ägapolicy, samt övergripande mål och riktlinjer för hur kapitalet ska placeras utifrån kriterierna avseende risk och hållbarhet.

Hur vi mäter vår miljöprestanda

Totalt äger vi fastigheter på totalt 21 761 kvm. Två av dessa fastigheter inrymmer våra kontor i Kristianstad och Hässleholm. Övriga är förvaltningsfastigheter.

Samtliga fastigheter försörjs med 100 % förnybar el. Vi har beslutat att successivt gå över till fjärrkyla där det finns tillgängligt och samtliga fastigheter är redan anslutna till fjärrvärme. Fjärrkyla är idag möjligt i Kristianstad där vi har två fastigheter. Båda fastigheterna ansluts, vilket innebär att 7 906 kvm ansluts till fjärrkyla, under 2018 och början av 2019. Det är en ökning med 36 % jämfört med 2017.

Vi följer upp våra tjänsteresor, inklusive användning av fordon i verksamheten för kundbesök och fastighetskötsel samt personalens övriga resor med tåg, bil och flyg. Vi har under de senaste åren fokuserat på att byta ut våra fordon till hybrid- och elbilar vilket minskat våra utsläpp avsevärt.

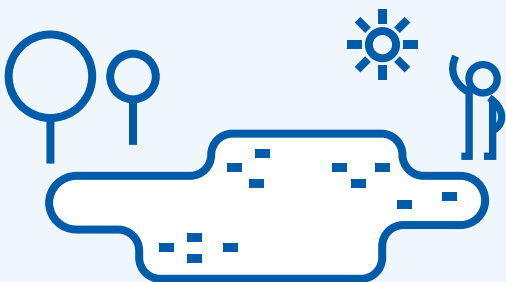
Vi kommer under 2019 att se över våra miljöindikatorer för att säkerställa att vårt val av mätetal ännu tydligare länkas till våra målsättningar i miljöarbetet.

Klimattips.se - bli klimatsmart

Det ska vara enkelt att leva klimatsmart och tillsammans med Region Skåne, Länsstyrelsen, kommunförbundet Skåne, Räddningstjänsten Kristianstad, Länsförsäkringar Skåne med flera, samverkar vi kring klimatfrågor. Tillsammans har vi byggt en webbplats - **klimattips.se** - med tips och råd för hur man kan skydda sig själv och sin egendom. På sajten finns även information om hur man kan leva mer klimatsmart och tips på konkreta åtgärder.

Under sommaren 2018 innehöll sajten tips för hur man klarar värmebölja och hur man skyddar sig mot sol och uttorkning. Vi planerar för flera kampanjer under 2019 och hoppas att vi kommer att nå ut till många.

Syftet med vår klimatsamverkan är att vi, genom att arbeta gemensamt, kan nå ut till fler medborgare i Skåne med information, fakta och råd. På det sättet kan vi bidra till att öka medvetenheten och engagemanget och förhoppningsvis ge flera samhällsmedborgare inspiration till ett mer klimatsmart liv.

Aktivt arbete för att minska klimatpåverkan

” - Vi har ett aktivt arbete för att minska miljö- och klimatpåverkan från våra fastigheter och i det arbetet arbetar vi nära våra hyresgäster för att de ska känna sig involverade och förstå våra beslut, säger Fredrik Björklund, fastighetsansvarig för Länsförsäkringar i Göinge-Kristianstad.

Han berättar att fastigheterna är gamla och att de strävar efter att renovera dessa tidsenligt, så att de behåller sin karaktär. I renoveringarna används material och metoder av bra kvalitet, och ofta väljs ett material med högre hållbarhetsprestanda.

- Vi har också börjat se över hur vi ska arbeta för att minska klimatpåverkan från våra fastigheter. I vår fastighet Granten har vi bytt alla fönster för att spara värme och minska kyla. Vi håller även på att installera fjärrkyla. Vid renoveringar byter vi alltid ut till mer energisnåla produkter och optimerar elförsörjningen så att det bara används el när det behövs, säger Fredrik Björklund.

En stor del av klimat- och miljöpåverkan från fastigheter kommer från renoveringar och anpassningar. Därför strävar de efter en högre grad av cirkulära flöden i fastighetsbeståndet, behåller och återanvänder material och detaljer som fortfarande fungerar.

- Många gånger räcker det med ytförbättringar, som ommålning och uppfräschning av golv. De flesta kunder blir nöjda och inser värdet av att spara det som går att använda, säger Fredrik Björklund.

Vid alla typer av renoveringar ställs krav på att det ska ske på ett miljörätt och hållbart sätt. Allt avfall ska tas om hand på korrekt sätt och om man måste använda kemikalier ska man använda bästa produkterna ur miljösynpunkt.

Fredrik Björklund berättar även att de har förändrat strategin kring hyresgäster.

- Tidigare har vi varit måna om att alltid ha uthyr, för att alltid ha hyresintäkter. Nu strävar vi snarare efter att hitta rätt hyresgäster, de som vill vara kvar under en lång tid. Då får det hellre stå tomt ett tag, i väntan på den rätta hyresgästen. På det sättet slipper vi göra renoveringar och anpassningar så ofta, säger Fredrik Björklund.

Fredrik Björklund,
Fastighetsansvarig

Viktigt med utrymme för återhämtning och vila

Anders Axelsson är HR-chef i Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad. Han berättar att de har ett starkt fokus på hälsa – både fysisk och psykosocial.

- Vi vet att det är en generell utmaning i samhället, med stress och ohälsa. Det är överlag lite kämpigt att få vardagen att gå ihop, inte minst för småbarnsföräldrar. Ibland har vi arbetstoppar då det kan vara svårt att få tid för återhämtning, berättar Anders Axelsson.

Han menar också att just det är en mycket viktig faktor, att tillfällig stress kan vara hanterbar om det finns utrymme för återhämtning och vila.

- Vi försöker skapa förutsättningar för det, vi uppmuntrar till friskvård och att ta pauser under dagen. Vi uppmuntrar även avdelningarna att ta egna initiativ kring föredrag, föreläsningar och andra aktiviteter för att motverka stress, säger han.

Alla medarbetare erbjuds månadsvisa medarbetarsamtal där man talar om hälsa och arbetsmiljö. I de samtalen är fokus på hur medarbetaren mår och hur arbetet fungerar, eventuella konflikter eller andra faktorer som kan påverka arbetet.

- Det här är ett väldigt bra sätt för oss som arbetsgivare att på ett tidigt stadium fånga upp en medarbetare som börjar må dåligt. Vi kan då snabbt sätta in de resurser som behövs för att förebygga sjukskrivning, säger Anders Axelsson.

Han berättar även om arbetet för att stärka ledarna i deras roller.

- Vi arbetar blanda annat med att lära alla chefer att lyssna aktivt, att stärka sin kommunikation och att skapa förtroendefulla samtal. Det är ett av de bästa verktyg vi har för att förebygga ohälsa, berättar Anders Axelsson.

Anders Axelsson,
HR-chef

Antal anställda 2018-12-31
Varav 59 kvinnor och 49 män

108

Sjukfrånvaro total, i %

4,87

Nyanställda, tillsvidareanställda

11

Tusen röster

Under våren 2018 avslutades EU-projektet "Tusen röster", där vi tillsammans med övriga parter samtalade med tusen olika personer om hållbarhet. Projektet avslutades med en stor manifestation i Kristianstad, med uppträdanden och samtal i hållbarhetens tecken. Det var öppet för allmänheten och skolor bjöds in att delta under dagen.

Våra medarbetare

Vår verksamhet vilar helt på våra medarbetare, på deras engagemang och kompetens. Vi vill vara en attraktiv arbetsgivare och kunna locka och behålla kompetenta medarbetare. Det gör vi genom att satsa på att bygga en god arbetsmiljö, präglad av respekt och omtanke, med utrymme för att både utvecklas på arbetsplatsen och ha ett aktivt privatliv.

Varje år genomför vi en medarbetarundersökning med frågor som rör engagemang, gruppeffektivitet och ledarskap. Genom undersökningen och enskilda samtal har vi identifierat utmaningar kring fysiska och psykosociala arbetsmiljörisker som vi arbetar med att motverka. Utöver stress och ergonomiska risker har vi också verksamhetsspecifika risker som till exempel risk för hotfulla situationer i kundmöten, både inne på kontoret och ute på kundbesök. Våra trygghetstekniker åker oftast ut på kundbesök ensamma, och i de fallen kan det uppstå situationer som upplevs som hotfulla eller farliga. Alla tekniker har ett larm med sig under besöken, och vi har instruktioner

kring ensamhetsarbete. Om det finns indikationer på att det finns risker så ska man inte åka ut till kunden, i varje fall inte ensam. Under 2018 har vi haft en incident där en av våra tekniker föll genom ett golv under ett besök hos en kund. Ärendet är rapporterat till Arbetsmiljöverket.

Mångfald och jämställdhet

Vi anser att en jämställd arbetsplats, med medarbetare av olika ålder, kön, med olika bakgrunder och med plats för olikheter är en rikare arbetsplats. Alla anställda ska behandlas med respekt både av andra inom företaget och av kunder. Därför för vi ständiga samtal kring diskriminering och mångfald och vikten av respekt för olikheter. Vi har inte haft några incidenter kring trakasserier/mobbning under 2018, även om det har förekommit några konflikter. Ibland kan det handla om upplevelser, och dessa kan variera mellan olika medarbetare. För att undvika incidenter även framåt har vi tagit in hjälp utifrån och har arbetat med gruppövningar kring dilemman.

Utmaningar

Vi har en relativt jämn fördelning utifrån kön och ålder, men vi har en utmaning med att få in människor med utländsk bakgrund. Det är viktigt, både för att få en bredare kompetens internt, men också för att spegla kunderna. Höga krav på kunskap i svenska gör det delvis svårare att hitta rätt personal, men vi har börjat arbeta med att bland annat ta in praktikanter som vi lär upp internt.

Det är en generell utmaning, att hitta rätt person och att behålla dem i bolaget. Vi ser att det finns vissa svårigheter med att få unga att intressera sig för bank- och försäkringsyrket, och att stanna. Nya generationer har andra krav, vill vidare i karriären i en högre takt. Vi verkar dessutom i ett område med en förhållandevis liten befolkning, och vissa specialiserade roller är svårt att hitta i området. Vi försöker locka till oss medarbetare genom att erbjuda möjlighet att påverka sin arbetsplats, att kunna få ett helhetsgrepp och ett större eget ansvar jämfört med om de arbetar i större bolag.

FN:s Globala mål för hållbar utveckling – Agenda 2030

I september 2015 antog världens länder 17 globala mål för hållbar utveckling som FN hade tagit fram. Under de 17 målen finns 169 delmål som ska leda till en hållbar utveckling såväl lokalt som globalt. Målen omfattar inte bara stater och myndigheter utan även privata bolag, akademien, privatpersoner och organisationer. Alla kan vara med och bidra. Som en stor samhällsaktör har Länsförsäkringar stora möjligheter att bidra till en hållbar utveckling i samhället.

Under 2018 har Länsförsäkringar AB analyserat vilka av dessa 17 mål som är mest relevanta för vår verksamhet och som vi har starkast koppling till. Länsförsäkringars verksamhet är mappad mot målen och delmålen, för att identifiera vilka mål som Länsförsäkringar har störst påverkan på, såväl negativ som positiv. Under 2019 ska vi som lokalt bolag se över hur dessa relaterar till vår verksamhet och vad vi kan göra hos oss för att bidra till målen.

Samtliga mål är viktiga, och många av målen hänger ihop på olika sätt. De mål som Länsförsäkringar AB har identifierat är på intet sätt viktigare än några andra, det är mer ett sätt att visa på vilket sätt vår verksamhet kan vara en del i det större arbetet för en global hållbar utveckling och var vi kan bidra mest.

Samhällsaktör som påverkar

Vårt hållbarhetsarbete har tidigare i första hand hanterat miljöfrågor och ekonomisk hållbarhet, men de senaste åren har vi i högre grad börjat arbeta bredare för att inkludera andra hållbarhetsfrågor. Vi har nu byggt upp ett omfattande arbete för lokalt socialt ansvarstagande, med fokus på unga och områden som präglas av utanförskap. Som lokalt försäkringsbolag är det en självklar satsning. Vi kan förebygga många skador genom att vara aktiva i dessa områden, och genom att inkludera barn och unga i arbetet bygger vi engagemang och kunskap från början.

- Vi vill ha ett ungdomsperspektiv på alla sociala projekt, det fattade vi beslut om för fyra år sedan, berättar Reneé Carlsson hållbarhet- och kommunikationschef på Länsförsäkringar i Göinge-Kristianstad. Hon menar att unga ofta har ett annat perspektiv, som är viktigt att få med i arbetet. Om man bara arbetar internt eller inom näringslivet saknas det längre perspektivet, det som unga människor kan tillföra.

Många av de projekt som har startats, med unga i fokus, fungerar bra och ger goda resultat. Reneé Carlsson berättar att vi

har identifierat några framgångsfaktorer, som de försöker följa när de startar nya satsningar. Det ska finnas intressenter i området. Det ska vara kopplat till Länsförsäkringars kärnverksamhet, till exempel genom att ha en förebyggande effekt på skador eller bränder, och det ska vara ett uthålligt projekt.

- Det ska inte bara vara roligt under en hösttermin, utan vi ska avsätta resurser för ett långsiktigt arbete. Och så vet vi att vi inte ska bli bekväma och luta oss tillbaka. Vi måste hela tiden jobba, inte i projektform, utan i löpande arbete. Och så ska man uppmärksamma och uppmuntra eldsjälarerna och ha en intern förankring genom att informera hela organisationen om vad som görs, säger Reneé.

Reneé Carlsson nämner flera exempel på satsningar, däribland Tusen Tankar, Brandsuperhjältar och Trygghetsvandringar. Hon berättar också om arbetet med Slättängsskolan och lyfter fram det som ett exempel på ett framgångsrikt arbete för att minska risken för kriminalitet, utanförskap och skadegörelse, samtidigt som kunskapen och engagemanget kring miljö och hållbarhet stärks.

- Slättängsskolan ligger i Charlottesborg, ett utsatt område med hög kriminalitet, bilbränder och skadegörelse. Vi tittade på vilka aktörer det finns i området som vill bidra positivt, som vill samarbeta långsiktigt. Så startade vi projektet Reclaim Challan och bjöd in olika intressenter, som exempelvis boende, HSB, polis och vårdpersonal, för att delta, berättar Reneé Carlsson.

I projektet Tusen Tankar bestämdes att man skulle göra en riktad aktivitet med Slättängsskolan. Under en dag skulle alla 8:or och 9:or få delta i workshops och samtal om kvinnligt ledarskap, miljöfrågor, utanförskapsfrågor, demokrati och mänskliga rättigheter.

- Det blev väldigt lyckat. När vi lämnade skolan den dagen hade vi redan bestämt med rektorn att vi skulle fortsätta arbetet.

Reneé Carlsson

Hållbarhet- och kommunikationschef

Vi gör en ny omgång nu, den här gången även med 7:orna, och bjuder in rektorer från andra skolor för att inspirera dem och hoppas att de vill följa efter, säger Reneé Carlsson.

Rektorn på Slättängsskolan har berättat att som en del av deras satsning på att öka resultaten och tryggheten i skolan har samarbetet varit en viktig del. Det är svårt att mäta framgångar när det gäller satsningar på social hållbarhet, men Reneé Carlsson säger att hon försöker hitta sätt att framöver kunna mäta det. Hittills har de kunnat se att i de områden där de satsar på upplysning om brandrisker och trygghet minskar bränder och skadegörelse. De har också sett att flera av de ungdomar som har ingått i deras arbete har fortsatt att vara involverade. Tillsammans med Skåne Nordost har man under två år i rad under Almedalsveckan låtit de unga följa med och komma till tals. De har fått möjlighet att berätta om sig själva, om utanförskap och

hållbarhet. Även under Sveriges bästa Näringslivsdag har man fokuserat på samma tema och genomfört samma seminarium för det lokala näringslivet.

Vi har byggt upp ett långsiktigt projekt för att öka tryggheten inne i Kristianstad om nätterna. Sedan tre år tillbaka görs Trygghetsvandringar, ungefär 15 gånger per år, med deltagare från idrottsklubbar som vi sponsrar med villkoret att de deltar i vandringarna. Satsningen har givit god effekt och det har inspirerat andra att starta liknande vandringar.

- Vi vet också att vårt hållbarhetsarbete, både det som är riktat mot miljö och klimat och våra sociala satsningar, är viktiga för

våra kunder. Enligt NKI har vi 90,8 procent nöjda kunder, och det beror delvis på att vi är så framgångsrika med förebyggande arbete och med att skapa trygghet, säger Reneé Carlsson.

” Enligt NKI har vi 90,8 procent nöjda kunder, och det beror delvis på att vi är så framgångsrika med förebyggande arbete och med att skapa trygghet.

Denna rapport utgör den lagstadgade hållbarhetsrapport som Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad är skyldigt att upprätta enligt lag om årsredovisning i försäkringsföretag och avser räkenskapsåret 2018. Informationen i rapporten omfattar Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad (537000-2320) och dess dotterbolag om inget annat anges. I samband med undertecknande av företagets årsredovisning har styrelsen och den verkställande direktören också godkänt och avgivit hållbarhetsrapporten.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten
Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad, org nr 537000-2320

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2018 och för att den är upprättad enligt årsredovisningslagen.

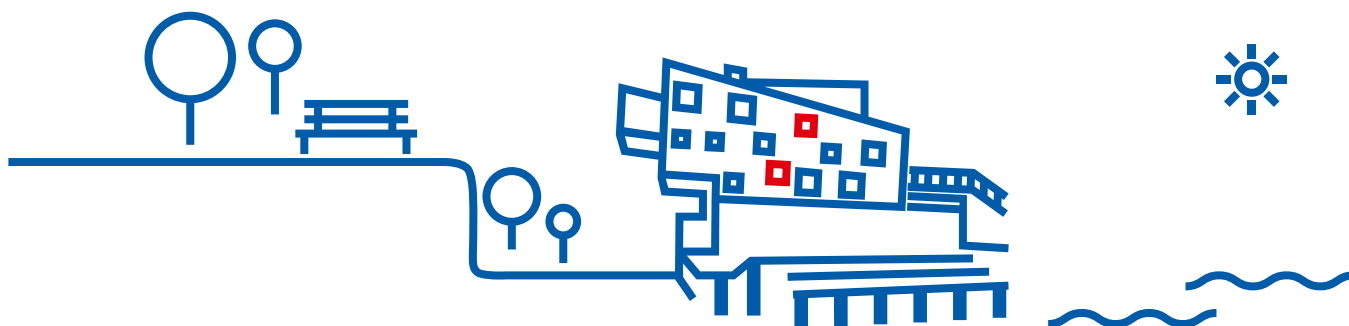
Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att min granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Jag anser att denna granskning ger mig tillräcklig grund för mitt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Eva Fällén, Auktoriserad revisor
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Samverkan som stärker

Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad

Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad äger tillsammans med de övriga länsförsäkringsbolagen Länsförsäkringar AB, med kontor i Stockholm. Inom bank och försäkring finns påtagliga stordriftsfördelar och länsförsäkringsbolagen har valt att samla dessa resurser i Länsförsäkringar AB. För våra kunder är vi alltid lika lokala - Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad har alltid kundkontakterna här i länet, men i Länsförsäkringar AB bedrivs affärsverksamhet och service- och utvecklingsarbete inom till exempel liv- och fondförsäkring, bank, fondförvaltning, IT, återförsäkring, djurförsäkring och hälsaförsäkring. Länsförsäkringar ABs uppgift är att skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att bli framgångsrika på sina respektive marknader.

1. Aktieinnehav i Länsförsäkringar AB

Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad äger 3,57 procent av aktiekapitalet i Länsförsäkringar AB. Aktieinnehavet i Länsförsäkringar AB inräknas i Länsförsäkringars Göinge-Kristianstad:s konsolideringskapital.

2. Styrkan i varumärket

Styrkan i Länsförsäkringars varumärke är resultatet av ett varumärkes- och värderingsarbete som varit konsekvent och långsiktigt. Varumärket är ett sätt att leva och uppträda i kontakt med kunderna och med det lokala samhället i övrigt. Varumärket är fortsatt mycket starkt i relation till konkurrenternas inom branschen för bank, försäkring och pension. Kantar Sifos anseendeundersökning 2018 visar att Länsförsäkringar har det åttonde högsta anseendet av alla svenska företag - en lista som toppas av Volvo och Ikea. Länsförsäkringar har också under många år legat högt upp när Svenskt Kvalitetsindex redovisar hur nöjda kunderna är med sin bank och sitt försäkringsbolag - den senaste mätningen visade landets högsta kundnöjdhet inom både bank, försäkring och fastighetsförmedling.

3. Liv- och pensionsförsäkring

Länsförsäkringar Fondliv är länsförsäkringsgruppens fondförsäkringsbolag och dotterbolag till Länsförsäkringar AB. Bolaget erbjuder pensionssparande främst inom tjänstepension. Länsförsäkringar

Fondlivs produkter distribueras via länsförsäkringsbolagen, franchise och oberoende försäkringsförmedlare. Kunderna erbjuds fondförvaltning, garantiförvaltning och riskförsäkring inom personriskområdet. Länsförsäkringars rekommenderade fondutbud består av 38 fonder med eget varumärke och 52 externa fonder. Utöver det rekommenderade utbudet erbjuds 41 fonder i ett utökat fondutbud. Fonderna under eget varumärke finns inom Länsförsäkringars eget fondbolag och förvaltas till stora delar av externa förvaltare. Länsförsäkringar Fondliv förvaltar 126 mdr åt liv- och pensionsförsäkringskunderna.

Länsförsäkringar Liv, som är stängt för nyteckning sedan 2011, förvaltar traditionell livförsäkring åt sina kunder i fyra bestånd; Nya Trad, Gamla Trad, Nya Världen och Försäkrad Pension. De flesta kunder med Gamla Trad, Nya Världen och Försäkrad Pension har möjlighet att byta sina befintliga försäkringar till Nya Trad. Länsförsäkringar Liv förvaltar cirka 109 mdr åt liv- och pensionsförsäkringskunderna.

4. Bankverksamhet

Länsförsäkringar Bank grundades 1996 och är idag Sveriges femte största retailbank. Bankverksamheten bedrivs enbart i Sverige och marknadspositionen fortsätter att stärkas kontinuerligt. Strategin är att erbjuda banktjänster till länsförsäkringsgruppens kunder och utgår från Länsförsäkringars starka varumärke och den lokala förankringen. Målet är att med en låg risk ha en fortsatt god tillväxt i volymer och lönsamhet, de mest nöjda kunderna och fler kunder som har både bank och försäkring hos Länsförsäkringar.

Länsförsäkringar har enligt Svenskt Kvalitetsindex Sveriges mest nöjda bankkunder på privatmarknaden för femte året i rad. Länsförsäkringar Bank har också de mest nöjda bolånekunderna.

5. Djur- och grödaförsäkring

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringars specialistbolag för djur- och grödaförsäkring och är marknadsledande i Sverige. Agria är ett renodlat specialistbolag för djurförsäkring och har med stöd av

kärnvärden som nära, innovativa, engagerande och enkla byggt ett starkt varumärke i Sverige. Nu pågår arbetet med att etablera Agrias varumärke på de övriga fem marknaderna med samma framgångsrika koncept. En viktig del av Agrias affärsmodell är nära samarbeten med djurägarorganisationer.

6. Hälsa

Affärsområde Hälsa inom Länsförsäkringar AB driver produkt- och affärsutvecklingen inom det växande sjukvårds- och grupp-försäkringsområdet, mot såväl företags- som privatsegmentet. Bland erbjudandena som utvecklas finns produkter som liv-, sjuk-, olycksfalls- och sjukvårdsförsäkring, samt bolåneskyddet Bo kvar.

Länsförsäkringar försäkrar mer än vart tredje företag i Sverige och erbjuder en sjukvårdsförsäkring som ger företagen och deras medarbetare tillgång till ett antal förebyggande hälsotjänster och personligt samtalsstöd. På så sätt hoppas vi kunna bidra till bättre hälsa. Bolåneskyddet är ett viktigt sätt att bidra till våra strategiska bolånekunders ekonomiska trygghet.

7. Stabil återförsäkring till lägre kostnad

Alla försäkringsbolag har behov av att skydda sin verksamhet mot kostnader för stora enskilda skador och naturkatastrofer. Oftast vänder sig ett försäkringsbolag till speciella återförsäkringsbolag på den internationella marknaden för att försäkra en del av sina risker. Inom länsförsäkringsgruppen har bolagen en naturlig möjlighet att dela riskerna mellan sig.

Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad betalar årligen in en återförsäkringspremie till Länsförsäkringar Sak. Premien baseras bland annat på exponering och skadehistorik, men också på hur stort så kallat självbehåll bolaget väljer. Självbehållet kan jämföras med den självrisk som privatpersoner och företag betalar inom skadeförsäkring. Genom gemensam upphandling och intern återförsäkring behålls den största delen av återförsäkringspremien inom länsförsäkringsgruppen och kostnaderna för externa återförsäkrare blir mindre och stabilare, något som gynnar Länsförsäkringar Göinge-Kristianstads kunder.

8. Övrig samverkan

Förutom den samverkan som sker genom Länsförsäkringar AB så direktäger de 23 länsförsäkringsbolagen, tillsammans med berörda affärsenheter inom Länsförsäkringar AB, även Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Länsförsäkringar Mäklarservice. I dessa båda bolag deltar Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad med ägarandelarna 1,9 respektive 8 procent. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling utgör en viktig säljkanal för Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad och Länsförsäkringar Mäklarservice samordnar erbjudandet gentemot försäkringsförmedlarna.

9. Gemensam utveckling

En av Länsförsäkringar ABs uppgifter är att driva länsförsäkringsgruppens gemensamma utvecklingsarbete i syfte att stärka länsförsäkringsbolagens konkurrenskraft och att öka värde för kunderna. Utvecklingsarbetet bedrivs alltid från kundbehov och länsförsäkringsgruppens gemensamma strategier och affärsplaner och fokuseras dels på utveckling av kundmötesplatserna, dels på produkter, tjänster och funktioner för länsförsäkringsbolagens sakförsäkringsaffär.

10. Utveckling av kundmötesplatserna

Arbetet har under året fokuserats på utveckling av den proaktiva kunddialogen, förbättringar av kund- och medarbetarupplevelser genom ökad automatisering och digitalisering samt ständiga förbättringar av kundmötesplatserna. Specifika satsningar har gjorts för att utveckla företags- och skadekundmötet.

Kunddialogen har utvecklats genom nya och bättre analysmöjligheter samt genom införande av ett nytt verktyg för proaktiv och automatiserad kundbearbetning. Tillsammans har detta skapat möjligheter

att ge kunderna relevanta erbjudanden vid rätt tillfälle. Vilka kunder som fått vilka erbjudanden återkopplas också till kundhanteringssystem, för att ge handläggare en samlad bild av kommunikationen med enskilda kunder. De kanaler som initialt stöds för denna marknadsbearbetning är e-post och SMS, fokus har inledningsvis lagts på privatkunderna. Viktiga delar i det fortsatta arbetet är att kunna använda fler kanaler samt att fokusera på företagskampanjer.

Kund- och medarbetarupplevelsen har förbättrats genom det pågående införandet av "on-line"-mötet vilket ger möjlighet för kund och rådgivare att dela skärm "över nätet". Det som visas på skärmen är den utvecklade behovsguiden som syftar till att fånga och behålla kundens intresse. Upplevelsen för de kunder som använder den digitala brevlådan Kivra har förbättrats genom att Länsförsäkringar nu kan distribuera dokument i denna kanal. I ett första steg för de produkter som hanteras i det nya sakförsäkringssystemet, arbetet med att göra detta möjligt för fler produkter pågår.

För att förbättra medarbetarupplevelsen har en kartläggning av arbetssätt och behov i kundmötet gjorts för prioriterade roller. Det har gett underlag för ständiga förbättringar av kundmötesplatserna och ger också viktigt underlag för det mer långsiktiga förflyttningsarbetet.

Företag kan nu ges access till Mina sidor utan att behöva besöka ett kontor. I ett första steg är detta möjligt för enskilda firmatecknare och arbetet med motsvarande möjlighet för samtliga företag fortsätter tillsammans med andra åtgärder för att förbättra digitala tjänster för företag. Under året har också insiktsarbete bedrivits inom

det expansiva segmentet kunskapsintensiva tjänsteföretag, det i syfte att få underlag för produkt- och tjänstutveckling och proaktiv marknadsbearbetning.

Kunderna kan nu se sina anmälda motorskador i Länsförsäkringars app. Grundläggande information visas för såväl pågående som avslutade skador och det är också möjligt att enkelt komplettera pågående motorskador. Detta är det första steget i det pågående viktiga arbetet med att ge kunderna möjlighet att kunna följa hanteringen av en anmäld skada i de digitala kanalerna.

Under året har det också blivit möjligt att anmäla fler skador i appen, till exempel reseskador. Risken för bedrägeri i samband med skadeanmälan har också minskats genom att kunderna nu måste identifiera sig med BankID i samband med skadeanmälan på hemsidan. Hemsidan har också kompletterats med ytterligare skadeguides för att generellt underlätta kundernas skadehantering. Guiderna beskriver hur kunden kan agera då självbetjäningstjänster används och också hur en skada normalt hanteras.

De digitala kanalerna, Länsförsäkringars hemsida, Mina sidor samt appen, utvecklats ständigt för att förenkla och förbättra kundupplevelsen. Bland förbättringarna på Mina sidor märks den personliga menyen med egna inställningsmöjligheter, snyggare och enklare startsida, bättre möjlighet att sortera och hantera transaktioner och enklare hantering av Swish. I appen har det till exempel blivit möjligt att bli bankkund digitalt eller att beställa vädervarningar från SMHI i form av "push-notiser". Säkerheten har också höjts genom att inloggning via PIN-kod ersatts med BankID, det gäller såväl Mina sidor som appen.

Stärka kundnöjdheten genom att leva och uppträda i kontakt med kunderna och med det lokala samhället i övrigt.

Kunna bidra till bättre hälsa genom att skapa förebyggande hälsotjänster och personligt samtalsstöd.

Skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att leverera marknadens mest uppskattade kundmöten.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad anger härmed årsredovisning för 2018, bolagets 182:e verksamhetsår.

Koncernen

Koncernen består av moderbolaget Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad (537000-2320) samt de fyra helägda dotterbolagen Doktors Backe AB (556637-9755), Granaten AB (556937-2575), Sjöbygden Skog AB (559086-4483) och AB Tivoliparken (556684-8247).

Dotterbolag

Fastighetsbolaget Doktors Backe ABs verksamhet omfattar uthyrning av lägenheter till främst privatpersoner.

Fastighetsbolaget Granaten ABs verksamhet omfattar uthyrning av lokaler främst till företag.

Sjöbygden skog AB äger och förvaltar skog.

AB Tivoliparken äger andelar i Humlegården Fastigheter AB, Länsförsäkringar Secondary PE Investments S.A. och aktier i Bergvik Skog AB.

Verksamhet

Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad är ett ömsesidigt försäkringsbolag som har sitt verksamhetsområde i hela eller delar av kommunerna Hässleholm, Osby, Östra Göinge, Kristianstad, Bromölla, Tomelilla och Simrishamn.

Privatpersoner, företag och lantbrukare erbjuds heltäckande försäkringsskydd inom sak, livförsäkring samt banktjänster. Bolaget är marknadsledande i verksamhetsområdet inom sakförsäkring.

Verksamheten inom skadeförsäkringsrörelsen bedrivs med egen koncession medan livförsäkring förmedlas till Länsförsäkringar Fondliv, banktjänster och fondsparande till Länsförsäkringar Bank samt djur- och grödaförsäkring till Agria Djurförsäkring. Samtliga dessa bolag ingår i en koncern med Länsförsäkringar AB som moderbolag, vilket ägs av de 23 länsförsäkringsbolagen gemensamt. För de förmedlade affärerna har Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad ansvaret för kundrelationerna.

Organisation och struktur

Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad ingår som ett av 23 lokala och kundägda länsförsäkringsbolag i länsförsäkringsgruppen. Gemensamt äger gruppen Länsförsäkringar AB med dotterbolag.

Bolaget är självständigt och bolagsformen är ömsesidig, vilket betyder att ägarna utgörs av bolagets sakförsäkringstagare. Dessa har inflytande över verksamheten genom att de utser 48 fullmäktigeledamöter, vilka ska företräda dem på bolagsstämman. Bolagsstämman utser bolagets styrelse som består av 10 ledamöter. Därutöver ingår två personalrepresentanter i styrelsen.

Ersättningar och förmåner

Upplysningar om ersättningar och förmåner till ledande befattningshavare redovisas i not 35.

Utveckling av bolagets verksamhet, resultat och ställning

Sammanfattning

• Koncernens resultat före återbäring uppgick för 2018 till 183 (278) Mkr. Försämringen av resultatet hänförs till lägre kapitalavkastning.

• Bolagets sakförsäkringsrörelse försvarade sin marknadsposition i området. Premieintäkten ökade med 25,5 Mkr till 525,9 Mkr under året.

• 2018 var ett skadedrabbat år med en stor ökning av antalet brand- och storskador. Lantbruk drabbades särskilt hårt av en större brand och torkskador i skogsbruket.

• Koncernens finansportfölj uppvisade ett resultat på 150 (222) Mkr. Totalavkastning på koncernens samlade tillgångar var 4,9 (8,0) procent.

• Bankverksamheten växte med ca 800 kkr under 2018. Resultatmässigt blev det en minskning med 300 kkr ned till 700 kkr i vinst för året. Krympande marginaler på utlåningen påverkade resultatet negativt.

• Bolagets försäljningsverksamhet inom livområdet fortsatte att öka under året. Dock så påverkades portföljen av det bistra börsklimatet och affärsvolymen krympte med 110 miljoner kronor.

• Under 2018 har bolaget lämnat 100 miljoner i återbäring till försäkringskunder som haft gällande försäkring under 2017. Detta motsvarar ca 20% av inbetald premie.

• Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad var fortsatt franchisegivare åt Länsförsäkringar Fastighetsförmedling. Ett samarbete som prisades i gruppen som bästa samarbetet 2018.

Total affärsvolym

Den totala affärsvolymen för bolagets affärer fördelar sig enligt nedan, Mkr.

	2018	2017
Sakförsäkring (premieinkomst)	569	546
Finansiella tjänster (bank)	9 404	8 609
Livförsäkring (kapital)	3 516	3 627

Sakförsäkring

Marknad

Trots att konkurrensen fortsätter att vara hård, så även lokalt, så behåller Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad sin position som den ledande försäkringsgivaren bland sakförsäkringsbolag inom verksamhetsområdet.

Marknadstäckning	2018	2017
Villa/Villahem	63,2%	63,2%
Företag	46,5%	48,1%
Företagsmotor	45,4%	45,6%
Privatmotor	55,0%	55,2%
Samtliga försäkringspliktiga fordon	53,9%	54,1%

Premieintäkt

Premieintäkt (Mkr)	2018	2017
Hem, villa, fritidshus	133,2	126,7
Företag, kommun, lantbruk	142,8	138,9
Motor	140,4	133,9
Trafik	91,3	89,5
Olycksfall	25,4	22,2
Mottagen återförsäkring	35,8	35,0
Summa	569,0	546,0
Avgiven återförsäkring	-43,1	-45,7
Premieintäkt för egen räkning	525,9	500,4

Premieökningen i den direkta affären blev 23 Mkr eller 4,2 %. Motsvarande ökning under 2017 var 39,2 Mkr och 8,5 %.

Skador

Bolaget har under 2018 varit väldigt drabbat av brandskador. De totala försäkringsersättningarna efter avgiven återförsäkring inklusive mottagen återförsäkring uppgick till 417 Mkr (351 Mkr).

Bolaget har under året haft 2 skadehändelser som överstigit självbehållet till en skadekostnad om ca 55 miljoner kronor varav 18 miljoner belastat Bolagets resultat.

Antal anmälda skador under året	2018	2017
Direkt försäkring exkl. motorfordon	13 643	13 351
Motorfordonsförsäkring	14 046	12 955

Bank

Bankverksamheten i Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad hade under året en positiv tillväxt och affärsvolymen ökade med 9 procent eller 795 Mkr (884 Mkr).

Resultatmässigt så gav bankverksamheten ett överskott på 0,7 miljoner vilket är en minskning från 1,0 miljoner 2017.

Bank (Mkr)	2018	2017
Inlåning	2 671	2 419
Utlåning	5 526	5 126
Sparande (Fond, ISK, ISP)	1 206	1 064
	9 404	8 609

Livförsäkring

Bolaget har under året ökat den förmedlade affärsvolymen, vilket gett ett överskott på 2,7 miljoner kronor under 2018. För 2017 var överskottet 2,1 miljoner.

Turbulensen på världens börser under slutet på 2018 gjorde att livkundernas förvaldade kapital minskade med 111 miljoner kronor.

Livförsäkring (Mkr)	2018	2017
Förvalt kapital	3 516	3 627

Kapitalförvaltning

Marknadsvärdet på koncernens placeringstillgångar uppgick vid verksamhetsårets slut till 3 289 (3 141) Mkr, varav likvida medel uppgick vid verksamhetsårets slut till 262 (270) Mkr.

Den totala avkastningen på koncernens placeringar uppgick till 150 (222) Mkr.

Resultat

Årets sammanlagda resultat för koncernen före skatt uppgick till 183 (186) Mkr och efter skatt till 173 (159) Mkr. Försäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring uppgick till 30 (53 Mkr). Försäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring uppgick till 30 (-39) Mkr.

Hållbarhet

Hållbarhetsarbetet har hos Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad en tydlig koppling till bolagets långsiktiga relation till kunder, medarbetare och andra intressenter.

Hållbarhet definieras här som arbetet med miljö, antikorruption, personal, sociala förhållanden och mänskliga rättigheter. Länsförsäkringar Göinge-Kristianstads arbete med hållbarhet utgår från såväl hantering av risker som möjligheter i relation till dessa områden. De risker som bedömts vara av stor väsentlighet för verksamheten, och hur dessa hanteras, redovisas i not 2. För övrigt ingår risker som en del av vårt arbete med att prioritera vilka hållbarhetsfrågor vi ska arbeta med. Vårt hållbarhetsarbete är integrerat i vår verksamhetsplan där även årliga mål formuleras.

Hållbarhetsrapporten för Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad återfinns i övrigt i denna årsredovisning på sidan 12-21.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret och efter dess slut

Under 2018 har bolaget lämnat 100 miljoner i återbäring till försäkringskunder som haft gällande försäkring under 2017. Detta motsvarar ca 20% av inbetald premie.

Den 12 januari 2018 slutfördes köpet av Sjöbygden Skog AB.

Förväntad utveckling för 2019

Enligt bolagets målsättning bör sakförsäkringsrörelsen efter rabatter men före mottagen återförsäkring ge en marginal på cirka 5 procent av premieintäkten. Det kan komma att infrias om skadeutvecklingen blir enligt de senaste årens genomsnittliga utfall. Avkastningen på bolagets placeringstillgångar antas bli cirka 4 procent för 2019.

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen och verkställande direktören föreslår bolagsstämman besluta att årets vinst, kronor 74 934 365, jämte balanserad vinst, kronor 1 011 763 808, totalt kronor 1 086 698 173 överföres i ny räkning. Samtidigt föreslås att moderbolagets och koncernens resultat- och balansräkning fastställs.

FEMÅRSÖVERSIKT

Kkr	2018	2017	2016	2015	2014
RESULTAT, KONCERNEN					
Premieintäkt f.e.r.	525 924	500 363	461 146	449 528	461 631
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	8 072	5 942	16 129	4 044	8 232
Försäkringsersättningar f.e.r.	-417 477	-351 084	-368 422	-323 366	-357 492
Driftskostnader f.e.r.	-84 229	-99 099	-80 920	-82 103	-76 458
Övriga tekniska kostnader och intäkter	-2 664	-3 167	-3 965	-1 031	
Återbäring	0	-92 325	9 000	0	-55 000
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen	29 626	-39 370	32 968	47 072	-19 087
Finansrörelsens resultat	150 375	221 614	223 279	117 647	156 135
Övriga intäkter och kostnader	3 307	3 381	640	-5 881	-8 351
Resultat före dispositioner och skatt	183 308	185 625	256 887	158 838	128 697
Årets resultat	173 185	158 871	209 617	135 361	111 312
EKONOMISK STÄLLNING, KONCERNEN					
Placeringstillgångar, verkligt värde	3 019 171	2 853 984	2 652 765	2 469 466	2 292 001
Premieinkomst f.e.r.	535 690	510 633	473 682	459 129	473 965
Försäkringstekniska avsättningar f.e.r.	1 171 061	1 206 510	1 085 190	1 093 281	1 073 460
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	1 989 692	1 816 507	1 657 636	1 448 019	1 312 658
Uppskjuten skatt	280 936	298 037	284 035	250 786	249 154
Konsolideringskapital	2 270 628	2 114 544	1 941 671	1 698 805	1 561 812
Konsolideringsgrad %	424	414	410	370	330
Kapitalbas*				1 442 067	1 355 809
Erforderlig solvensmarginal*				105 083	101 982
Solvens 2**					
Minimikapital (MCR)	216 340	225 410	184 630	163 832	
Solvenskapital (SCR)	865 361	901 641	738 518	655 328	
Kapitalbas ***	2 187 981	2 027 474	1 851 544	1 623 064	
Kapitalkvot ****	253	225	251	248	
NYCKELTAL					
Försäkringsrörelsen					
Skadeprocent f.e.r.	79,4	70,2	79,9	71,9	77,4
Driftkostnadsprocent f.e.r.	16,0	19,8	17,5	18,3	16,6
Totalkostnadsprocent f.e.r.	95,4	90,0	97,4	90,2	94,0
Kapitalförvaltning					
Direktavkastning %	1,7	0,9	0,9	1,1	0,9
Totalavkastning %	4,9	8,0	9,2	5,0	7,9

Länsförsäkringar Sak har per 2017-12-01 överlåtit ett bestånd av Olycksfallsförsäkringar till Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad.

* Avser moderbolaget. Beräknat enligt regelverk som var gällande t.o.m 2015-12-31

**För 2015 lämnas öppningsbalansen 2016-01-01 enligt Solvens 2

*** Kapitalbasen utgörs av primärkapital

**** Kapitalbas i förhållande till solvenskapital

RESULTATRÄKNING		Koncernen		Moderbolaget	
TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE (Kkr)	Not	2018	2017	2018	2017
Premieintäkter f.e.r					
Premieinkomst	3	578 749	556 319	578 749	556 319
Premier för avgiven återförsäkring		-43 059	-45 686	-43 059	-45 686
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-9 766	-10 270	-9 766	-10 270
		525 924	500 363	525 924	500 363
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	8 072	5 942	8 072	5 942
Försäkringersättningar f.e.r.	5				
Utbetalda försäkringersättningar					
Före avgiven återförsäkring		-382 062	-357 366	-382 062	-357 366
Återförsäkrares andel		15 261	23 816	15 261	23 816
Förändring i Avsättning för oreglerade skador f.e.r.					
Före avgiven återförsäkring		-92 333	-22 431	-92 333	-22 431
Återförsäkrares andel		41 657	4 897	41 657	4 897
		-417 477	-351 084	-417 477	-351 084
Driftskostnader f.e.r.	6	-84 229	-99 099	-83 930	-98 839
Övrig tekniska kostnader och intäkter	40	-2 664	-3 167	-2 664	-3 167
Återbäring	39	0	-92 325	0	-92 325
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		29 626	-39 370	29 925	-39 110
ICKE TEKNISK REDOVISNING (Kkr)		2018	2017	2018	2017
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		29 626	-39 370	29 925	-39 110
Kapitalavkastning, intäkter	8, 9	172 589	156 910	148 475	148 944
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	8, 10	30 612	115 695	0	44 926
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	8, 10	0	0	-38 715	0
Kapitalavkastning, kostnader	8, 11	-44 754	-45 049	-29 038	-30 506
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		-8 072	-5 942	-8 072	-5 942
Övriga intäkter och kostnader	12	3 307	3 381	3 307	3 381
Resultat före skatt/resultat före bokslutsdispositioner och skatt		183 308	185 625	105 882	121 693
Bokslutsdispositioner	13				
Förändring av periodiseringsfond		0	0	-22 871	-14 943
Resultat före skatt		183 308	185 625	83 011	106 750
Skatt på årets resultat	14	-10 123	-26 754	-8 076	-23 627
Årets resultat		173 185	158 871	74 935	83 123
RAPPORT ÖVER ÖVRIGT TOTALRESULTAT					
Årets resultat		173 185	158 871	74 935	83 123
Årets övrigt totalresultat		0	0	0	0
Årets totalresultat		173 185	158 871	74 935	83 123

RESULTATANALYS FÖR MODERBOLAGET

Kkr	Not	Totalt 2018	Sjuk & olycksfall	Hem & villa	Lantbruk Företag & fastighet	Motor	Trafik	Summa dir. försäkring i Sverige	Mottagen återför- säkring
RESULTATANALYS FÖR SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE									
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat									
Premieintäkt f.e.r.	RA 1	525 924	23 155	128 568	118 313	140 067	79 977	490 080	35 844
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		8 072	846	0	0	0	5 386	6 232	1 840
Försäkringsersättningar f.e.r.	RA 2	-417 477	-22 745	-94 301	-99 298	-114 185	-70 799	-401 328	-16 149
Återbäring		0	0	0	0	0	0	0	0
Driftskostnader f.e.r.		-83 930	-3 760	-24 786	-30 674	-13 276	-10 909	-83 405	-525
Övriga tekniska kostnader/intäkter		-2 664				0	-2 664	-2 664	
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		29 925	-2 504	9 481	-11 659	12 606	991	8 915	21 010
Avvecklingsresultat f.e.r.									
Avvecklingsresultat brutto		19 016	-436	-2 889	301	90	2 991	57	18 959
Återförsäkrares andel		8 992	-1 982	-258	3 433	0	7 799	8 992	0
Avvecklingsresultat f.e.r.		28 008	-2 418	-3 147	3 734	90	10 790	9 049	18 959
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring									
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-242 809	-11 821	-64 712	-54 690	-65 886	-42 903	-240 012	-2 797
Avsättning för oreglerade skador		-1 147 986	-124 475	-45 554	-130 700	-23 173	-456 864	-780 766	-367 220
Summa försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring		-1 390 795	-136 296	-110 266	-185 390	-89 059	-499 767	-1 020 778	-370 017
Återförsäkrares andel av försäkrings- tekniska avsättningar									
Avsättning för oreglerade skador		223 842	11 366	6 439	51 711	1 085	153 241	223 842	0
Summa återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar		223 842	11 366	6 439	51 711	1 085	153 241	223 842	0

Kkr	Not	Totalt 2018	Sjuk & olycksfall	Hem & villa	Lantbruk Företag & fastighet	Motor	Trafik	Summa dir. försäkring i Sverige	Mottagen återför- säkring
NOTER TILL RESULTATANALYS SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE									
Not RA 1									
Premieintäkter f.e.r.		525 924	23 155	128 568	118 313	140 067	79 977	490 080	35 844
Premieinkomst före avgiven återförsäkring		578 749	25 858	134 823	145 682	143 953	92 066	542 382	36 367
Premier för avgiven återförsäkring		-43 059	-2 284	-4 615	-24 507	-312	-11 341	-43 059	0
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-9 766	-419	-1 640	-2 862	-3 574	-748	-9 243	-523
Not RA 2									
Försäkringsersättningar f.e.r		-417 477	-22 745	-94 301	-99 298	-114 185	-70 799	-401 328	-16 149
Utbetalda försäkringsersättningar		-366 801	-15 161	-91 595	-66 700	-112 673	-56 072	-342 201	-24 600
Före avgiven återförsäkring		-382 062	-15 161	-91 625	-67 990	-112 673	-70 013	-357 462	-24 600
Återförsäkrares andel		15 261	0	30	1 290	0	13 941	15 261	0
Förändring i Avsättning för oreglerade skador f.e.r.		-50 676	-7 584	-2 706	-32 598	-1 512	-14 727	-59 127	8 451
Före avgiven återförsäkring		-92 333	-6 976	-8 519	-64 014	-2 597	-18 678	-100 784	8 451
Återförsäkrares andel		41 657	-608	5 813	31 416	1 085	3 951	41 657	0

BALANSRÄKNING FÖR KONCERNEN

Kkr	Not	2018	2017
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar			
Systemutvecklingskostnader	15	0	496
		0	496
Placeringstillgångar			
Förvaltningsfastigheter	16	257 978	151 635
Aktier och andelar i intresseföretag	18	100	100
Aktier och andelar	19	2 063 346	1 979 421
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	19	695 238	720 264
Övriga lån	19	2 509	2 564
		3 019 171	2 853 984
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		530	509
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar			
Oreglerade skador	27	223 842	182 185
		223 842	182 185
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring	20	178 914	178 029
Fordringar avseende återförsäkring		12 089	17 616
Övriga fordringar		4 893	4 524
		195 896	200 169
Andra tillgångar			
Rörelsefastigheter	16	81 511	76 733
Övriga materiella tillgångar och varulager	21	3 893	3 932
Likvida medel		269 881	287 220
Aktuell skattefordran	14	0	6 977
		355 285	374 862
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränte- och hyresintäkter	22	52	70
Förutbetalda anskaffningskostnader	23	7 706	10 403
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	24	8 910	9 487
		16 668	19 960
SUMMA TILLGÅNGAR		3 811 392	3 632 165

forts. BALANSRÄKNING FÖR KONCERNEN

Kkr	Not	2018	2017
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	14		
Balanserad vinst eller förlust inklusive årets resultat		1 989 692	1 816 507
		1 989 692	1 816 507
Försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring			
Ej intjänade premier och kvardöjande risker	26	242 809	233 043
Oreglerade skador	27	1 147 986	1 055 652
Återbäring	39	4 108	100 000
		1 394 903	1 388 695
Andra avsättningar			
Pensioner	28	2 642	3 498
Aktuell skatteskuld	14	5 604	0
Uppskjuten skatteskuld	14	280 936	298 037
		289 182	301 535
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring		56 876	51 439
Skulder avseende återförsäkring		5 810	0
Skulder till kreditinstitut	19, 29	23 847	24 521
Övriga skulder	19, 29, 30	34 734	34 401
		121 267	110 361
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Samgåendekostnader	7	1 983	1 983
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	31	14 365	13 084
		16 348	15 067
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		3 811 392	3 632 165

För upplysning om koncernens ställda säkerheter och eventalförpliktelser, se noterna 32 och 33.

BALANSRÄKNING FÖR MODERBOLAGET

Kkr	Not	2018	2017
TILLGÅNGAR			
Placeringstillgångar			
Byggnader och mark	16	159 111	157 033
Aktier och andelar i koncernföretag	17	218 406	133 406
Aktier och andelar i intresseföretag	18	100	100
Andra finansiella placeringstillgångar			
Aktier och andelar	19	1 585 467	1 556 614
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	19	695 238	720 264
Övriga lån	19	2 509	2 564
		2 660 831	2 569 981
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		530	509
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar			
Oreglerade skador	27	223 842	182 185
		223 842	182 185
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring	20	178 914	178 029
Fordringar avseende återförsäkring		12 089	17 616
Fordringar på dotterbolag		21 362	21 100
Övriga fordringar		3 746	4 031
		216 111	220 776
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar och varulager	21	3 893	3 932
Kassa och bank		249 990	269 935
Aktuell skattefordran	14	0	6 772
		253 883	280 639
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränte- och hyresintäkter	22	52	70
Förutbetalda anskaffningskostnader	23	7 706	10 403
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	24	8 666	9 327
		16 424	19 800
SUMMA TILLGÅNGAR		3 371 621	3 273 890

forts. BALANSRÄKNING FÖR MODERBOLAGET

Kkr	Not	2018	2017
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	14		
Uppskrivningsfond		39 537	39 537
Reservfond		5 455	5 455
Balanserad vinst eller förlust		1 011 765	928 642
Årets resultat		74 935	83 123
		1 131 692	1 056 757
Obeskattade reserver	25	570 726	547 854
Försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring			
Ej intjänade premier och kvardöjande risker	26	242 809	233 043
Oreglerade skador	27	1 147 986	1 055 652
Återbäring	39	4 108	100 000
		1 394 903	1 388 695
Andra avsättningar			
Pensioner	28	2 642	3 498
Aktuell skatteskuld	14	5 381	0
Uppskjuten skatteskuld	14	154 450	172 931
		162 473	176 429
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring		56 876	51 439
Skulder avseende återförsäkring		5 810	0
Skulder till dotterbolag		0	4 500
Övriga skulder	19, 29, 30	34 347	33 490
		97 033	89 429
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Samgåendekostnader	7	1 983	1 983
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	31	12 811	12 743
		14 794	14 726
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		3 371 621	3 273 890

För upplysning om moderbolagets ställda säkerheter och eventalförpliktelser, se noterna 32 och 33.

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL

EGET KAPITAL I KONCERNEN	Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat	Totalt eget kapital
Kkr		
Ingående eget kapital 2017-01-01	1 657 636	1 657 636
Årets totalresultat		
Årets resultat	158 871	158 871
Årets övrigt totalresultat	0	0
Årets totalresultat	158 871	158 871
Utgående eget kapital 2017-12-31	1 816 507	1 816 507
Ingående eget kapital 2018-01-01	1 816 507	1 816 507
Förskjutning mellan balanserade vinstmedel och reserver	0	0
Årets totalresultat		
Årets resultat	173 185	173 185
Årets övrigt totalresultat	0	0
Årets totalresultat	173 185	173 185
Utgående eget kapital 2018-12-31	1 989 692	1 989 692

EGET KAPITAL I MODERBOLAGET	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital	Totalt eget kapital
kkr	Reservfond	Uppskriv- ningsfond	Balanserat resultat inkl. årets resultat	
Ingående eget kapital 2017-01-01	5 455	39 537	928 642	973 634
Årets totalresultat				
Årets resultat	0	0	83 123	83 123
Årets övrigt totalresultat	0	0	0	0
Årets totalresultat	0	0	83 123	83 123
Utgående eget kapital 2017-12-31	5 455	39 537	1 011 765	1 056 757
Ingående eget kapital 2018-01-01	5 455	39 537	1 011 765	1 056 757
Årets totalresultat				
Årets resultat	0	0	74 935	74 935
Årets övrigt totalresultat	0	0	0	0
Årets totalresultat	0	0	74 935	74 935
Utgående eget kapital 2018-12-31	5 455	39 537	1 086 700	1 131 692

KASSAFLÖDESANALYS, DIREKT METOD

Koncernen

Moderbolaget

Kkr	2018	2017	2018	2017
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Premieinbetalningar	576 874	542 051	576 874	542 051
Utbetalningar av premier till återförsäkrare	-30 986	-56 980	-30 986	-56 980
Skadeutbetalningar	-382 062	-357 366	-382 062	-357 366
Inbetalningar från återförsäkrare avseende återförsäkrarnas andel av utbetalda försäkringsersättningar	15 261	23 816	15 261	23 816
Driftsutgifter	-77 021	-78 225	-79 235	-80 298
Utbetalningar av återbäring	-95 892	-2 644	-95 892	-2 644
Skatteutbetalningar	-15 070	-29 666	-14 404	-29 548
Erhållen likvid vid beståndsoverlåtelse	0	3 836	0	3 836
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-8 896	44 822	-10 444	42 867
Investeringsverksamheten				
Direktavkastning	58 425	34 556	34 247	38 579
Netto Investering i:				
-byggnader och mark	-89 566	0	0	0
-koncernbolag och intressebolag	0	0	-85 000	-6 000
-finansiella placeringstillgångar	24 362	17 181	41 162	17 181
Netto Investering i materiella tillgångar	90	-1 380	90	-1 380
Övrigt	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-6 689	50 357	-9 501	48 380
Finansieringsverksamheten				
Utbetalda räntor	-1 080	-963	0	0
Amortering av lån	-674	-507	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-1 754	-1 470	0	0
Årets kassaflöde	-17 339	93 709	-19 945	91 247
Likvida medel/kassa och bank vid årets början*	287 220	193 511	269 935	178 688
Likvida medel vid årets slut	269 881	287 220	249 990	269 935

*Med likvida medel/kassa och bank menas resurser som kan tas i anspråk för att fullgöra kortfristiga åtaganden.

NOTER TILL DE FINANSIELLA RAPPORTERNA

NOT 1 Redovisningsprinciper

Allmän information

I denna not beskrivs inledningsvis koncernens redovisningsprinciper. Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen, med de avvikelser som anges i avsnittet Moderbolagets redovisningsprinciper.

Bolaget (537000-2320), är ett ömsesidigt försäkringsbolag med säte i Kristianstad kommun. Bolaget bildar koncern med helägda dotterbolagen Doktors Backe AB (556637-9755), AB Tivoliparken (556684-8247), Sjöbygden Skog AB (559086-4483) samt Kristianstad Granaten AB (556937-2575). Adressen till moderbolaget är Box 133, 291 22 Kristianstad. Adressen till samtliga bolag är Tivoligatan 6 Kristianstad.

Årsredovisningen omfattar perioden 2018-01-01 till 2018-12-31.

Överensstämmelse med normgivning och lag

Bilagda årsredovisningshandlingar har upprättats enligt lagen om årsredovisning i försäkringsbolag (ÅRFL) samt i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:12) inklusive ändringsföreskrifter. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningar av dessa utgivna av International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC). Koncernen tillämpar RFR 1 och moderbolaget RFR 2.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen och verkställande direktören den 28 februari 2019. Resultat- och balansräkning blir föremål för fastställande på ordinarie bolagsstämma den 25 april 2019.

Funktionell valuta och rapporteringsvaluta

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Det innebär att de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp är, om inte annat anges, avrundade till närmaste tusental.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör ett antal bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Dessa baseras både på framåtblickande bedömningar och historiska erfarenheter som läggs samman med ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga för verksamheten. Resultatet används sedan bland annat för att bedöma de redovisade värdena på sådana tillgångar och skulder vars värde inte tydligt framgår från externa källor. Det verkliga utfallet kan avvika från de bedömningar och uppskattningar som gjorts.

Uppskattning och antagande ses över regelbundet. I not 2 beskrivs bedömningar och uppskattningar som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna.

Resultatredovisning

Resultatet redovisas i två huvuddelar. Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt ytterligare ett icke-tekniskt resultat som omfattar den del av kapitalavkastningen som återstår efter överförd avkastning till försäkringsrörelsen. Kapitalavkastningen inkluderar

realiserade värdeförändringar. Dessa värdeförändringar, med avdrag för uppskjuten skatt, redovisas inom Eget kapital under rubriken Balanserad vinst.

Den överförd kapitalavkastningen har beräknats på halva premieintäkten för egen räkning samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador för egen räkning under året. Använda räntesatser för respektive försäkringsgren redovisas under not 4.

Ändrade redovisningsprinciper för 2018

IFRS 9, Finansiella instrument, klassificering och värdering har ett samband med val av tillämpning av principer för redovisning i den kommande redovisningsstandarden för försäkringsavtal, IFRS 17. Sambandet påverkar val av presentation av ränteeffekter i resultaträkningen eller i övrigt totalresultat vid värdering av åtaganden hänförligt till försäkringsavtal. Förändringen förväntas godkännas av EU under 2021. Förändringen medger två valmöjligheter för försäkringsföretag. Ett alternativ ("deferral approach") är att företag som bedriver försäkringsverksamhet, om vissa kriterier är uppfyllda, kan skjuta upp tillämpningen av IFRS 9. Det andra alternativet ("overlay approach") är att de försäkringsföretag som enligt IFRS 9 klassificerar finansiella instrument till verkligt värde via resultaträkningen som under IAS 39 inte var klassificerade till verkligt värde via resultaträkningen medges en alternativ tillämpning av IFRS 9. Det innebär i korthet att de kan välja att presentera skillnaden mellan det belopp som skulle ha redovisats i resultaträkningen enligt IFRS 9 och det belopp som skulle ha redovisats i resultaträkningen enligt IAS 39 i Övrigt totalresultat.

IFRS 9 Finansiella instrument kommer att ersätta IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. IASB har genom IFRS 9 färdigställt ett helt "paket" av förändringar avseende redovisning av finansiella instrument. Paketet innehåller nya utgångspunkter för klassificering och värdering av finansiella instrument, en framåtblickande ("expected loss") nedskrivningsmodell och förenklade förutsättningar för försäkringsredovisning. IFRS 9 träder ikraft 1 januari 2018 och tidigare tillämpning är tillåten. Bolaget har ännu inte gjort någon detaljerad utvärdering, men preliminärt bedöms inte IFRS 9 medföra någon förändring av bolagets redovisning. Bolaget har valt att skjuta på tillämpningen tills IFRS 17 träder i kraft.

IFRS 15 Intäkter från kontrakt med kunder. Syftet med en ny intäktsstandard är att ha en enda principbaserad standard för samtliga branscher som ska ersätta befintliga standarder och uttalanden om intäkter. Standarden ersätter IAS 18 Intäkter och IAS 11 Entreprenadavtal. Alla företag kommer att påverkas av de nya, väsentligt utökade upplysningskraven. Tre alternativa sätt finns för övergången; full retroaktivitet, delvis retroaktivitet (inkluderar lättnadsregler) och en "ackumulerad effekt-metod" där eget kapital justeras per 1 januari 2018 för kontrakt som är pågående enligt det gamla regelverket (IAS 11/IAS 18). IFRS 15 träder ikraft 2018 och tidigare tillämpning är tillåten givet att EU har antagit standarden. Har inte haft någon effekt i bolagets redovisning.

Övriga förändringar

Övriga ändringar av IFRS med tillämpning från och med 2018 har inte haft någon väsentlig effekt på företagets redovisning.

Nya IFRS och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas

IFRS 16 Leasing

Ny leasingstandard IFRS 16 som ersätter IAS 17 från och med 1 januari 2019 och tillämpas antingen i sin helhet retroaktivt (d v s tillämpning sker som om IFRS 16 alltid tillämpats) eller med modifierad retroaktivitet. Effekten av full retroaktivitet sker genom

justering mot eget kapital per 1 januari 2018 och jämförelsetal uppdateras så att 2018 lämnas enligt IFRS 16. Effekten av modifierad retroaktivitet justeras mot eget kapital 1 januari 2019 och jämförelsetal för 2018 lämnas enligt tidigare standard IAS 17. Bolaget har gjort en utvärdering av sina leasingavtal. Resultatet visar att inga avtal har bedömts vara materiella vare sig för sig eller tillsammans varför den nya standarden inte kommer att påverka de finansiella rapporterna framöver.

IFRS 17 Insurance Contracts publicerades i maj 2017 (ersätter IFRS 4). Ny standard för redovisning av försäkringsavtal har pågått under flera år under ledning av IASB. Standarden innebär en enhetlig internationell redovisningsstandard för redovisning av försäkringsavtal med tidigaste ikraftträdandedatum 1 januari 2022. Tidigare tillämpning kommer att tillåtas förutsatt att IFRS 9 Finansiella instrument och IFRS 15 Intäkter tillämpas samtidigt. Införandet av IFRS 17 bedöms få en stor påverkan på finansiell ställning och framtida resultat. De största förändringarna kommer avse värdering och presentation i både balans- och resultaträkningen, men även intern uppföljning av verksamheten. Givetvis beroende på verksamhetens komplexitet. Upplýsningskraven blir också mer omfattande. Bolaget har ännu inte gjort någon konsekvensanalys av de bolagsspecifika effekterna, men följer utvecklingen i frågan. IFRS 17 är ännu inte antagen av EU. Förstudie har påbörjats.

Konsolideringsprinciper

Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från Moderbolaget. Koncernen kontrollerar ett företag när den exponeras för eller har rätt till rörlig avkastning från sitt innehav i företaget och har möjlighet att påverka avkastningen genom sitt inflytande i företaget. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Dotterföretag redovisas enligt förvärvsmetoden. Dotterföretags finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

Intresseföretag

Intresseföretag är de företag för vilka koncernen har ett betydande, men inte bestämmande, inflytande över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom andelsinnehav mellan 20 och 50 procent av röstetalet. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls redovisas andelar i intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. I koncernens resultaträkning redovisas som "Andel i intresseföretags resultat" koncernens andel i intresseföretags nettoresultat och minoritet justerat för eventuella avskrivningar, nedskrivningar eller upplösningar av förvärvade över- respektive undervärden. Erhållna utdelningar från intresseföretaget minskar det redovisade värdet på innehavet i intresseföretaget.

Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet över intresseföretaget upphör.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering
Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och orealiserade vinster eller förluster som uppkommer från interna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Orealiserade vinster som uppkommer från transaktioner med intresseföretag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Orealiserade förluster elimineras på samma sätt som orealiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

Redovisning av försäkringsavtal

Försäkringsavtal redovisas i enlighet med FFFS 2015:12 och IFRS 4. Enligt IFRS 4 ska endast sådana kontrakt som överför betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringstagare redovisas som försäkring. Kontrakt som inte överför tillräcklig risk redovisas som antingen finansiella instrument (lån) eller serviceavtal. Enligt de kontrakt som bolaget tecknat utgår olika belopp vid försäkringsfall, beroende på skadans omfattning och kontraktstyp. Även i de fall ersättningen är liten i absoluta tal, är beloppet betydande i relation till det belopp som utbetalas om den försäkrade händelsen inte inträffar (då ingen ersättning utgår). Samtliga bolagets försäkringskontrakt har därför bedömts överföra tillräckligt mycket risk för att de ska klassas som försäkring enligt definitionen i IFRS 4.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt, det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till premiereserv i balansräkningen. Beräkning av avsättning till premiereserv sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar utgörs av redovisningsperiodens kostnader för inträffande skador vare sig de är anmälda till bolaget eller ej. I de totala försäkringsersättningarna ingår under perioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador. Återvinning avseende redan kostnadsförda skador redovisas som en reduktion av skadekostnaden.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker, avsättning för oreglerade skador samt avsättningar för återbäring och motsvarar förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. Alla förändringar i försäkringstekniska avsättningar redovisas över resultaträkningen.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker
Avsättningen för ej intjänade premier och kvardröjande risker avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på ingångna försäkringskontrakt. Ej intjänade premier beräknas pro rata temporis. Avsättning för kvardröjande risker ska göras om premienivån för bolagets hela affär bedöms vara för låg. Den kan även överväga sådan avsättning om premienivån i en enskild försäkringsgren bedöms vara för låg.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till bolaget, så kallade okända skador (IBNR – avsättning). Avsättningen inkluderar även kostnader för skadereglering samt förväntad kostnadsökning. Uppskattningen av avsättningsbehovet görs för de flesta skador med statistiska metoder på historiska erfarenheter och skadeutfall. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning. Avsättningarna för oreglerade skador är väsentliga för en bedömning av bolagets redovisade resultat och ställning, eftersom en avvikelse mot faktiska framtida utbetalningar resulterar i ett avvecklingsresultat som redovisas kommande år. En redogörelse för bolagets avvecklingsresultat återfinns i

resultatanalysen samt periodens förändring av oreglerade skador återfinns i resultaträkningen. Risken för en felaktig avsättning kommenteras vidare i not 2. Där åskådliggörs också nuvarande avsättning för oreglerade skador genom en beskrivning av skadekostnadernas utveckling över tiden.

Bolaget har beslutat att diskontera ersättningsreserverna i trafikaffären, både i direkt och mottagen affär, samt återförsäkrarens andel. Avsättningen för skadelivräntor beräknas enligt vedertagna livförsäkringstekniska metoder, och diskonteras till marknadsränta. För finansiell redovisning tillhandahålls löpande en rekommendation om diskonteringsräntesatsen av aktuariefunktionen. För solvensändamål sker diskontering efter föreskriven marknadsräntekurva. För metod och aktuella räntesatser, se vidare not 2.

Återbäring

Förslag om återbäring fattas av styrelsen vid varje enskilt tillfälle för beslut av årsstämman. Beslutet skall innefatta vilka försäkringstagare som omfattas av återbäringen samt hur återbäringen skall fördelas mellan de återbäringsberättigade. Bolagets kapitalbas skall dessutom vara tillräckligt stor för att med betryggande marginal uppfylla de krav som ställs på erforderlig solvensmarginal och de krav som ställs för att uppfylla Finansinspektionens Solvensrapportering. Återbäring ska redovisas som en avsättning i balansräkningen för det år då återbäringen beslutats. I resultaträkningen minskar återbäringen det försäkringstekniska resultatet.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och som bedöms generera en marginal som minst täcker anskaffningskostnaderna har aktiverats. Anskaffningskostnader innefattar driftskostnader som direkt eller indirekt kan hänföras till tecknandet eller förnyandet av försäkringsavtal såsom provisioner, löner och omkostnader för säljpersonalen. Anskaffningskostnader avskrivs på 12 månader på ett sätt som motsvarar periodisering av den intjänade premien för försäkringen ifråga.

Förlustprovning

Bolagets tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper för försäkringstekniska avsättningar och förutbetalda anskaffningskostnader innebär automatiskt en provning att avsättningarna är tillräckliga med avseende på förväntade framtida kassaflöden.

Driftskostnader

Driftskostnader redovisas funktionsuppdelade som anskaffningskostnader eller som administrationskostnader. Driftskostnaderna för skadereglering redovisas som en del av resultaträkningens Försäkringsersättningar medan driftskostnaderna för finansförvaltningen och förvaltningsfastigheter redovisas som kapitalförvaltningskostnader.

Driftskostnader i försäkringsrörelsen redovisas funktionsuppdelade som anskaffningskostnader, administrationskostnader samt skaderegleringskostnader. Driftskostnader för skadereglering redovisas som en del av resultaträkningens försäkringsersättningar. Driftskostnader för kapitalförvaltning redovisas under Icke tekniskt resultat som Kapitalförvaltningens kostnader. Under Icke tekniskt resultat redovisas även driftskostnader för förmedlad affär som Övriga intäkter och kostnader, se not 6.

Avgiven återförsäkring

Kostnader för återförsäkring redovisas i resultaträkningen under posten Premier för avgiven återförsäkring. Den del av risken för

vilken återförsäkring tecknats redovisas i balansräkningen som Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar. Kontroller för att fastställa eventuella nedskrivningsbehov avseende denna post genomförs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Intäkter

Intäkter hänförliga från försäkringsavtal behandlas under avsnittet Redovisning av försäkringsavtal.

Intäkter från förmedlad affär

Bolaget erbjuder/förmedlar ett brett utbud av försäkringar inom livområdet, djur- och grödaförsäkring samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterbolag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna, och erhåller ersättning för detta arbete. Intäkterna redovisas i resultaträkningen under det icke-tekniska resultatet under Övriga intäkter. Intäkterna redovisas i den takt de tjänas in, det vill säga när tjänsten utförts.

Hyresintäkter

Hyresintäkter från förvaltningsfastigheter redovisas linjärt i resultaträkningen baserat på villkoren i hyresavtalet. Dessa redovisas under kapitalavkastningen i den period vilka de är hänförliga till. I not 9 framgår fördelning av intäkter.

Hyresintäkter från rörelsefastigheter redovisas som ett driftsnetto tillsammans med tillhörande kostnader. Dessa fördelas ut till respektive verksamhetsdel och utgör periodens lokalkostnader.

Ränteintäkter

För alla räntebärande finansiella instrument (även de som värderats till verkligt värde) redovisas ränteintäkter med tillämpning av effektivräntemetoden. Ränteintäkter redovisas i rad Kapitalavkastning intäkter i resultaträkningen.

Finansiella instrument

Finansiella instrument redovisas enligt principerna i IAS 39. Det innebär att samtliga finansiella instrument klassificerats i enlighet med kategorierna av finansiella instrument i IAS 39. Hur denna klassificering gjorts framgår av avsnittet Klassificering av finansiella instrument nedan.

Redovisning i balansräkningen

Finansiella tillgångar eller skulder tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor (affärsdagsredovisning). Kundfordringar tas upp i balansräkningen när de faktureras. Leverantörsskulder tas upp när faktura mottagits. Andra skulder tas upp när motparten har presterat och en avtalsenlig skyldighet att betala föreligger (även om faktura ännu inte mottagits). En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för del av finansiella tillgångar. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för delar av finansiella skulder.

En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittas och redovisas med ett nettobelopp i balansräkningen endast när det föreligger en legal rätt att kvitta beloppen samt att det föreligger avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden.

För alla räntebärande finansiella instrument (även de som värderas till verkligt värde) redovisas ränteintäkter och räntekostnader med

tillämpning av effektivräntemetoden. Upplupen ränta på räntebärande tillgångar och skulder redovisas på särskild rad i balansräkningen som upplupen räntetäkt eller räntekostnad, separat från tillgången eller skulden som räntan löper på.

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärde för finansiella instrument som klassificerats som finansiella tillgångar redovisade till verkligt värde via resultaträkningen består av verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader (t.ex. courtage) för dessa instrument kostnadsförs således direkt som kapitalförvaltningskostnader. För övriga finansiella instrument motsvarar anskaffningsvärdet instrumentets verkliga värde inklusive transaktionskostnader.

Efter anskaffningstillfället beror redovisning och värdering av finansiella instrument av hur de har klassificerats. För redovisade värden med uppdelning på värderingskategori se not 19.

Klassificering av finansiella instrument

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringar redovisade över resultaträkningen.

Bolaget förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (aktier, obligationer och derivat) på basis av verkligt värde förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. I uppföljningen av kapitalförvaltningens resultat är fokus främst riktat på nyckeltalet totalavkastning. I detta mått inkluderas såväl realiserade som orealiserade resultat (förutom i de fåtal fall när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt). Detta innebär att även placeringar i onoterade aktier såsom till exempel Länsförsäkringar AB ingår i denna utvärdering. Det är därför bolagets bedömning att en redovisning till verkligt värde med värdeförändringarna över resultatet ger en mer relevant redovisningsinformation för läsarna. Bolaget kategoriserar alltid sina finansiella tillgångar såsom finansiella tillgångar som identifierats som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringar redovisade över resultaträkningen förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt och när redovisningslagstiftningen inte medger detta vid redovisning i juridisk person.

Alla derivat klassificeras som innehav för handelsändamål oavsett syftet med innehavet (i enlighet med IAS39). Finansiella tillgångar som innehas för handelsändamål ingår i kategorin finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringar redovisade över resultaträkningen.

Finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde med värdeförändringar redovisade över resultaträkningen utgörs i balansräkningen av aktier i andra företag än koncernföretag samt obligationer.

Aktier och andelar i koncernföretag värderas i moderbolagets balansräkning till anskaffningsvärdet. Eventuellt nedskrivningsbehov provas regelbundet.

Lånefordringar och kundfordringar

Låne- och kundfordringar värderas i efterföljande perioder till upplupet anskaffningsvärde. Vid varje rapporttillfälle utvärderar företaget om det finns objektiva indikationer att låne- och kundfordringar är i behov av nedskrivning. I kategorin Lånefordringar och kundfordringar ingår även likvida medel. Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre

månader och som är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde

Denna kategori instrument utgörs av derivat med negativa marknadsvärden och som inte används för säkringsredovisning. Alla derivat med negativa marknadsvärden som inte ingår i säkringsredovisning klassificeras (i enlighet med IAS 39) som innehav för handelsändamål oavsett syftet med innehavet. Finansiella skulder som innehas för handelsändamål ingår i kategorin Finansiella skulder värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet.

Övriga finansiella skulder

Övriga finansiella skulder utgörs i balansräkningen av skulder till kreditinstitut och övriga skulder till exempel leverantörsskulder. Finansiella skulder värderas i efterföljande perioder till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades när skulden togs upp.

Värderingsprinciper

Verkligt värde är det pris som vid värderingstidpunkten skulle erhållas vid försäljning av en tillgång eller betalas vid en överlåtelse av en skuld genom en ordnad transaktion mellan marknadsaktörer. Följande sammanfattar de metoder och antaganden som främst använts för att fastställa verkligt värde på finansiella instrument.

Noterade innehav

Verkligt värde på finansiella tillgångar, som är noterade på en aktiv marknad, motsvaras av tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (t. ex courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. Sådana instrument återfinns på balansposterna Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper.

Onoterade innehav

Verkligt värde på onoterade finansiella tillgångar fastställs genom att använda beprövade värderingstekniker, till exempel nyligen genomföra transaktioner, pris på liknande instrument och diskonterade kassaflöden.

För finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad så tar företaget fram det verkliga värdet genom att använda en värderingsteknik, som i så hög utsträckning som möjligt bygger på marknadsuppgifter och företagsspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt. Företaget kalibrerar med regelbundna intervall värderingstekniken och prövar dess giltighet genom att jämföra utfallen från värderingstekniken med priser från observerbara aktuella marknadstransaktioner i samma instrument. Valet av tillämpad metod för att uppskatta verkligt värde bygger på ett antal bedömningar som bolaget fått göra. Vidare finns det en betydande osäkerhet i dessa uppskattningar i den utsträckning som värderingen bygger på information som inte kan observeras på marknaden.

Bolagets aktieinnehav i Länsförsäkringar AB har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde.

Redovisning i resultaträkningen av realiserade och orealiserade värdeförändringar

För placeringsstillgångar som värderas till verkligt värde över resultaträkningen redovisas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar i den icke tekniska redovisningen som kapitalavkastning. Realiserade värdeförändringar redovisas under kapitalavkastningen realiserade vinster respektive realiserade förluster, netto per tillgångsslag. Orealiserade värdeförändringar redovisas under kapitalavkastningen orealiserade vinster respektive orealiserade förluster, netto per tillgångsslag.

Övriga tillgångar

Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar i form av utvecklingskostnader för datorprogram som förvärvats av koncernen redovisas till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar. Tillkommande utgifter för aktiverade immateriella tillgångar redovisas som en tillgång i balansräkningen endast då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna för den specifika tillgången till vilka de hänförs. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Avskrivningsbara immateriella tillgångar skrivs av från det datum då de är tillgängliga för användning. Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den beräknade nyttjandeperioden. De beräknade nyttjandeperioderna för redovisade immateriella tillgångar är 5 år.

Byggnader och mark

Moderbolaget redovisar alla fastigheter till verkligt värde.

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter är fastigheter som innehas i syfte att erhålla hyresintäkter och/eller avkastning genom värdestegring. Initialt redovisas förvaltningsfastigheter till anskaffningskostnad, vilket inkluderar till förvärvet direkt hänförliga utgifter.

Förvaltningsfastigheter redovisas i balansräkningen till verkligt värde. Det verkliga värdet baseras helt och hållet på värderingar av utomstående oberoende värderingsmän med erkända kvalifikationer och med adekvata kunskaper i värdering av fastigheter av den typ och med de lägen som är aktuella. Värdering sker enligt ett rullande schema där varje fastighet blir värderad minst var 3:e år. Om det under löpande år föreligger indikationer på väsentliga värdeförändringar på fastigheterna sker en omvärdering av de aktuella fastigheterna. Omvärderingar av verkligt värde under löpande år sker genom en intern värdering.

Verkligt värde är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. Verkligt värde på förvaltningsfastigheterna har fastställts med en kombinerad tillämpning av ortsprismetod, utifrån redovisade jämförelseköp, och avkastningsmetod. Avkastningsmetoden är baserad på nuvärdesberäkning av framtida faktiska kassaflöden i form av driftsnetton.

Såväl orealiserade som realiserade värdeförändringar redovisas i resultaträkningen.

Tillkommande utgifter för förvaltningsfastigheter läggs till det redovisade värdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med utgiften kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer. Utgifter som avser utbyten av hela eller delar av identifierade komponenter av fastigheten aktiveras liksom utgifter för helt nya komponenter. Reparationer av

förvaltningsfastigheter kostnadsförs i samband med att utgiften uppkommer.

Rörelsefastigheter

Rörelsefastigheter är fastigheter som används i en betydande omfattning i den egna verksamheten. Enligt IFRS ska rörelsefastigheter redovisas uppdelad på komponenter som skrivs av utifrån beräknad ekonomisk livslängd för de olika komponentkategorierna, medan förvaltningsfastigheter i likhet med tidigare redovisas till verkligt värde i koncernredovisningen. Vid värdering av rörelsefastigheterna tillämpas den så kallade omvärderingsmetoden varvid fastigheterna redovisas till verkligt värde i koncernredovisningen med värdeförändringar redovisade i övrigt totalresultat och ackumuleras i eget kapital. Bolaget har prövat om bolagets rörelsefastighet med tillhörande kostnad för komponentavskrivning i koncernens resultaträkning är väsentlig. Mot bakgrund av IAS 1 Utformning av finansiella rapporter punkt 30 har bolaget bedömt att kostnaden inte är väsentlig.

Materiella tillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma bolaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar redovisas i koncernen till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Exempel på direkt hänförliga kostnader som ingår i anskaffningsvärdet är kostnader för leverans och hantering, installation, konsulttjänster och juristtjänster.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

Materiella anläggningstillgångar redovisas i koncernen till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Avskrivningstid för maskiner och inventarier såsom kontors-, byggnads- samt datainventarier är fem år och sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod.

Nedskrivningsprövning av materiella och immateriella tillgångar samt andelar i dotter- och intresseföretag
De redovisade värdena för tillgångarna provas vid varje balansdag. Om indikation på nedskrivningsbehov finns, beräknas tillgångarnas återvinningsvärde. En nedskrivning redovisas när en tillgångs redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Materiella och immateriella tillgångar provas för nedskrivning enligt IAS 36.

Leasing

Bolaget innehar inga väsentliga leasingavtal.

Andra redovisningsprinciper av betydelse

Avsättningar och eventalförpliktelser

En avsättning redovisas i balansräkningen när en befintlig legal eller

informell förpliktelse föreligger som en följd av en inträffad händelse och det också är troligt att regleringen av denna förpliktelse kommer att kräva ett utflöde av ekonomiska resurser vars storlek kan uppskattas tillförlitligt.

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser, eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas, eller inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank (Banken) regleras hur stor provisionersättning Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad skall ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att provisionersättningen skall avräknas visst vid var tid av Banken bestämt belopp om minst 80 % motsvarande de kreditförluster som vid var tid Banken bedömer kommer belasta Banken avseende av bolaget vid var tid förmedlade lån. Avräkning kan högst ske mot vad som motsvarar samtliga framtida utbetalningar av provisionersättning. Bolagets ansvar redovisas under not 33.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen, såvida inte den underliggande transaktionen redovisas direkt mot eget kapital då även den tillhörande skatteeffekten redovisas direkt mot eget kapital respektive övrigt totalresultat.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader som inte beaktas är skillnader som är hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas, se också not 14.

Ersättningar till anställda

Förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer för ersättningar efter avslutad anställning redovisas som en kostnad i resultaträkningen när de uppstår. Förmånsbestämda planer för ersättningar efter avslutad anställning redovisas (i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter och UFR 10) på samma sätt som avgiftsbestämda. Bolaget har utöver kollektivavtalade tjänstepensioner som tryggs genom försäkring, också i särskilda avtal utfäst sig till att vissa anställda kan avsluta sin anställning innan 65 års ålder och få en ytterligare ersättning än den som den kollektivavtalade pensionsförmånen då ger, den så kallade 62-årsregeln. Se not 28.

Kostnader för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas vid den tidigaste tidpunkten av när företaget inte längre kan dra tillbaka erbjudandet till de anställda eller när företaget redovisar kostnader för omstrukturering. Ersättningarna som beräknas bli reglerade efter tolv månader redovisas till dess nuvärde.

Ersättningar som inte förväntas regleras helt inom tolv månader redovisas enligt långfristiga ersättningar.

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls.

Bolaget har inte några rörliga ersättningar eller bonusar.

Utöver vad som beskrivs ovan redovisas ersättning till anställda enligt FFFS 2015:12. se not 35.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Av detta avsnitt framgår på vilka punkter moderbolagets redovisningsprinciper avviker från koncernens. De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderbolaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter.

Moderbolagets redovisning är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag (FFFS 2015:12) inklusive ändringsföreskrifter och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2. Försäkringsföretaget IFRS och med detta avses internationella redovisningsstandarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och FFFS 2015:12. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

Immateriella tillgångar

Utvecklingskostnader för bland annat datorprogram som redovisas som tillgång i koncernbalansräkningen har redovisats som kostnad i moderbolagets resultaträkning. Som en konsekvens av detta har avskrivningar på dessa utvecklingskostnader som redovisats som en kostnad i koncernresultaträkningen inte belastat moderbolagets resultat.

Dotter- och intresseföretag

Andelar i dotterföretag och intresseföretag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärdeметод. Erhållna utdelningar redovisas som intäkt under förutsättning att dessa härrör från vinstmedel som intjänats efter förvärvet. Nedskrivningsbehov testas löpande. Se vidare not 19 om värderingsprinciper för aktiernas verkliga värde.

Skatter

I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Koncernbidrag

Erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas som bokslutsdispositioner i resultaträkningen.

Aktieägartillskott

Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos givaren, i den mån nedskrivning ej erfordras. Redovisning enligt huvudregeln innebär att erhållna koncernbidrag som moderbolag erhåller från dotterbolag redovisas som finansiell intäkt. Lämnade koncernbidrag från moderbolag till dotterbolag redovisas som ökning av andelar i koncernföretag. Lämnade och erhållna koncernbidrag som dotterbolag lämnar till moderbolag redovisas direkt mot eget kapital i dotterbolaget. Detta gäller även koncernbidrag som lämnas eller erhålls mellan systerföretag. Enligt alternativregeln får koncernbidrag redovisas som bokslutsdisposition.

NOT 2 Risk och kapitalhantering

Försäkringsföretagets resultat beror dels av försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där, dels av placeringsverksamheten och finansiella risker. Risk och riskhantering är därför en central del av verksamheten i Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad. Nedanstående not omfattar en beskrivning av bolagets riskhanteringsorganisation samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker och finansiella risker.

Syfte, principer och metoder för bolagets riskhantering

Syftet med riskhanteringssystemet är att säkerställa solvens på lång sikt, minimera risken för oväntade förluster samt ge beslutsunderlag till styrelse, företagsledning och verksamhet genom att effekter på risk och kapital löpande beaktas.

För att uppfylla dessa mål gäller att:

- Identifiera och, i enlighet med interna och externa krav, sammanställa de kvantifierbara riskerna.
- Implementera effektiva processer för hantering av både kvantifierade och icke kvantifierade risker som påverkar bolaget.
- Formalisera och upprätta rapporteringsrutiner för att möta såväl regulatoriska som interna krav för riskrapportering.

Det yttersta ansvaret för riskarbetet ligger hos styrelsen som årligen fastställer risktolerans och övergripande styrdokument, som exempelvis affärsplan, riskpolicy och försäkringstekniska riktlinjer. Styrelsen får från riskhanteringsansvarig löpande rapportering om hur bolagets risker och solvens utvecklas.

Operativt följer riskhanteringen roll- och ansvarsfördelning utifrån tre försvarslinjer:

Första försvarslinjen avser alla riskhanteringsaktiviteter som utförs av linjeledning och anställda. Verksamheten som tar risken äger också risken, vilket innebär att den dagliga hanteringen av risker sker i verksamheten. Alla anställda har ett eget ansvar att bidra till en god riskkultur genom att efterleva interna regler avseende bolagets system för att hantera risk.

Andra försvarslinjen avser funktionerna Riskhantering och Regelefterlevnad, som sätter principer och ramverk för

riskhantering. Riskhanteringsfunktionen kontrollerar att det finns en adekvat riskmedvetenhet och acceptans för att hantera risker på daglig basis. Funktionen är även stödjande och arbetar för att verksamheten har de rutiner, system och verktyg som krävs för att upprätthålla den löpande hanteringen av risker. Funktionen för Regelefterlevnad bistår organisationen vid utformning av interna regelverk och bevakar förändringar i externa regelverk. Båda funktionerna rapporterar kontinuerligt till styrelse och verkställande direktör.

Tredje försvarslinjen avser Internrevision som genomför oberoende regelbunden granskning av förvaltning, system och interna kontroller.

Bolaget har vidare två riskbedömningskommittéer, Riskvårdsgrupp och Lokal Kreditkommitté (LKK). Riskvårdsgruppen bedömer nya och befintliga risker inom sakförsäkringsverksamheten avseende företagsförsäkring. Gruppen är sammansatt av underwriter, skadeförebyggare och företrädare från skadeavdelningen. Gruppen har till uppgift att granska och följa upp olika skadehändelser inom företagsaffären och revidera riskurvalslistan. Gruppen har mandat att föreslå skadeförebyggande åtgärder, begränsa omfattning, justera rabatter samt föreslå premiehöjning. LKK har till uppgift att bedöma och ta beslut om nya och befintliga risker inom den förmedlade bankverksamheten. Kommittéen, som har rätt att fatta egna beslut inom fastställda kreditmandat, består av utsedda delegater med kreditbeviljningsmandat. För att fatta beslut krävs att minst tre medlemmar deltar, varav Vd, Bankchef, Affärsområdeschef Företag/Lantbruk eller Kreditchef Företag/Lantbruk måste närvara.

Riskmått

Bolaget kvantifierar risken enligt solvensregelverkets standardformel. I beräkningen ingår att beräkna skadeförsäkringsrisk, livförsäkringsrisk, marknadsrisk, motpartsrisk och operativ risk. Det totala riskbeloppet ställs sedan i relation till bolagets kapitalbas. Riskrapporten upprättas kvartalsvis och visar hur de olika riskerna utvecklats över tid, samt hur relationen mellan totalrisk och kapitalbas har utvecklats.

Skadeförsäkringsrisk

Skadeförsäkringsrisken består av premierisker, reservrisker och katastrofrisker. Innebörden i dessa begrepp och försäkringsföretagets generella metoder för att hantera dessa båda typer av risker beskrivs nedan.

Känslighetsanalys av skadeförsäkringsrisk (kkr)	Inverkan på vinst före skatt		Inverkan på eget kapital	
	2018	2017	2018	2017
Kkr				
1% förändring i totalkostnadsprocent	5 024	5 241	3 919	4 088
1% förändring i premienivån	5 787	5 563	4 514	4 339
1% förändring i skadefrekvens	3 668	3 598	2 861	2 806
10% förändring i premier för avgiven återförsäkring	431	457	336	356

Tabellen visar skadeförsäkringsriskers påverkan på vinst och kapital för ett antal centrala parametrar.

Premierisk

Premierisk är risken för oförutsedda förluster till följd av att det kommande årets skador blir större än förväntat. Det är alltså slumpmässigheten i kommande års skadeutfall som avses och inte underprissättning. För att reducera premierisken finns olika metoder. Återförsäkring är det viktigaste instrumentet för reduktion av premierisk. Andra faktorer som påverkar premierisken, och som är en naturlig del av ett försäkringsbolags vardag, är portföljsammansättning inklusive diversifiering, villkorsutformning, riskurvalsregler och riskbesiktningar. Länsförsäkringsbolagens lokalt baserade affärsidé innebär oundvikligen en regional koncentration avseende kundstocken. Nackdelen med koncentrationen motverkas av länsförsäkringsgruppens starka återförsäkringslösning, genom vilken större risker sprids över alla länsförsäkringsbolag.

Reservsättningsrisk

Reservsättningsrisk är risken för förluster till följd av negativt utfall vid avveckling av avsättningarna för oreglerade skador. Förutom den allmänna osäkerheten kring den slutliga skadekostnaden finns ett antal scenarion som riskerar att leda till en ogynnsam utveckling för bolaget på ett mer systematiskt sätt och därmed medföra risk för Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad, exempelvis:

- Förändringar i arbetsmarknadssituationen och/eller förskjutningar av ersättningar från socialförsäkringssystemet till privata försäkringar, som slår retroaktivt på redan reserverade skador
- Ändrad domstolspraxis
- Ändrade livslängdsantaganden, vilket påverkar kostnaden för skadelivräntor
- Upptäckt av nya tidigare icke kända och reserverade skadetyper (exempelvis sjukdomar, asbest)

Osäkerheten är störst i skadeportföljer med lång avvecklingstid. Detta är särskilt märkbart inom trafik- och olycksfallförsäkring, vilka tillsammans utgör 45,7 % (45,3%) av bolagets avsättning för oreglerade skador efter återförsäkring.

För att kunna bedöma den slutliga skadekostnaden görs skattningar av skadekostnaden för enskilda skadeår. Tabell nedan visar skadekostnadsutvecklingen för skadeåren 2008-2018 före återförsäkring. Av den övre delen av tabellen framgår hur skattningen av den totala skadekostnaden per skadeår utvecklas årsvis. Den nedre delen visar hur stor del av detta som finns i balansräkningen.

Göinge-Kristianstad skadeår	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Totalt
Uppskattad skadekostnad:												
- I slutet av skadeåret	242 853	227 404	273 870	295 163	242 609	272 654	291 638	307 892	303 975	301 573	384 942	
- ett år senare	242 665	227 344	300 859	299 955	240 434	284 990	290 831	298 926	311 270	316 478		
- två år senare	241 254	226 689	288 162	284 172	246 116	263 963	280 696	286 224	318 048			
- tre år senare	237 349	223 438	285 143	284 306	242 730	259 334	280 098	282 495				
- fyra år senare	248 062	215 565	279 404	281 385	232 210	260 980	278 963					
- fem år senare	243 821	210 941	275 522	279 006	228 186	259 565						
- sex år senare	243 013	209 879	270 051	278 715	229 488							
- sju år senare	240 839	205 929	269 116	278 007								
- åtta år senare	235 889	206 713	266 529									
- nio år senare	234 894	206 799										
- tio år senare	235 505											
Nuvarande skattning av total skadekostnad												
Totalt utbetalt	219 587	191 565	250 324	259 480	209 970	235 375	248 309	254 098	263 148	244 412	180 164	2 556 432
Summa kvarstående skadekostnad												
Diskonteringseffekt	-230	-211	-181	-228	-206	-253	-314	-376	-807	-574	-892	-4 273
Valutaeffekt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Avsättning upptagen i balansräkningen	15 688	15 023	16 024	18 299	19 312	23 937	30 340	28 021	54 093	71 492	203 885	496 115
Avsättning avseende skadeår 2006 och tidigare												284 651
Mottagen återförsäkring												367 220
Total avsättning upptagen i balansräkningen innevarande år	15 688	15 023	16 024	18 299	19 312	23 937	30 340	28 021	54 093	71 492	203 885	1 147 986

Reservrisken påverkas av de valda återförsäkringsarrangemangen, portföljsammansättning inklusive diversifiering, villkorsutformning, riskurvalsregler och riskbesiktningar. Detta är riskhanteringsåtgärder som sätts in före riskexponering. Tydliga reservsättningsrutiner och en över tiden stabil skadehantering på individuell skadenivå är en förutsättning för god hantering av reservrisken. Värt att notera är även att riskmarginalerna, som tillsammans med den bästa skattningen utgör avsättningen, är ett sätt att från ett kundperspektiv hantera reservrisken, även om de på grund av sin utformning inte påverkar resultatet.

Bolaget redovisar diskonterade avsättningar för oreglerade skador i trafikförsäkring. Detta innebär att bolaget även har en ränterisk inbyggd i de försäkringstekniska avsättningarna. Totalt uppgår de diskonterade avsättningarna för oreglerade skador efter återförsäkring till 1 148 Mkr (1 056 Mkr). Skillnaden mellan diskonterade och odiskonterade reserver uppgår till 18,8 Mkr (24,2 Mkr).

Katastrofrisk

Katastrofrisk avser risken för förluster till följd av naturkatastrofer, epidemier eller katastrofer orsakade av mänskliga aktiviteter som leder till mycket stora försäkringsersättningar. Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad begränsar denna risk i stor utsträckning genom återförsäkring.

Livförsäkringsrisk

Livförsäkringsrisk avser risken för förluster vid försäkring av enskilda personers liv och hälsa. För Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad utgörs dessa risker av bolagets skadelivräntor, vilket medför att relevanta underkategorier i sin tur är livfallsrisk, kostnadsrisk och omprövningsrisk. Livfallsrisk är risken att vi använder felaktiga livslängdsantaganden. Kostnadsrisk är risken att administrationen av framtida utbetalningar blir större än förväntat. Omprövningsrisk är risken för att ny lagstiftning påverkar storleken på framtida utbetalningar. Dessa risker hanteras genom uppföljning av dödlighet inom skadelivräntebeståndet, kostnadsuppföljning, återförsäkring samt att som remissinstans ge lagstiftaren en korrekt bild av konsekvenser vid ny lagstiftning.

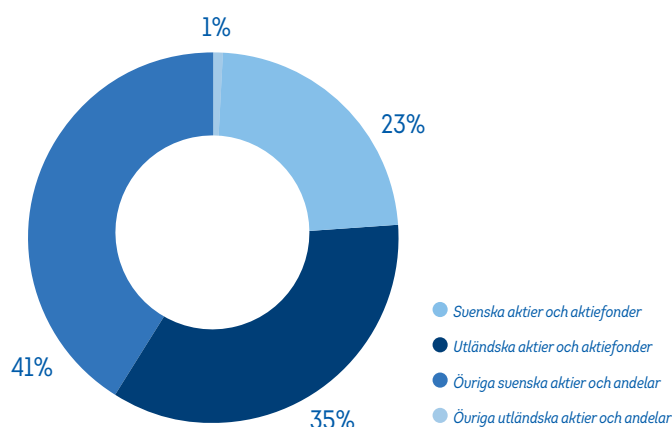
Marknadsrisk

Marknadsrisk är risken för förluster till följd av förändringar i marknadsvärde på finansiella tillgångar och skulder. Inom marknadsrisk finns sex underkategorier: aktierisk, valutarisk, ränterisk, fastighetsrisk, spreadrisk samt koncentrationsrisk i placeringstillgångar. Marknadsrisk uppstår genom beslut om hur bolagets placeringstillgångar förvaltas. Genom att fastställa policy för kapitalförvaltningen och placeringsriktlinjer fattar styrelsen beslut om vilka nivåer på marknadsriskerna som kan accepteras. Bolagets strategiska allokering sammanfattas i en normalportfölj, som ska säkerställa en väl diversifierad tillgångsportfölj där aktsamhet i kapitalförvaltningen uppnås och åtagandena mot försäkringstagarna alltid kan fullföljas. I regelverket tar bolaget även hänsyn till legala krav som kan påverka hur bolaget får placera kapitalet. Målet för bolagets kapitalförvaltning är att långsiktigt generera så hög avkastning som möjligt med hänsyn tagen till risk. I syfte att skapa meravkastning utöver vad normalportföljen ger har bolaget valt en aktiv förvaltning av tillgångarna, vilket i sin tur medför att den faktiska fördelningen av tillgångar kan avvika från normalportföljen. För att begränsa den risk det innebär att den faktiska avkastningen skall avvika väsentligt från normalportföljens avkastning har styrelsen beslutat om hur mycket den faktiska portföljen får avvika från normalportföljen. Styrelsen tar därmed ställning, dels till vilken risknivå som skall gälla för förvaltningen och dels till vilken frihet som ges till den operativa förvaltningsorganisationen att söka höja avkastningen genom att avvika från normalportföljen. Bolagets Finansråd tar löpande beslut om den löpande förvaltningen. Den operativa förvaltningsorganisa-

tionen effektuerar besluten. Information om hur förvaltningen går, hur tillgångarna är placerade, hur den aktuella allokeringen förhåller sig till normalportföljen samt eventuella avvikelser från det mandat Finansrådet erhållit rapporteras till styrelsen inför varje sammanträde.

Aktierisk

Aktierisk är bolagets enskilt största marknadsrisk och avser risken för förlust till följd av ändringar av aktiekurser och priser på alternativa tillgångar. Bolagets totala aktieexponering uppgår till cirka 2 063 Mkr (1 979 Mkr). I detta innehav ingår strategiska aktieinnehav såsom Länsförsäkringar AB. Aktieportföljen, utöver de strategiska aktieinnehaven, uppgår till 1 157 Mkr (1 155 Mkr). Aktieportföljen består till största delen av innehav i svenska- och utländska aktiefonder. För att begränsa effekten av kraftiga fall i aktiekurser har bolaget valt att investera i olika aktiefonder. Bolaget försöker även att minska risken genom att sprida risken på flera olika geografiska regioner och målsättningen är att investera i fonder som emitteras av olika förvaltare. Bolaget försöker även minska risken i aktieportföljen genom att sprida risken på flera olika branscher och geografiska regioner.

Diagrammet visar hur bolagets aktieplaceringar (exklusive strategiska innehav) fördelar sig. Föregående år var fördelningen Svenska aktier och aktiefonder 23%, Utländska aktier och aktiefonder 39%, Övriga svenska aktier och andelar 35%, Övriga utländska aktier och andelar 3%.

Känslighetsanalys aktierisk , koncernen	Inverkan på vinst före skatt	Inverkan på eget kapital	Inverkan på vinst före skatt	Inverkan på eget kapital
Kkr	2018		2017	
Kursnedgång på aktier med 10%	-206 335	-160 941	-197 972	-154 395
Kursuppgång på aktier med 10%	206 335	160 941	197 942	154 395

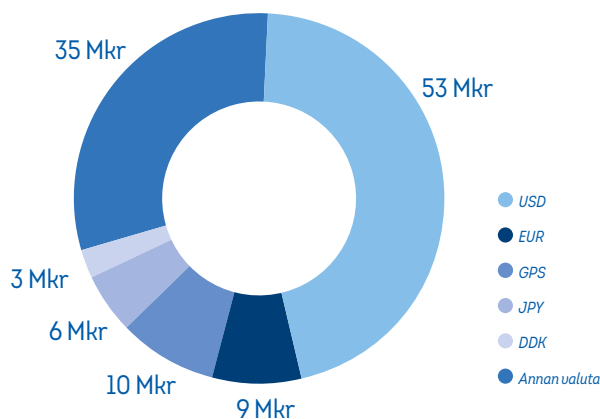
Tabellen ovan visar hur resultatet påverkas av en nedgång eller uppgång i aktiemarknaden.

Spreadrisk

Med spreadrisk avses väsentligen risken för förluster till följd av att företag går i konkurs där vi har obligationer. Bolaget hanterar risken genom att fastställa limiter avseende hur stor del av den totala portföljen som får utgöras av obligationer med kreditrisk samt vilken rating deras emittenter ska ha. Limiterna sätts mot bakgrund av rådande marknadsförutsättningar och önskad nivå på risktagandet i placeringsportföljen. Att limitnivåerna inte överträds följs upp löpande och rapporteras till styrelsen.

Valutarisk

Valutarisk innebär risken för förluster till följd av ändring i valutakurser. Bolaget är exponerat mot utländsk valuta genom innehavet i utländska aktier och aktiefonder. Valutarisk är endast tillåten i den utländska aktieportföljen och begränsas av limit för maximal tillåten placering i utländsk valuta. I valutaexponeringen ingår en genomlysning av bland annat svenska aktiefonder och optionsdelen i aktieindexobligationer. På tillgångssidan uppgår den genomlysta valutaexponeringen till 115 (147) Mkr. Valutarisken är symmetrisk. Vid en uppgång i kronkursen med 10 % mot annan valuta ökar respektive minskar bolagets vinst och eget kapital på motsvarande vis. Bolagets innehav i finansiella derivat är begränsat till optionsdelen i aktieindexobligationer.

Diagrammet visar bolagets genomlysta exponering i utländsk valuta. Föregående år var fördelningen USD 75 Mkr, EUR 13 Mkr, GBP 14 Mkr, JPY 4 Mkr, DKK 3 Mkr och övriga 38 Mkr.

Ränterisk

Ränterisk är risken för förluster till följd av ändring i marknadsräntornas nivå eller volatilitet. Bolagets placeringar i räntebärande värdepapper (inklusive kassa och bank) uppgår totalt till 965 Mkr (1 007), och utgörs av en blandning av statsobligationer, bostadsobligationer och övriga företagsobligationer. Risken hanteras främst genom diversifiering avseende duration och geografisk spridning. En del av bolagets försäkringstekniska avsättningar består dock av skadelivräntor som diskonteras med marknadsränta. Per den sista december 2018 uppgick bolagets åtagande avseende skadelivräntor till 144 Mkr (141).

Fastighetsrisk

Med fastighetsrisk avses risken för förluster till följd av ändring i priset på fastigheter. Koncernens exponering i fastigheter uppgår till totalt 339,5 Mkr (228,4). För Länsförsäkringar Göinge-Kristianstads del är fastighetsrisken relativt begränsad i och med att fastigheter endast utgör en mindre del 11,2% (8,0%) av koncernens placeringstillgångar.

Koncentrationsrisk

Koncentrationsrisk är risken för förluster till följd av att placeringstillgångar inte är väl diversifierade. Bolaget har i form av innehavet i LFAB en aktiepost som kan sägas utgöra en koncentrationsrisk, men LFAB i sin tur är en koncern med diversifierad verksamhet inom bank och försäkring. Bolaget äger vidare fastigheter via innehavet i fastighetsbolaget Humlegården, vilket som enskilt innehav betraktat också kan sägas utgöra en koncentrationsrisk. Bolagets strävan avseende övriga innehav är att ha väldiversifierad placeringssportfölj och vilken fastställs genom limitnivåer för respektive tillgångsslag en god diversifiering mellan tillgångsslag, geografiska marknader och enskilda emittenter.

Motpartsrisk

Med motpartsrisk avses risk för förluster till följd av att motparter inte kan fullfölja sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. För att begränsa risken beslutar styrelsen vilken kreditvärdering (rating) en motpart minst skall ha. Dessutom finns begränsningar om hur mycket man kan placera hos olika emittenter. Dessa begränsningar styrs med utgångspunkt från placeringspolicyn och utifrån gällande skuldtäckningsregler. Bolaget har inga finansiella tillgångar som är förfallna till betalning eller som är nedskrivna. Bolaget har inte någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna. Bolaget har inte några finansiella tillgångar som har ett nedskrivningsbehov eller är oreglerade. De av bolagets tillgångar som är exponerade för motpartsrisk utgörs väsentligen av tillgodohavanden på bankkonton samt återförsäkras andel av försäkringstekniska avsättningar. I det senare fallet utgörs motparterna i första ledet av de övriga länsförsäkringsbolagen. För motparter avseende återförsäkring gäller dessutom följande: Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad köper all återförsäkring genom Länsförsäkringar Sak AB och länsförsäkringsgruppen har ett antal interna återförsäkringspooler som ger länsförsäkringsbolagen återförsäkringsskydd. Varje återförsäkringspool köper externt återförsäkringsskydd för att täcka stora skador. För att begränsa motpartsrisk avseende återförsäkring har länsförsäkringsgruppen

ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas. Minimikravet är att återförsäkringsgivare ska ha minst A-rating enligt Standard & Poor's när det gäller affär med lång avvecklingstid och minst BBB-rating på övrig affär. I detta avseende är affär med lång avvecklingstid affär som beräknas ha en längre avvecklingstid än fem år. Dessutom eftersträvas en spridning på ett flertal olika återförsäkrare. Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad har på balansdagen en återförsäkringsfordran om 224 Mkr (182) avseende återförsäkrares andel av oregrerade skador.

Kreditbetyg	Andel 2018	Andel 2017
AA	36,7%	38,5%
A	61,8%	59,0%
BBB	0,0%	0,0%
Saknar rating (länsförsäkringsbolagen)	1,5%	2,5%

Tabellen ovan visar hur Länsförsäkringsgruppens återförsäkringsfordringar fördelas utifrån kreditvärdering, S & P eller motsvarande.

Affärsrisk

Affärsrisk omfattar risk för förluster till följd av affärsstrategier och affärsbeslut som visar sig vara missriktade, konkurrenters åtgärder, omvärldsförändringar och negativa rykten om bolaget, liksom en oväntad nedgång i intäkter från exempelvis volymminskningar. Affärsrisk hanteras på styrelse- och ledningsnivå genom analyser och beslut dels inför strategiska vägval om inriktningen av verksamheten, dels i den årliga egna risk och solvensanalysen samt affärsplaneringsprocessen och då utvecklingen på marknaden så kräver. De specifika affärsrisker som vid var tid bedöms som viktigast följs fortlöpande upp på ledningsnivå.

Likviditets inklusive finansieringsrisk

Likviditets- inklusive finansieringsrisk är risken för att egna åtaganden inte kan fullgöras på grund av brist på likvida medel eller för att de kan fullgöras endast genom upplåning till avsevärt högre kostnad än normalt eller genom avyttring av tillgångar till underpris. För Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad är likviditet normalt inget problem, eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller. Bolaget har som riktlinje att alltid ha en likviditet (kassa och bankmedel) som uppgår till summan av en månads drift- och skadeutbetalningar, det vill säga en månads normala betalningsflöden. Utöver detta finns alltid möjlighet att med några dagars varsel göra betydligt större belopp likvida genom försäljning av olika placeringstillgångar.

Operativa risker

Operativ risk är risk för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. I processen för hantering och kontroll av operativa risker ingår identifiering, mätning, övervakning, hantering och rapportering. Analyser av operativ risk genomförs årligen i verksamheten. Operativa risker identifieras, potentiella konsekvenser värderas och sannolikheter att risker inträffar bedöms. För väsentliga risker utarbetas handlingsplaner som följs upp regelbundet. Bolagets kontinuitetsplan uppdateras och fastställs årligen. Inträffade incidenter registreras och rapporteras till styrelsen kvartalsvis. Incidentrapporteringen används också kontinuerligt som input i riskidentifieringsarbetet. Uppföljning och kontroller genomförs i syfte att styra verksamheten i enlighet med god intern styrning och kontroll. De största riskerna och mest väsentliga kontrollerna i bolagets affärskritiska processer kategoriseras som nyckelkontroller, vilka dokumenteras och rapporteras till styrelsen kvartalsvis.

Risker i övrig verksamhet

Förutom sakförsäkringsverksamheten säljer bolaget livförsäkringar och bankprodukter till kunderna för Länsförsäkringar Liv respektive Länsförsäkringar Banks räkning. Som ersättning för detta erhåller Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad en provision. I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras hur stor ersättning bolaget skall ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad skall stå för 80 % av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank. Det finns dock en begränsning i avtalet som innebär att bolagets ansvar maximalt kan uppgå till de framtida ackumulerade provisionsersättningar från banken.

Av trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen följer att försäkringsbolag som meddelar trafikförsäkring i Sverige är skyldiga att vara medlemmar i Trafikförsäkringsföreningen. Av reglerna följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera verksamheten i Trafikförsäkringsföreningen. Detta hanteras genom att det årliga nettounderskottet från Trafikförsäkringsföreningen fördelas mellan medlemsbolagen på basis av bolagens premievolym för trafikförsäkring genom en årlig avräkning som fastställs på Trafikförsäkringsföreningens stämma. Av det solidariska ansvaret följer att det enskilda medlemsbolaget kan ha en eventuell tillkommande förpliktelse gentemot Trafikförsäkringsföreningen i det fall något annat medlemsbolag inte kan fullgöra sina egna förpliktelser eller i det fall de reserver för oregrerade skador som hålls av Trafikförsäkringsföreningen visar sig vara otillräckliga. Prognosen för Trafikförsäkringsföreningens verksamhet för 2018 visar på ett nettounderskott på 264 (254) Mkr varav Länsförsäkringsgruppens andel av detta uppgick till 101 (100) Mkr.

NOTER TILL RESULTAT- OCH BALANSRÄKNING (Belopp i kkr)

Om inget annat anges avser uppgifterna i notförteckningen både koncernen och moderbolaget

NOT 3 Premieinkomst

	2018	2017
Direkt försäkring i Sverige	542 382	520 741
Mottagen återförsäkring	36 367	35 578
Summa premieinkomst	578 749	556 319

NOT 4 Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

	2018	2017
Överförd kapitalavkastning	8 072	5 942
Räntesats olycksfall	0,7	0,7
Räntesats trafik	0,3	0,5
Räntesats övrigt	0,0	0,0

Försäkringsrörelsen har tillförts en ränta på summan av halva premieintäkten och genomsnittet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador för egen räkning.

Använd räntesats utgör för olycksfallsaffären genomsnittlig räntenivå 2018 för statsobligationer med tio års löptid och för övrig affär förutom trafik medelvärdet för 90-dagars statsskuldväxlar under året. Räntesats för trafik är densamma som för diskonteringen med tillägg av 0,25 procentenhet.

NOT 5 Försäkringsersättningar

	2018			2017		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Utbetalda försäkringsersättningar	330 120	-15 261	314 859	305 807	-23 816	281 991
Skaderegleringskostnader	51 942	0	51 942	51 559	0	51 559
Utbetalda försäkringsersättningar	382 062	-15 261	366 801	357 366	-23 816	333 550
Förändring i avsättning för inträffade och rapporterade skador	73 835	-43 074	30 761	5 247	10 358	15 605
Förändring i avsättning för inträffade men ej rapporterade skador	11 025	1 417	12 442	15 243	-15 255	-12
Skaderegleringskostnader	7 473	0	7 473	1 941	0	1 941
Förändring i avsättning för oreglerade skador	92 333	-41 657	50 676	22 431	-4 897	17 534

* Ingående balans för 2017 är justerade med 3 837 mkr med hänsyn till beståndsöverlåtelsen av olycksfall.

NOT 6				
Driftskostnader				
	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Anskaffningskostnader	-58 812	-72 579	-58 812	-72 579
Förändring i posten Förutbetalda anskaffningskostnader	-2 697	-4 061	-2 697	-4 061
Administrationskostnader	-22 046	-22 075	-21 747	-21 815
Provisioner i avgiven återförsäkring	-674	-384	-674	-384
Summa driftskostnader	-84 229	-99 099	-83 930	-98 839
Totala driftskostnader före funktionsindelning				
Personalkostnader	-98 033	-95 580	-98 033	-95 580
Provisioner och vinstandelar i mottagen återförsäkring	-525	-356	-525	-356
Lokalkostnader	-6 322	-5 825	-6 322	-5 825
Avskrivningar	-850	-863	-850	-863
Revision	-873	-648	-873	-648
Andra konsultationer	-13 370	-14 435	-13 071	-14 435
Övrigt	-14 346	-30 282	-14 346	-30 282
Provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring	-674	-384	-674	-384
Summa totala driftskostnader före funktionsindelning	-134 993	-148 373	-134 694	-148 113
Avgår:				
Förändring i förutbetalda anskaffningskostnader	-2 697	-4 061	-2 697	-4 061
Driftskostnad för finans och fastighet	4 826	5 157	4 826	5 157
Kostnader för förmedlad affär netto	-3 307	-3 381	-3 307	-3 381
Skaderegleringskostnader	51 942	51 559	51 942	51 559
Summa avdrag	50 764	49 274	50 764	49 274
Driftskostnader i sakförsäkringsrörelsen	-84 229	-99 099	-83 930	-98 839

NOT 7		
Samgåendekostnader		
	2018	2017
IB	1 983	2 000
IT-kostnader	0	0
Konsulter till exempel revisorer biträdande projektledare ekonomikonsult och jurist	0	-17
Upplösning	0	0
UB Reserv för återstående samgåendekostnader	1 983	1 983

NOT 8**Årets nettovinst/-förlust per kategori av finansiella instrument - koncernen 2018**

Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultaträkningen	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	94 913				94 913
Obligationer andra räntebärande tillgångar	-4 967				-4 967
Övriga finansiella placeringstillgångar					0
Summa	89 946	0	0	0	89 946

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Skulder till kreditinstitut		0	0
Övriga skulder			0
Summa	0	0	0

Årets nettovinst/-förlust per kategori av finansiella instrument - koncernen 2017

Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultaträkningen	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	229 689				229 689
Obligationer andra räntebärande tillgångar	-9 094				-9 094
Övriga finansiella placeringstillgångar					0
Summa	220 595	0	0	0	220 595

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Skulder till kreditinstitut		0	0
Övriga skulder			0
Summa	0	0	0

Årets nettovinst/-förlust per kategori av finansiella instrument - moderbolaget 2018

Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultaträkningen	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	49 921				49 921
Obligationer andra räntebärande tillgångar	-4 967				-4 967
Övriga finansiella placeringstillgångar					0
Summa	44 954	0	0	0	44 954

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Skulder till kreditinstitut		0	0
Övriga skulder			0
Summa	0	0	0

Årets nettovinst/-förlust per kategori av finansiella instrument - moderbolaget 2017

Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultaträkningen	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	158 920				158 920
Obligationer andra räntebärande tillgångar	-9 094				-9 094
Övriga finansiella placeringstillgångar					0
Summa	149 826	0	0	0	149 826

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Skulder till kreditinstitut		0	0
Övriga skulder			0
Summa	0	0	0

NOT 9

Kapitalavkastning intäkter	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Hysesintäkter från byggnader och mark	24 624	20 004	13 226	11 408
Övriga intäkter från fastighetsförvaltningen	0	0	0	0
Utdelning på aktier och andelar	49 921	20 000	25 933	20 000
Ränteintäkter m.m.				
obligationer och andra räntebärande värdepapper	6 603	10 620	7 233	11 250
övriga ränteintäkter	650	5	650	5
Valutakursvinster	342	1 588	342	1 588
Realisationsvinster				
aktier och andelar	87 523	101 183	98 165	101 183
räntebärande värdepapper	1 491	847	1 491	847
övriga placeringstillgångar	0	0	0	0
Övriga finansiella intäkter	1 435	2 663	1 435	2 663
Summa kapitalavkastning intäkter	172 589	156 910	148 475	148 944

NOT 10

Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Orealiserat resultat				
byggnader och mark	15 893	-16 700	2 200	-16 700
aktier och andelar	21 177	137 455	-34 457	66 686
räntebärande värdepapper	-6 458	-5 060	-6 458	-5 060
övriga placeringstillgångar	0	0	0	0
Summa orealiserade vinster och förluster	30 612	115 695	-38 715	44 926

NOT 11
Kapitalavkastning kostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Driftskostnader från byggnader och mark	-24 912	-22 545	-9 646	-8 335
Kapitalförvaltningskostnader	-4 826	-5 157	-4 826	-5 157
Räntekostnader m.m.				
fastighetslån	-450	-333	0	0
övriga räntekostnader	-7	-50	-7	-50
Valutakursförluster	0	-2 153	0	-2 153
Realisationsförluster netto				
aktier och andelar	-13 787	-8 949	-13 787	-8 949
räntebärande värdepapper	0	-4 881	0	-4 881
övriga placeringstillgångar	0	0	0	0
Övriga finansiella kostnader	-772	-981	-772	-981
Summa kapitalavkastning kostnader	-44 754	-45 049	-29 038	-30 506

NOT 12
Övriga intäkter och kostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Provision m. m. för Liv, Bank ,Fond och Fastighetsförmedling	62 022	61 444	62 022	61 444
Driftskostnader för Liv, Bank ,Fond och Fastighetsförmedling	-58 715	-58 063	-58 715	-58 063
Summa övriga intäkter och kostnader	3 307	3 381	3 307	3 381

NOT 13
Bokslutsdispositioner

	Moderbolaget	
	2018	2017
Avsättning till säkerhetsreserv	0	0
Avsättning till/upplösning av periodiseringsfond	-22 871	-14 943
Summa bokslutsdispositioner	-22 871	-14 943

NOT 14**Skatt på årets resultat**

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Aktuell skattekostnad				
Periodens skattekostnad	-27 195	-12 751	-26 528	-12 633
Tidigare års skattekostnad	-28	0	-28	0
Summa aktuell skattekostnad	-27 223	-12 751	-26 556	-12 633
Uppskjuten skattekostnad				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader				
byggnader och mark	-5 247	3 142	-950	3 142
aktier och andelar	7 098	-15 250	7 098	-15 250
obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 330	1 114	1 330	1 114
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	-5 076	-3 009	0	0
Uppskjuten skatt på pension	34	0	34	0
Effekt av ändrad skattesats	18 961	0	10 968	0
Summa uppskjuten skattekostnad	17 100	-14 003	18 480	-10 994
Summa skatt på årets resultat	-10 123	-26 754	-8 076	-23 627

Avstämning av effektiv skatt

	2018		2017	
Koncernen				
Resultat före skatt		183 308		185 625
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget	22,0 %	-40 328	22,0 %	-40 837
Tidigare års skatt	0,0 %	-28	0,0 %	0
Ej avdragsgilla kostnader	5,3 %	-9 740	0,8 %	-1 530
Ej skattepliktiga intäkter	-12,1 %	22 226	-8,8 %	16 321
Schablonintäkt på investeringsfond	0,5 %	-918	0,4 %	-677
Schablonränta på periodiseringsfond	0,0 %	-72	0,0 %	-31
Effekt av ändrad skattesats	-10,2 %	18 737	0,0 %	0
Redovisad effektiv skatt	5,5 %	-10 123	14,4 %	-26 754
Moderbolaget				
Resultat före skatt		83 011		106 750
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget	22,0 %	-18 262	22,0 %	-23 485
Tidigare års skatt	0,0 %	-28	0,0 %	0
Ej avdragsgilla kostnader	11,7 %	-9 740	0,2 %	-186
Ej skattepliktiga intäkter	-12,0 %	9 976	-0,7 %	752
Schablonintäkt på investeringsfond	1,1 %	-918	0,6 %	-677
Schablonränta på periodiseringsfond	0,1 %	-72	0,0 %	-31
Effekt av ändrad skattesats	-13,2 %	10 968	0,0 %	0
Redovisad effektiv skatt	9,7 %	-8 076	22,1 %	-23 627

NOT 14 (fortsättning)
Skattefordringar och -skulder

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Aktuell skatteskuld				
Periodens skattekostnad	5 604	-7 632	5 381	-7 323
Tidigare års skattekostnad	0	655	0	551
Summa aktuell skatteskuld/fordran	5 604	-6 977	5 381	-6 772
Uppskjuten skatteskuld				
byggnader och mark	22 458	13 492	13 583	13 492
aktier och andelar	135 466	157 409	135 466	152 831
obligationer och andra räntebärande värdepapper	4 857	6 608	4 857	6 608
Uppskjuten skatteskuld på obeskattade reserver	125 604	120 528	0	0
Uppskjuten skatteskuld på pension	544	0	544	0
Effekt av ändrad skattesats	-7 993	0	0	0
Summa uppskjuten skatteskuld/fordran	280 936	298 037	154 450	172 931
Summa skatteskuld	286 540	291 060	159 831	166 159

Uppskjuten skatt har beräknats efter 20,6 procent.

Förändringen mellan åren har redovisats som uppskjuten skattekostnad eller uppskjuten skatteintäkt.

NOT 15
Immateriella tillgångar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Ingående anskaffningsvärde	28 461	28 461	0	0
Årets inköp	0	0	0	0
Utgående anskaffningsvärde	28 461	28 461	0	0
Ingående ackumulerade avskrivningar	-27 965	-27 370	0	0
Årets avskrivningar	-496	-595	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-28 461	-27 965	0	0
Summa immateriella tillgångar	0	496	0	0

Förvärvade immateriella tillgångar avser utvecklingskostnader för gemensamma system, samt goodwill. Beräknad nyttjandeperiod är 5 år och avskrivning sker med 20% årligen. Aktivering sker enbart i koncernen.

NOT 16
Byggnader och mark

	Koncernen			Moderbolaget
	Förvaltnings- fastigheter	Rörelse- fastigheter	Totalt	Byggnader och mark
Ingående verkligt värde 2018-01-01	151 635	76 733	228 368	157 033
Anskaffningsvärde	147 325	70 620	217 945	136 654
Investeringar i fastigheterna	1 941	0	1 941	0
Nyförvärv	87 378	0	87 378	0
Ackumulerade avskrivningar	0	-1 334	-1 334	-1 334
Orealiserad värdeförändring	21 334	12 225	33 559	23 791
Utgående verkligt värde 2018-12-31	257 978	81 511	339 489	159 111

fortsättning NOT 16	Koncernen			Moderbolaget
	Förvaltningsfastigheter	Rörelsefastigheter	Totalt	Byggnader och mark
Ingående verkligt värde 2017-01-01	154 446	91 855	244 581	157 033
Anskaffningsvärde	147 325	70 620	217 945	136 654
Investeringar i fastigheterna	0	0	0	0
Nyförvärv	0	0	0	0
Akkumulerade avskrivningar	0	-1 212	-1 212	-1 212
Orealiserad värdeförändring	4 310	7 325	11 635	21 591
Utgående verkligt värde 2017-12-31	151 635	76 733	228 368	157 033

Av bolagets 12 fastigheter är 8 rörelsefastigheter och resterande förvaltningsfastigheter. Förvaltningsfastigheter redovisas enligt verkligt värdemetoden.

Förvaltningsfastigheterna består av ett antal hyresfastigheter som hyrs ut till utomstående hyresgäster, samt skogsfastigheter. Hyreskontrakt avseende kontor och butiker upprättas initialt normalt på en hyrestid som omfattar tre år. Före avtalstidens utgång sker omförhandling med hyresgästen med avseende på hyresnivå och övriga villkor i avtalet om avtalet inte är uppsagt.

Metod för värdering av fastigheter redovisas i not 1.

Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad nyttjar som kontor 2 400 kvm i fastigheten Badaren 11 i Hässleholm samt 3 120 kvm i fastigheten Fotangeln 5 i Kristianstad.

Påverkan på periodens resultat			
Koncernen/moderbolaget		2018	2017
Hyresintäkter		24 624	20 004
Direkta kostnader för fastigheter som genererar hyresintäkter under perioden		-20 335	-18 629
Direkta kostnader för fastigheter som inte genererar hyresintäkter under perioden		-4 577	-3 916

NOT 17 Aktier och andelar i koncernföretag

Innehav i dotterföretag	Dotterföretagets säte land	Ägarandel i %	
		2018	2017
AB Tivoliparken	Kristianstad Sverige	100	100
Kristianstad Granaten AB	Kristianstad Sverige	100	100
Doktors Backe AB	Hässleholm Sverige	100	100
Sjöbygden skog AB	Kristianstad Sverige	100	0

Moderbolaget			
Ackumulerade anskaffningsvärden		2018	2017
Vid årets början		133 406	127 406
Inköp		85 000	0
Aktieägartillskott		0	6 000
Försäljningar		0	0
Nyemission		0	0
Utgående balans 31 december		218 406	133 406

Specifikation av moderbolagets direkta innehav av andelar i dotterföretag				2018	2017
Dotterföretag/Organisationsnummer/Säte	Antal andelar	Andel i %	Redovisat värde	Redovisat värde	
AB Tivoliparken 556684-8247 Kristianstad	100	100	92 398	92 398	
Kristianstad Granaten AB 556937-2575 Kristianstad	100	100	26 258	26 258	
Doktors Backe AB 556637-9755 Hässleholm	300	100	14 750	14 750	
Sjöbygden Skog AB 559086-4483 Hässleholm	50000	100	85 000	0	
Summa			218 406	133 406	

NOT 18**Aktier och andelar i intresseföretag**

Specifikation av moderbolagets direkta innehav av andelar i intresseföretag			2018	2017
Intresseföretag/Organisationsnummer/Säte	Antal andelar	Andel i %	Redovisat värde	Redovisat värde
LF Affärsservice Sydost AB 556896-7425 Kristianstad	2 000	33	100	100

NOT 19**Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori - koncernen 2018**

Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultaträkningen	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	2 063 346				2 063 346
Obligationer andra räntebärande tillgångar	695 238				695 238
Upplupen ränteintäkt					0
Övriga finansiella placeringstillgångar			2 509		2 509
Summa	2 758 584	0	2 509	0	2 761 093

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Skulder till kreditinstitut		23 847	23 847
Övriga skulder		34 734	34 734
Summa	0	58 581	58 581

Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori - koncernen 2017

Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultaträkningen	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	1 979 421				1 979 421
Obligationer andra räntebärande tillgångar	720 264				720 264
Upplupen ränteintäkt					0
Övriga finansiella placeringstillgångar			2 564		2 564
Summa	2 699 685	0	2 564	0	2 702 249

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Skulder till kreditinstitut		24 521	24 521
Övriga skulder		15 641	15 641
Summa	0	40 162	40 162

Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori - moderbolaget 2018

Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultaträkningen	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	1 585 467				1 585 467
Obligationer andra räntebärande tillgångar	695 238				695 238
Upplupen ränteutäkt					0
Övriga finansiella placeringstillgångar			2 509		2 509
Summa	2 280 705	0	2 509	0	2 283 214

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Skulder till kreditinstitut		0	0
Övriga skulder		34 347	34 347
Summa	0	34 347	34 347

Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori - moderbolaget 2017

Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultaträkningen	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	1 556 614				1 556 614
Obligationer andra räntebärande tillgångar	720 264				720 264
Upplupen ränteutäkt					0
Övriga finansiella placeringstillgångar			2 564		2 564
Summa	2 276 878	0	2 564	0	2 279 442

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Skulder till kreditinstitut		0	0
Övriga skulder		14 730	14 730
Summa	0	14 730	14 730

Upplysningar om finansiella instrument inkl. fastigheter värderade till verkligt värde - Koncernen 2018

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Förvaltningsfastigheter	0	0	257 978	257 978
Aktier och andelar	669 336	9 881	1 384 129	2 063 346
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	695 238	0	0	695 238
Övriga finansiella placeringstillgångar	0	0	2 509	2 509
Summa	1 364 574	9 881	1 644 616	3 019 071

Förändringar i beloppen för nivå 3 är beroende på värdeökning med 55 288 kkr och en värdeminskning med -55 mkr periodens nyanskaffning i fastigheter 89 319 kkr och avyttringar 0 kkr. Samt omklassificering av LFAB från nivå 2 till nivå 3.

Upplysningar om finansiella instrument inkl. fastigheter värderade till verkligt värde - Koncernen 2017

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Förvaltningsfastigheter	0	0	151 635	151 635
Aktier och andelar	690 284	849 521	439 616	1 979 421
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	720 264	0	0	720 264
Övriga finansiella placeringstillgångar	0	0	2 564	2 564
Summa	1 410 548	849 521	593 815	2 853 884

Upplysningar om finansiella instrument värderade till verkligt värde - Moderbolaget 2018

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Aktier och andelar	669 337	9 881	906 249	1 585 467
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	695 238	0	0	695 238
Övriga finansiella placeringstillgångar	0	0	2 509	2 509
Summa	1 364 575	9 881	908 758	2 283 214

Upplysningar om finansiella instrument värderade till verkligt värde - Moderbolaget 2017

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Aktier och andelar	690 284	849 521	16 809	1 556 614
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	720 264	0	0	720 264
Övriga finansiella placeringstillgångar	0	0	2 564	2 564
Summa	1 410 548	849 521	19 373	2 279 442

Förändringar i beloppen för nivå 3 är beroende av värdeökning med 0 kkr och en värdeminskning med 55 periodens nyanskaffning 0 kkr och avyttringar 16 809 kkr. Samt omklassificering av LFAB från nivå 2 till nivå 3.

Nivå 1 består av verkligt värde på en aktiv marknad. Nivå 2 består av verkligt värde som bygger på observerbara marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1. Nivå 3 består av verkligt värde utifrån indata som inte är observerbara på marknaden. För innehavet i AB Tivoliparken görs en marknadsvärdering av bolagets fastigheter av oberoende värderare vart tredje år. Under löpande år sker en värdering i enlighet med grunderna för substansvärdering. Substansvärdet utgår från årligt resultat i bolaget efter skatt. Substansvärdet utgör därför en rimlig approximation av verkligt värde. Bolagets aktieinnehav i LFAB (nivå 3) (2017 nivå 2) har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas till övriga ägare till ett pris som motsvarar substansvärdet så utgör substansvärdet aktiernas verkliga värde.

Vinster och förluster av finansiella instrument och förvaltningsfastigheter redovisas i resultaträkningen i not 8. Under året har LFAB klassats om från nivå 2 till nivå 3. Inga andra ändringar mellan nivåer har genomförts.

Anskaffningsvärden och verkliga värden på aktier och andelar		2018	2017	
	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Noterade aktier och andelar				
Svenska aktier och andelar	205 652	265 526	175 384	268 949
Utländska aktier och andelar	414 154	410 393	374 994	443 228
Onoterade aktier och andelar				
Länsförsäkringar AB	293 419	906 249	293 419	824 336
Länsförsäkringar Mäklarservice AB	280	1 645	280	1 110
Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB	1 000	687	1 000	745
Övriga svenska aktier och andelar	12 485	967	18 603	18 246
Övriga utländska aktier och andelar	875	0	875	0
Summa moderbolaget	927 865	1 585 467	864 555	1 556 614
Tillkommer koncernen:				
Humlegården Holding 1-3	92 303	448 519	92 303	380 832
Länsförsäkringar PE-Holding	26	11 360	26	35 306
Bergvik skog	6 108	18 000	0	0
Doktors Backe AB, Granaten AB				6 669
Summa koncernen	1 026 302	2 063 346	956 884	1 979 421

Anskaffningsvärden och verkliga värden på obligationer och andra räntebärande värdepapper		2018	2017	
Utgivna av:	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Noterade obligationer och andra räntebärande värdepapper				
Landshypotek	0	0	13 000	13 018
Länsförsäkringar Räntefond	597 574	614 860	555 667	574 384
Onoterade obligationer och andra räntebärande värdepapper				
Övriga svenska emittenter	7 023	6 980	19 923	21 091
Övriga utländska emittenter	67 297	73 398	101 927	111 771
Summa	671 894	695 238	690 517	720 264

Verkliga värden på finansiella instrument

I Länsförsäkringar Göinge-Kristianstads balansräkning uppgår verkligt värde och redovisat värde till samma belopp för samtliga finansiella tillgångar och skulder. När det gäller balansposterna aktier och andelar samt obligationer och andra räntebärande värdepapper har verkligt värde fastställts som aktuell köpkurs på aktiva marknader.

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lättet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dess priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuellt framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. För finansiella skulder bestäms verkligt värde utifrån noterade säljkurser. Sådana instrument återfinns på balansposterna Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper. Den största delen av företagets finansiella instrument åsätts ett verkligt värde med priser som är kvoterade på en aktiv marknad.

I balansposten aktier och andelar ingår onoterade aktier till ett värde av 481,2 (442,9) Mkr förutom värdet på Länsförsäkringar AB som uppgår till 906,2 (824,3) Mkr. Värdet på dessa aktier har fastställts till anskaffningsvärde respektive ett bedömt marknadsvärde.

För övriga tillgångar och skulder är anskaffningsvärdet en tillräcklig approximation av verkligt värde eftersom löptiden på dessa finansiella tillgångar och skulder är mycket kort (mindre än 6 månader). Skulder till kreditinstitut löper med rörlig ränta vilket innebär att en förändring i marknadsvärdena bara påverkar det verkliga värdet marginellt. Redovisat värde är därför en tillräcklig approximation av verkligt värde.

Det verkliga värdet för fastigheterna i dotterbolagen Doktors Backe AB, Kristianstad Granaten AB, Sjöbygden Skog AB och innehavet i AB Tivoliparken har fastställts genom substansvärdeberäkning. Substansvärdet för Humlegården fastställs två gånger per år. Innehavet av de tre bostadsfastigheterna i Doktors Backe och fastigheten i Kristianstad Granaten AB fastställs genom en marknadsvärdering av fastigheterna enligt de principer som anges i årsredovisningen not 16. Marknadsvärdet för dotterbolagen uppgår för Kristianstad Granaten AB till 31,1 (26,5) miljoner för AB Tivoliparken till 489,8 (420,8) miljoner kr, Doktors Backe AB till 24,5 (20,9) miljoner och för Sjöbygden Skog AB till 84,5 (0) miljoner.

NOT 20**Fordringar avseende direkt försäkring**

	2018	2017
Fordringar hos försäkringstagare	146 300	142 557
Fordringar hos försäkringsbolag	32 614	35 472
Summa fordringar avseende direkt försäkring	178 914	178 029

Av fordringar på försäkringstagare väntas 0 kkr bli återvunna mer än tolv månader efter balansdagen.

NOT 21**Övriga materiella tillgångar och varulager**

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Materiella tillgångar				
Ingående anskaffningsvärde	16 769	15 431	16 769	15 376
Årets inköp	840	2 171	840	2 171
Utrangeringar	-901	-778	-901	-778
Utgående anskaffningsvärde	16 708	16 824	16 708	16 769
Ingående ackumulerade avskrivningar	-12 975	-12 478	-12 975	-12 423
Årets avskrivningar	-850	-863	-850	-863
Utrangeringar	901	311	901	311
Utgående ackumulerade avskrivningar	-12 924	-13 030	-12 924	-12 975
Summa immateriella tillgångar	3 784	3 794	3 784	3 794
Varulager				
Lager av skadeförebyggande produkter	109	138	109	138
Summa materiella tillgångar och varulager	3 893	3 932	3 893	3 932

NOT 22**Upplupna ränte- och hyresintäkter**

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Upplupna ränteintäkter	52	70	52	70
Upplupna hyresintäkter	0	0	0	0
Summa upplupna ränte- och hyresintäkter	52	70	52	70

NOT 23**Förutbetalda anskaffningskostnader**

	2018	2017
Föregående års avsättning av förutbetalda anskaffningskostnader	10 403	14 463
Årets avsättning	7 706	10 403
Årets avskrivning	-10 403	-14 463
Förutbetalda anskaffningskostnader vid årets utgång	7 706	10 403
Anskaffningskostnad med avskrivningstid inom ett år.	7 706	10 403

NOT 24**Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter**

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Förutbetalda hyreskostnader	600	620	600	620
Upplupna intäkter	8 066	8 707	8 066	8 707
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	244	160	0	0
Summa förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	8 910	9 487	8 666	9 327

NOT 25**Obeskattade reserver**

	2018	2017
Utjämningsfond	22 948	22 948
Säkerhetsreserv	434 678	434 678
Periodiseringsfond räkenskapsår 2012	0	15 128
Periodiseringsfond räkenskapsår 2013	1 100	1 100
Periodiseringsfond räkenskapsår 2014	6 000	6 000
Periodiseringsfond räkenskapsår 2015	31 000	31 000
Periodiseringsfond räkenskapsår 2016	19 000	19 000
Periodiseringsfond räkenskapsår 2017	18 000	18 000
Periodiseringsfond räkenskapsår 2018	38 000	0
Summa obeskattade reserver	570 726	547 854

NOT 26**Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker**

	Avsättning för ej intjänade premier		Avsättning för kvardröjande risk		Totalt	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Ingående balans	233 043	222 774	0	0	233 043	222 774
Under året intjänad premie från tidigare räkenskapsår	-233 043	-222 774	0	0	-233 043	-222 774
Årets avsättning	242 809	233 043	0	0	242 809	233 043
Utgående balans	242 809	233 043	0	0	242 809	233 043

NOT 27
Avsättning för oreglerade skador

	2018			2017		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
IB Rapporterade skador	483 738	-56 386	427 352	481 459	-67 836	413 623
IB Inträffade ej rapporterade skador	566 320	-131 580	434 740	562 197	-118 183	444 014
Avsättning för skaderegleringskostnader	29 756	0	29 756	27 814	0	27 814
Diskonteringsdifferens	-24 162	5 781	-18 381	-38 249	8 731	-29 518
Ingående balans *	1 055 652	-182 185	873 467	1 033 221	-177 288	855 933
Kostnad för skador som inträffat under innevarande år	493 411	-47 926	445 485	394 828	-10 677	384 151
Utbetalda försäkringsersättningar	-382 062	15 261	-366 801	-357 365	23 816	-333 549
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år	-19 016	-8 992	-28 008	-15 032	-18 035	-33 067
Utgående balans	1 147 985	-223 842	924 143	1 055 652	-182 184	873 468
Utgående balans består av:						
UB Rapporterade skador	556 949	-99 376	457 573	483 738	-56 386	427 352
UB Inträffade ej rapporterade skador	572 564	-127 578	444 986	566 320	-131 580	434 740
Avsättning för skaderegleringskostnader	37 229	0	37 229	29 756	0	29 756
Diskonteringsdifferens	-18 756	3 112	-15 644	-24 162	5 781	-18 381
Utgående balans totalt	1 147 986	-223 842	924 144	1 055 652	-182 185	873 467

* Ingående balans 2017 är justerade med 3 837 mkr med hänsyn till beståndsoverlåtelsen av Olycksfall

För skadelivräntor, inklusive mottagen återförsäkring avseende skadelivräntor, används den av EIOPA definierade diskonteringsräntekurvan. Den är framtagen för att motsvara riskfria räntesatser för relevanta durationer och baseras på marknadsnoteringar för svenska swapräntor. Därtill finns ett makroekonomiskt antagande om en långsiktig ränta på 4,05 %. För övrig försäkring används en fast räntesats baserad på den statsobligation som har löptid närmast åtagandenas genomsnittliga duration. För direkt trafikförsäkring och mottagen proportionell trafikåterförsäkring används räntesatsen 0,20 %, baserad på de senaste fem årens 7-åriga statsobligation. För mottagen icke-proportionell trafikåterförsäkring samt för sjuk- och olycksfallsförsäkring, såväl direktförsäkring som mottagen återförsäkring, används räntesatsen 0,60 %, baserad på de senaste fem årens 10-åriga statsobligation.

NOT 28
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Förmånsbestämda planer

I enlighet med UFR 6 redovisar bolaget förmånsbestämda planer som avgiftsbestämda. Beskrivning av bolagets förmånsbestämda planer återfinns i not 1.

Avgiftsbestämda planer

Bolaget har avgiftsbestämda pensionsplaner för arbetare som helt bekostas av företaget. Betalningar till dessa planer sker löpande enligt reglerna i respektive plan.

	2018	2017
Antastbar pensionsskuld	0	700
Avsatt till löneskatt antastbar pensionsskuld	0	170
Pensionsskuld K-försäkring	2 642	2 628
Summa avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2 642	3 498

NOT 29
Återstående löptid finansiella skulder

Koncernen	På anfordran	<1 månad	1-3 månader	3-12 månader	2-5 år	>5 år
Skulder till kreditinstitut	0	0	169	507	2 704	20 467
Övriga skulder	0	0	17 543	17 191	0	0
Summa	0	0	17 712	17 698	2 704	20 467

Fortsättning Not 29

Återstående löptid finansiella skulder

Moderbolaget	På anfordran	<1 månad	1-3 månader	3-12 månader	2-5 år	>5 år
Skulder till kreditinstitut						
Övriga skulder			17 156	17 191		
Summa	0	0	17 156	17 191	0	0

NOT 30

Övriga skulder

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Leverantörsskulder	13 459	13 589	13 095	12 692
Övriga skulder	21 275	20 812	21 252	20 798
Summa övriga skulder	34 734	34 401	34 347	33 490

NOT 31

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Upplupna löner och sociala avgifter	6 949	7 009	6 949	7 009
Förutbetalda hyresintäkter	2 054	742	1 976	561
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	5 362	5 333	3 886	5 173
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	14 365	13 084	12 811	12 743

NOT 32

Ställda säkerheter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Fastighetsinteckningar	29 550	29 550	0	0
För försäkringstekniska avsättningar f.e.r registerförda tillgångar	1 171 061	1 206 510	1 171 061	1 206 510
Summa ställda säkerheter	1 200 611	1 236 060	1 171 061	1 206 510

Säkerheter i fastighetsinteckningar har lämnats på grund av dotterbolaget Doktors Backe AB och Granaten AB:s lån för finansiering av dess fastighetsinnehav.

I enlighet med 6 kap. 30-31§§ Försäkringsrörelselagen (FRL) har bolaget registerfört de placeringstillgångar som används för skuldtäckning. Registerföringen innebär att försäkringstagarna har en förmånsrätt i tillgångarna enligt förmånsrättslagen. Tillgångarna kan tas i anspråk vid en eventuell insolvens.

NOT 33

Eventualförpliktelser/ansvarsförbindelser

	2018	2017
Länsförsäkringar Bank	33 535	33 852
Summa eventualförpliktelser	33 535	33 852

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank (Banken) regleras hur stor provisionersättning Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad skall ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att provisionersättningen skall avräknas visst vid var tid av Banken bestämt belopp om minst 80 % motsvarande de kreditförluster som vid var tid Banken bedömer kommer belasta Banken avseende av bolaget vid var tid förmedlade lån. Avräkning kan högst ske mot vad som motsvarar samtliga framtida utbetalningar av provisionersättning.

För bolagets åtaganden gentemot Trafikförsäkringsföreningen hänvisas till not 2

NOT 34
Ärsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Närstående

Som närstående personer till Länsförsäkringar Göttinge-Kristianstad koncernen räknas dotterbolag enligt not 16 bolag inom Länsförsäkringar AB-koncernen samt övriga närstående.

Närstående nyckelpersoner är styrelseledamöter och ledande befattningshavare samt nära familjemedlemmar till dessa personer. Ersättningar till närstående nyckelpersoner såsom styrelseledamöter och ledande befattningshavare framgår av not 35. I övrigt förekommer inga transaktioner mellan dessa personer eller deras närstående utöver normala kundtransaktioner.

Bedömningen om en närståenderelation föreligger eller inte har grundats på förhållandets ekonomiska innebörd och inte enbart på ägandet.

Närstående är som beskrivits ovan LFAB - koncernen. LFAB har fått i uppdrag av länsförsäkringsbolagen att bedriva verksamhet inom områden där storskalighet är en avgörande konkurrensfördel och att tillhanda sådan service till länsförsäkringsbolagen som av effektivitetsskäl ska produceras och tillhandahållas inom Länsförsäkringsgruppen.

På balansdagen har moderbolaget fordringar och skulder enligt nedanstående tabell.

	Doktors Backe AB	Kristianstad Granaten AB	Tivoliparken AB	Sjöbygden Skog AB	Summa
Skulder	0	0	0	0	0
Fordringar	0	20 990	120	251	21 361

NOT 35
Anställda och personalkostnader

Medelantalet anställda	2018	varav män	2017	varav män
Moderbolaget	110	43 %	104	46 %
Totalt	110		100	

Dotterbolagen har inte haft några anställda under 2018. Samtliga anställda är tjänstemän.

Könsfördelning i företagsledningen	Andel kvinnor	
Moderbolaget	2018	2017
Styrelsen	42 %	34 %
Övriga ledande befattningshavare	43 %	43 %

Kostnader för ersättningar till anställda	2018	2017
Löner och ersättningar	57 585	55 990
Pensionskostnader avgiftsbaserade planer	11 802	16 638
Sociala avgifter	20 052	15 265
Summa kostnader	89 439	87 893

Av moderbolagets pensionskostnader avser 693 kkr (675 kkr) gruppen styrelse och verkställande direktören.

Löner och ersättningar till fritidsombud	2018	2017
Löner och ersättningar	0	17
Sociala avgifter	0	2
varav pensionsavgifter	0	0
Summa	0	19

Löner och andra ersättningar fördelade mellan styrelseledamöter med flera och övriga anställda

	2018		2017	
	Styrelse, vd	Övriga anställda	Styrelse, vd	Övriga anställda
	3 817	53 768	3 791	52 199
Totalt moderbolaget	3 817	53 768	3 791	52 199

Bolaget har ingen utlåning till någon styrelseledamot eller verkställande direktören.

Ersättningar till ledande befattningshavare under året 2018

	Grundlön styrelsearvode	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Summa
Styrelsens ordförande	474	0	0	474
Styrelsens vice ordförande	234	0	0	234
Övriga styrelseledamöter	1 183	0	0	1 183
Verkställande direktören	1 926	77	694	2 697
Andra ledande befattningshavare (6 personer)	6 698	130	3 624	10 452
Summa	10 515	207	4 318	15 040

Ersättningar till ledande befattningshavare under året 2017

	Grundlön styrelsearvode	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Summa
Styrelsens ordförande	384	0	0	384
Styrelsens vice ordförande	214	0	0	214
Övriga styrelseledamöter	1 056	0	0	1 056
Verkställande direktören	791	20	247	1 058
Verkställande direktören	1 346	55	470	1 871
Andra ledande befattningshavare (6 personer)	5 738	101	2 985	8 824
Summa	9 529	176	3 702	13 407

Styrelsearvode utgår inte till personalrepresentanter.

Enligt kommissionens delegerade förordning 2015/35 av den 10 oktober 2014 (EU-förordningen) ska försäkringsföretag fastställa styrdokument för ersättningar. Bestämmelser om ersättningar följer även av Eiopas riktlinjer för företagsstyrningssystem och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag.

Ersättningsprinciper

Utgångspunkten för ersättningsmodellen är att den ska bidra till att skapa goda förutsättningar för Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad att på ett tillfredsställande sätt utföra sitt uppdrag från ägarna. Ersättningsmodellen ska stimulera till goda prestationer och bidra till att göra bolaget till en attraktiv arbetsgivare som kan konkurrera om rätt kompetens på marknaden. Ersättningsmodellen ska vara förenlig med och främja en sund och effektiv riskhantering och inte uppmuntra till ett överdrivet risktagande eller motverka bolagets långsiktiga intressen.

Samtliga anställda i bolaget ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor. Ersättningarna ska därigenom vara i nivå med branschen på den geografiska marknad där Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad är verksam. Utformning och nivå på ersättningar sätts individuellt på en nivå som motiverar personalen med en tydlig koppling till respektive individs arbete och prestation.

Provisionsbaserad ersättning (rörlig ersättning)

Bolaget tillämpar inte provisionsbaserad eller målbaserad ersättning.

Pensioner

Bolaget har förmånsbestämd och premiebestämd pensionsplan i enlighet med bestämmelserna i kollektivavtal. Bolagets förpliktelser avseende pensioner är täckta genom försäkringar i FPK och Länsförsäkringar Liv.

Bolaget tecknar för verkställande direktörens räkning pensions- och kapitalförsäkringar till en premie motsvarande 35 % av den pensionsgrundande lönen. Avtalad pensionsålder är 65 år.

För övriga befattningshavare i bolagets ledning gäller för försäkringsbranschen normala pensionsvillkor samt att bolaget bekostar en företagsägd pensionsförsäkring på ett prisbasbelopp per år.

Uppsägningstid och avgångsvederlag

Mellan bolaget och verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägningstid om sex månader. Vid uppsägning från bolagets sida är verkställande direktören berättigad till ett avgångsvederlag på 12 månadslöner. Avgångsvederlaget avräknas mot andra inkomster under den tolv månadersperiod som följer direkt på anställningens avslutande.

För övriga befattningshavare i bolagets ledning gäller en ömsesidig uppsägningstid på tre månader. Vid uppsägning från bolagets sida utgår ett avgångsvederlag på 12 månadslöner.

Beslut om ersättningar

Utöver lön har inga andra ersättningar utgått till personer i ledande ställning under åren 2018 och 2017. De sammanlagda ersättningarna ingår i "ersättningar till ledande befattningshavare".

Arvoden till styrelsens ledamöter beslutas av bolagsstämman.

Ersättning till bolagets verkställande direktör bereds av styrelsens ordförande och vice ordförande och beslutas av styrelsen gemensamt.

Ersättning till ledande befattningshavare fastställs av verkställande direktören.

Ersättningspolicyn i sin helhet finns att läsa på lansforsakringar.se

NOT 36

Arvoden och kostnadsersättningar till revisorer

	2018	2017
KPMG		
Revisionsuppdrag*	239	452
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	0	25
Skatterådgivning	40	39
Andra uppdrag	218	0
PWC		
Revisionsuppdrag*	188	0
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget		0
Skatterådgivning		0
Andra uppdrag	46	0
LFAB Internrevision		
Revisionsuppdrag	257	177
Summa arvoden till revisorer	988	693

*Varav dotterbolag 115 (45) kkr.

I arvodena ingår mervärdesskatt på 25%.

NOT 37

Intäkter och kostnader per försäkringsklass

	Totalt	Olycksfall och sjukdom	Motorfordon kasko	Motorfordon Trafik	Brand- och ann. egen-domsskada	Allmän ansvarighet	Rätts-skydd	Summa direktförs.	Mottagen återförs.
Premieinkomst brutto	578 749	40 371	143 953	92 066	246 829	7 142	12 021	542 382	36 367
Premieintäkt brutto	568 983	39 756	140 379	91 318	242 842	7 014	11 830	533 139	35 844
Försäkringsersättningar brutto	-474 395	-31 587	-115 270	-88 691	-214 154	-3 102	-5 441	-458 245	-16 150
Driftskostnader brutto	-83 930	-6 496	-13 276	-10 909	-48 892	-1 460	-2 372	-83 405	-525
Resultat av avgiven återförsäkring	13 859	-2 639	773	6 552	8 455	324	395	13 859	0
Skadeprocent brutto	83,4 %	79,5 %	82,1 %	97,1 %	88,2 %	44,2 %	46,0 %	86,0 %	45,1 %

NOT 38
Väsentliga händelser efter verksamhetsåret

Inga väsentliga händelser har inträffat efter verksamhetsåret.

NOT 39
Återbäring

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
IB Återbäring	100 000	10 319	100 000	10 319
Under perioden reglerad återbäring	-95 892	-2 644	-95 892	-2 644
Återföring av tidigare beslutad återbäring	0	-7 675	0	-7 675
Avsättning till återbäring	0	100 000	0	100 000
Summa avsatt för återbäring	4 108	100 000	4 108	100 000

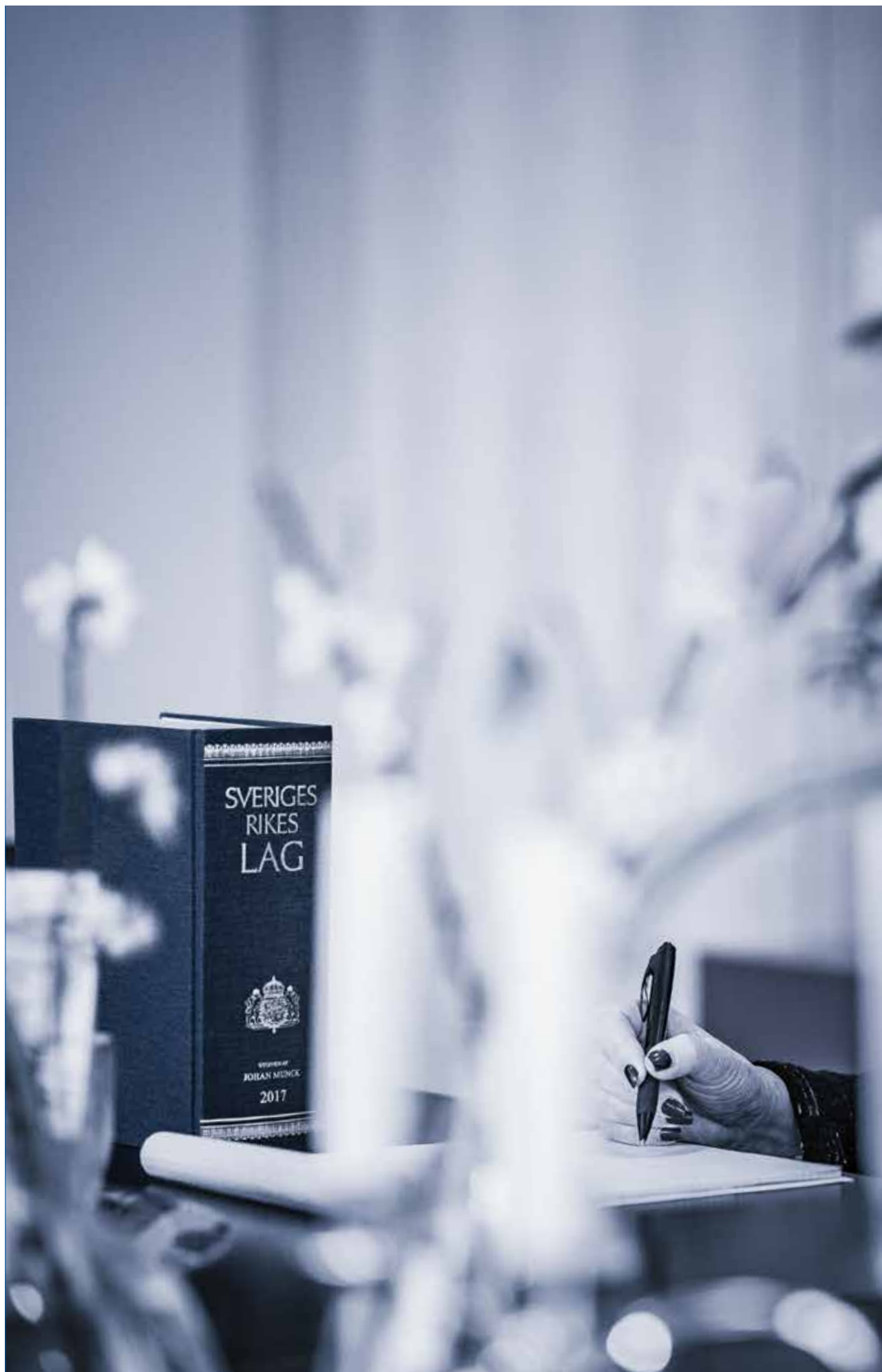
NOT 40
Övriga tekniska kostnader och intäkter

Trafikförsäkringsföreningsföreningen (TFF) är ett samarbetsorgan för Sveriges trafikförsäkringsbolag. Verksamheten styrs i huvudsak av reglerna i trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen. Alla försäkringsbolag som har tillstånd att bedriva Trafikskaderörelse i Sverige ska enligt trafikskadelagen var medlemmar i TFF. TFF ansvarar även för administrationen av Trafikskadenämnden (TSN) som verkar för en enhetlig och skälig personskadereglering inom trafikförsäkringsområdet. TFF:s verksamhet finansieras i enlighet med trafikskadelagen av medlemmarna. Det underskott som uppstår inklusive kostnaden för TSN fördelas på medlemmarna utifrån marknadsandelar inom området trafikförsäkring.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Trafikförsäkringsföreningen (TFF) årskostnad prognos	-3 015	-3 009	-3 015	-3 009
Avräkning av tidigare årskostnader TFF	772	418	772	418
TFF via LFAB	-421	-576	-421	-576
Summa övriga tekniska kostnader/intäkter	-2 664	-3 167	-2 664	-3 167

NOT 41
Förslag till behandling av vinst

Styrelsen och verkställande direktören föreslår bolagsstämman besluta att årets vinst, kronor 74 934 365, jämte balanserad vinst, kronor 1 011 763 808, totalt kronor 1 086 698 173 överföres i ny räkning. Samtidigt föreslås att moderbolagets och koncernens resultat- och balansräkning fastställs.

REVISIONSBERÄTTELSE

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad, org. nr 537000-2320

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad för år 2018. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 24 – 66 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och resultaträkningen och rapport över finansiell ställning för koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets och koncernens revisionsutskott i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Övriga upplysningar

Revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för räkenskapsåret 2017 har utförts av en annan revisor som lämnat en revisionsberättelse daterad den 26 mars 2018 med omodifierade uttalanden i Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vår revisionsansats

Revisionens inriktning och omfattning

Vi utformade vår revision genom att fastställa väsentlighetsnivå och bedöma risken för väsentliga felaktigheter i de finansiella rapporterna. Vi beaktade särskilt de områden där verkställande direktören och styrelsen gjort subjektiva bedömningar, till exempel viktiga redovisningsmässiga uppskattningar som har gjorts med utgångspunkt från antaganden och prognoser om framtida händelser, vilka till sin natur är osäkra. Liksom vid alla revisioner har vi också beaktat risken för att styrelsen och verkställande direktören åsidosätter den interna kontrollen, och bland annat övervägt om det finns belägg för systematiska avvikelser som givit upphov till risk för väsentliga felaktigheter till följd av oegentligheter.

Vi anpassade vår revision för att utföra en ändamålsenlig granskning i syfte att kunna uttala oss om de finansiella rapporterna som helhet, med hänsyn tagen till koncernens struktur, redovisningsprocesser och kontroller samt den bransch i vilken koncernen verkar.

Väsentlighet

Revisionens omfattning och inriktning påverkades av vår bedömning av väsentlighet. En revision utformas för att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida de finansiella rapporterna innehåller några väsentliga felaktigheter. Felaktigheter kan uppstå till följd av oegentligheter eller misstag. De betraktas som väsentliga om enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användarna fattar med grund i de finansiella rapporterna.

Baserat på professionellt omdöme fastställde vi vissa kvantitativa väsentlighetstal, däribland för den finansiella rapportering som helhet. Med hjälp av dessa och kvalitativa överväganden fastställde vi revisionens inriktning och omfattning och våra granskningsåtgärders karaktär, tidpunkt och omfattning, samt att bedöma effekten av enskilda och sammantagna felaktigheter på de finansiella rapporterna som helhet.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Särskilt betydelsefullt område

Värdering av avsättningar för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador utgör en väsentlig balanspost som baseras på beräkningar och bedömningar om framtida utfall av kostnaden för inträffade skador. Faktorer som beaktas vid bedömningen är bl a avvecklingstid och skademönster.

Bolaget använder vedertagna aktuariella metoder för beräkningarna av avsättningar för oreglerade skador. Bolagets avsättningar avser ett flertal olika produkter där egenskaper hos produkterna påverkar beräkningsmodellerna.

Se not 1 till årsredovisningen – Redovisningsprinciper (Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna samt Avsättningar för oreglerade skador), not 2 – Risker och riskhantering samt not 27 – Avsättning för oreglerade skador.

Hur vår revision beaktade det särskilt betydelsefulla området

Våra revisionsåtgärder har omfattat, men inte uteslutande utgjorts av: Bedömning av utformning och testning av effektiviteten hos kontrollerna inom processerna för att beräkna oreglerade skador. Dessa kontroller avser bl a kontroller av indata, kontroller av aktuariella beräkningar, kontroller inom rutinen för skadereglering och bokföring.

Vår granskning har också omfattat bedömningar av använda aktuariella metoder och modeller. Vi har även utmanat och bedömt företagsledningens antaganden.

Vidare har vi utfört egna beräkningar för att säkerställa att avsättningarna är rimliga. PwC:s egna aktuarier biträdde vid revisionen.

Värdering av finansiella instrument som värderas till verkligt värde i nivå 3

I värderingen av finansiella instrument i nivå 3 används icke observerbara indata för beräkningar av verkligt värde. Bolagets aktier i nivå 3 utgör en väsentlig del av balansposten aktier och andelar.

Se not 1 till årsredovisningen – Redovisningsprinciper (Klassificering av finansiella instrument) samt not 19 – Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori.

Vi har granskat bolagets processer för värdering av nivå 3-innehav. Vi har även bedömt de modeller och metoder som bolaget använder vid värderingen.

För värderingar som är beroende av icke observerbara indata eller som kräver en högre grad av bedömningar har vi utmanat de antaganden och metoder som bolaget använt. Vi har även, baserat på bolagets värderingar, utfört kontrollberäkningar.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 3 – 23 samt 70 – 74. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS, såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på

grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad för år 2018 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget

- på något annat sätt handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB, 113 97 Stockholm utsågs till Länsförsäkringar Göinge-Kristianstads revisor av bolagsstämman den 26 april 2018 och har varit bolagets revisor sedan dess.

Stockholm den 11 mars 2019

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Eva Fällén

Auktoriserad revisor

STYRELSE

Från vänster:

Mats Sturesson
/Företagare Hörja
2017-2020

Maritha Forsberg
/Tid. enhetschef Biblioteket Osby
2016-2019

Camilla Lahger
/Personalrepresentant
2018-2019

Thomas Bengtsson
/Lantmästare Broby
2017-2020

Göran Rubin
/Företagare Bromölla
2016-2019

Gunnel Smedstad
/Civilingenjör Tjörnarp
2016-2019

Anna Bumark
/Personalrepresentant
2018-2019

Göran Trobro
/Ordförande/Lantmästare Tollarp
2017-2020

Niklas Sigesgård
/Advokat Hässleholm
2018-2021

Maria Hofvendahl- Svensson
/Företagare Åhus
2017-2020

Stefan Everbring
/Företagsekonom Yngsjö
2018-2021

Kenneth Strömbeck
/jur. kand Brösarp
2016-2019

Längst fram: Agneta Wennberg/Affärsområdeschef Privat, Per Vallbo/Skadechef
Mitten: Ann-Christin Lindahl/Affärsområdeschef Företag-Lantbruk, Niklas Larsson/Vd, Ann Ohlsson/Kvalitets- och utvecklingschef
Längst bak: Petter Berg/CFO, Renée Carlsson/Hållbarhet- och kommunikationschef, Anders Axelsson/HR-chef

FÖRTECKNING ÖVER FULLMÄKTIGE

VALDISTRIKT	FULLMÄKTIGE	SUPPLEANT
1 Brönnestad, Finja, Häglinge, Hörja, Matteröd, Röke, Norra Mellby,Västra Torup <i>Mandatperiod 2018-2020</i>	Per Gunnarsson Karl-Axel Axelsson Bo Johansson Evert Johansson Bengt Nilsson Annika Sankilampi	Magnus Almström Bengt Johansson Eva Turesson Gert Lindkvist
2 Araslöv, Vinslöv <i>Mandatperiod 2019-2021</i>	Pernilla Mårtensson Magnus Pahlmark Henrik Lundstedt	Bertil Nilsson Ingrid Sjöstedt Maritha Hamrin
3 Hässleholm Stoby, Vankiva <i>Mandatperiod 2017-2019</i>	Anders Nilsson Jan-Olle Jönsson Anders Karlsson Anders Nilsson	Lars Johansson Anders Johansson Anna Johansson
4 Farstorp, Hästveda, Norra Åkarp, Verum, Vittsjö <i>Mandatperiod 2019-2021</i>	Henrik Kristiansson Sigvard Gustavsson Rose-Marie Nilsson Thomas Sjögren Krister Johnsson	Carl Persson Cindie Velin Lina Jönsson Filip Olsson
5 Osby, Örkened <i>Mandatperiod 2017-2019</i>	Thomas Poppe Billy Lindholm	Claes Jansson
6 Broby, Glimåkra, Emmislov, Hjärsås, Knislinge-Gryt <i>Mandatperiod 2018-2020</i>	Lars Gustavsson Roland Johnsson Inge Lennartsson Bo Svenle	Tommy Axelsson Bo Pehrsson
7 Bromölla, Näsum Oppmanna-Vångå <i>Mandatperiod 2019-2021</i>	Mats-Inge Thuresson Anna Holmer Karin Widerberg Charlotte Åkesson	Mats Hansson Magnus Svensson

VALDISTRIKT	FULLMÄKTIGE	SUPPLEANT
8 Kristianstad, Nosaby, Vä <i>Mandatperiod 2017-2019</i>	Martin Nilsson Hans Wessberg Jan Svensson Bertil Nilsson Lennart Olsson Kenneth Johnsson	Roger Nilsson Roland Lindekrantz
9 Tollarp, Träne <i>Mandatperiod 2018-2020</i>	Lars Nilsson Tore Jönsson Henry Svensson Siv Nackmar	Håkan Strandberg
10 Fjällinge, Åhus <i>Mandatperiod 2017-2019</i>	Margareta Albrektsson Gunnar Eriksson Håkan Pettersson	Magnus Ericsson Magnus Andersson Ingrid Knutsson
11 Degeberga, Everöd <i>Mandatperiod 2018-2020</i>	Monica Frangeur Eva Johansson Per Börjesson Jonas Ohlsson	Salvatore Giuffrida
12 Brösarp, Kivik <i>Mandatperiod 2019-2021</i>	Marie Andersson Thord Andersson Susanne Johansson Sven-Olle Svensson	Benny Grönberg Anna-Karin Gudmundsson
VALBEREDNING		
Lantmästare Bertil Nilsson, Gärds Köpinge		2016-2019
Inköpare Tommy Hedman, Hässleholm		2018-2021
Advokat Ingmar Kristiansson, Tormestorp		2017-2020
Agronom, Börje Emilsson, Kristianstad		2017-2020
Företagare, Sven-Olle Svensson, Ravlunda		2018-2021
Lantbrukare Torsten Nilsson, Vinslöv		2016-2019
REVISORER		
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB		

Ord & uttryck

Avsättning för ej intjänade premier

I bokslutet gjorda avsättningar för inbetalda premier som avser kommande verksamhetsår.

Avsättning för oreglerade skador

I bokslutet gjorda avsättningar för beräknade ännu ej betalda försäkringsersättningar.

Avvecklingsresultat

Vinst eller förlust vid bokslutstillfället som uppkommer på den ersättningsreserv som har avsatts i närmast föregående bokslut. Beror på att vissa i reserven ingående skador under året har slutreglerats med annat belopp än det reservsatta.

Direktavkastningsprocent

Nettot av räntetäkter, räntekostnader, utdelning på aktier och andelar och överskott på egna fastigheter i procent av tillgångarnas marknadsvärden.

Direkt försäkring

Försäkringsaffär som avser avtal direkt mellan försäkringsgivare (försäkringsbolag) och försäkringstagare. Försäkringsbolaget är – till skillnad från vid indirekt försäkring – direkt ansvarig gentemot försäkringstagarna.

Diskontera

Nuvärdesberäkna, det vill säga, räkna om till dagsaktuellt värde med hänsyn tagen till förväntningar om framtiden.

Driftskostnadsprocent f.e.r.

Driftskostnader för egen räkning i förhållande till premieintäkten för egen räkning.

För egen räkning (f.e.r.)

Den del av försäkringsaffären som ett försäkringsbolag själv står risken för och som alltså inte återförsäkras hos andra bolag.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Eftersom premierna betalas i förskott och viss tid förflyter från det en skada inträffar till dess ersättning utbetalas, ackumuleras hos bolaget kapital, som ger avkastning. Den beräknade räntan på detta kapital överförs i resultatredovisningen från finansrörelsen till försäkringsverksamheten.

Kapitalbas

Med kapitalbas menas det tillgängliga kapitalet. Ett försäkringsbolags kapitalbas innehåller i första hand eget kapital.

Koncession

Tillstånd från Finansinspektionen att driva försäkringsbolag.

Konsolideringsgrad

Relation mellan konsolideringskapital och premieinkomst för egen räkning uttryckt i procent.

Konsolideringskapital

En sammanfattande benämning på eget kapital, obeskattade reserver samt latent skatteskuld.

Kvardröjande risker

Tillägg till avsättning för ej intjänade premier som görs om denna avsättning i en eller flera objektgrupper bedöms otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftskostnader för gällande försäkringar fram till närmaste förfallodag.

Laganpassad IFRS

Användande av internationella redovisningsregler i den utsträckning de inte kolliderar med svenska lagar.

Mottagen återförsäkring

Med mottagen återförsäkring avses försäkringsaffär som mottages från andra försäkringsföretag. Mottagande bolag har i detta fall inget direkt ansvar gentemot försäkringstagarna.

NKI (Nöjd Kund Index)

Ett index för kundnöjdhet, dvs hur nöjda kunderna är med det företag de handlar med.

NPS (Net Promoter Score)

Ett nyckeltal som används i kundundersökningar som bygger på frågan: "Hur sannolikt är det att du skulle rekommendera det här företaget till en vän eller kollega?"

Placeringstillgång

Tillgång som har karaktär av kapitalplacering. Hit räknas i försäkringsbolag fastigheter och värdehandlingar som inte är avsedda att stadigvarande brukas eller innehas i rörelsen.

Premieinkomst

Premieinkomsten är den totala bruttopremien avseende direkt försäkring och mottagen återförsäkring som inbetalts eller som kan tillgodoföras bolaget med anledning av försäkringsavtal vars försäkringsperiod påbörjats före räkenskapsårets utgång.

Premieintäkt

Premieintäkten består av avsättning för ej intjänade premier vid årets början plus betalda premier minus avsättning för ej intjänade premier vid årets slut med hänsyn tagen till kvardröjande risker.

Skadebehandlingsreserv

De skador som ingår i avsättning för oreglerade skador kommer att medföra vissa driftskostnader. För dessa förväntade kostnader avsätts i bokslutet en skadebehandlingsreserv.

Skadelivränta

Ersättning för inkomstförlust som betalas ut månatligen av försäkringsbolaget, bl.a. vid trafikskador.

Skadeprocent

Förhållandet mellan skadekostnad och premieintäkt, uttryckt i procent.

Soliditet, justerad

Beskattat eget kapital inklusive övervärden i tillgångar plus obeskattade reserver efter avdrag för latent skatt, i förhållande till balansomslutningen.

Solvensmarginal

Erforderlig solvensmarginal är ett mått på hur stort kapital ett försäkringsbolag behöver. Beräkningen görs utifrån bolagets premieinkomster samt dess skadeersättningar. Den erforderliga solvensmarginalen är det högsta av de två beräknade värdena. Det krävs att kapitalbasen skall vara minst så stor som den erforderliga solvensmarginalen, men också minst så stor som det så kallade garantibeloppet (ett fast belopp som inte styrs av bolagets affärsvolym, utan av vilken typ av affär bolaget sysslar med).

Säkerhetsreserv

Frivillig reserv som utgör en kollektiv förstärkning av avsättningar för ej intjänade premier och för oreglerade skador.

Totalavkastningsprocent

Summan av direktavkastning, realiserade vinster och förluster samt orealiserade värdeförändringar under året i procent av tillgångarnas genomsnittsvärde värderade till marknadsvärden.

Uppskjuten skatt

Beräknad skatt på det orealiserade resultatet av avser placeringstillgångar och obeskattade reserver.

Utgjenningsfond

Belopp motsvarande redovisad vinst i försäkringsrörelsen kunde till och med 1990, utan att beskattas, överföras till en särskild utjämningsfond. Fonden får tas i anspråk endast för att täcka förlust i försäkringsrörelsen.

Återförsäkring

I de fall ett försäkringsbolag inte kan eller vill bära hela det ansvar ett försäkringsåtagande innebär, återförsäkrar bolaget dessa åtaganden hos andra försäkringsgivare. I resultatanalysen kan resultatet avläsas av såväl den avgivna som den mottagna återförsäkringen.

Ömsesidigt ägda försäkringsbolag

Försäkringsbolag som helt och hållet ägs av de kunder som har försäkringar i bolaget. Eventuell vinst går tillbaka till kunderna i form av återbäring, lägre premie eller ökad service.

Kristianstad Tivoligatan 6, Box 133, 291 22 Kristianstad, 044-19 62 00 | Hässleholm Andra Avenyen 14, Box 54, 281 21 Hässleholm, 0451-489 00
E-post info.goinge-kristianstad@lansforsakringar.se

lansforsakringar.se/goinge-kristianstad

Länsförsäkringar
Göinge-Kristianstad
Bank & Försäkring